

HAKİKAT'te Bu Ay:

TAKDİM

BAŞYAZI

"Nefis Olanca Şiddetiyle Kötülüğü Emreder."

(Yusuf: 53)

"Nefsini Tertemiz Yapıp Arındıran Felâh Bulmuş Kurtulmuştur. Onu Kirletip Örtten Kişi İse Ziyana Uğramıştır."

(Şems: 9-10)

"Ey İman Edenler! Siz Kendi Nefislerinizi İslah Etmeye Bakın. Siz Doğru Yolda Bulundukça Yoldan Sapanların Size Zararı Olmaz."

(Mâide: 105)

NEFİS İLE MÜCADELE

NEFİS İLE MÜCADELE

Ulvî Ruh, Süflî Nefis

En Büyük Düşman

Nefsin İslahı

İlâhî Yardım

Cihadın Efdali

Nefsi Gömmek

Nefse Muhalefet

Nefis Terbiyesinde Yardımcı Âmiller

Ruhun Hürriyeti

Nefsin Tuzakları

İnsanî ve Hayvanî Sıfatlar

NEFİSİN TERBİYE VE İSLAH ŞEKİLLERİ

Tarikattaki Terbiye
Hakikattaki Terbiye
Marifetteki Terbiye
Netice Olarak
NUMUNE BİR NEFİS TEZKİYESİ
Aziz Mahmud Hüdâyî -kuddise sırruh-
NEFİS VE DERECELERİ
1. Nefs-i Emmâre
2. Nefs-i Levvâme
3. Nefs-i Mülhime
4. Nefs-i Mutmainne
5. Nefs-i Râziye
6. Nefs-i Mardiyye
7. Nefs-i Sâfiye
İlâhî Vaad
SİDDIKLAR VE MUKARREBLER
Siddıkların Vasfı Nedir?
Mukarreblerin Vasfı Nedir?
Siddıklar ve Mukarrebler Bu Hâle Nasıl Ulaşırlar?
NEFİS DERECELERİNİN DAHA İYİ ANLAŞILABİLMESİ İÇİN BİR TEMSİL
KURTULUŞ KAPISI
TERAKKİYÂT İLE HELÂKİYÂT NOKTASI
Şeytanın Hileleri

/ İsmail Yavuz

MÜRSELÂT SÛRE-İ ŞERİFİNİN TEFSİRİ - 2

[Bir Damla Kerih Su](#)

HAZRET-İ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

[Müslümanlara Yapılan Zulüm ve İşkenceler](#)

Kuvvetli ve itibarlı bir âileye mensup olanlara pek dokunamıyorlardı. Bunun yanında kimsesizlere, kendilerine arka çıkacak adamı bulunmayanlara, fakirlere, hususiyetle köle ve câriyelere; tarihte benzeri görülmemiş, akla hayale sığmayan, vahşet derecesinde işkenceler yapıyorlardı. Bu kimselerin bazen kendilerini müdafaa etmeleri mümkündü. Fakat kuvvet kullanmaya henüz izin verilmemişti.

EVLYÂ-İ KİRAM -kaddesallahu Esrârehüm- Hazerâtı'nın "Hâtemü'l-Evliyâ" Hakkındaki Beyan ve İfşaatları (79)

["Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -Kuddise Sırruh-"](#)

MEKTUBAT

[Zikrullah'ın Şifası \(87. Mektup\)](#) / Muhammed Es'ad Erbili -Kuddise Sırruh-

SÖZLER VE NOTLAR-30

[İçteki En Büyük Düşman](#) / Mehmed Ali Körpe

"Bazı insanlar insan olarak hakedildiği halde, kötü alışkanlıklarından, kötü huy ve icraatlardan dolayı sıfatları değişir. Artık o bir sureta insan, aslında hayvan olmuş olur. Canavar şeklinde yılan şeklinde olur, horoz şeklinde ayı şeklinde olur. Gidişatına icraatına göre hayvanî bir sığata bürünür. Öldükleri zaman da o sıfatla dirilirler. Allah'ımız bizi ve bütün ümmet-i Muhammed'i muhafaza buyursun."

Allah-u Teâlâ'nın Sevgililerinin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar (14)

[Seyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -Kuddise Sırruh- \(3\)](#)

O 'Muntazar' diye tanınıp isimlendirilen Mehdî değildir. Bu onun sülâlesinden ve neslindedir. Hatm onun yalnız hissî sülâlesinden değil; onun -sallallahu aleyhi ve sellem- hem soy, hem de ahlâk sülâlesinden olacaktır.

NE İDİK, NE OLDUK!

[OSMANLI İMPARATORLUĞU-20](#)

Denizciliğe çok meraklı olduğundan dolayı, büyük bir donanma kurdurmuştur. Çok güçlü ve kuvvetli olduğundan pehlivanlığa meraklı ve heybetli bir padişah idi.

GÜNDEM

[Amerika, Saldırılanlaştıkça Mevzi Kaybediyor!](#) / Uğur Kara

Anlayacağınız bütün dünyada Amerika'nın boğazı sıkılıyor. Kurtulmak için büyük bir gürültü çıkartabilirler. Kendilerini yaktıkları gibi dünyayı da yakarlar. Birey olarak bize düşen -İslâm ve insanlık düşmanı- küffardan medet uman ihanet şebekelerinden uzak durmaktır.

TARİHTEN SAYFALAR

[Resûlullah'ı Tahkir'e Kalkışan Mülhid Kanûnî'nin Gazâbından Kurtulamamıştı!..](#) / Hakan Yılmaz

[Çocuklara Okuma Alışkanlığının Kazandırılması](#) / Canan Büşra Kara

Bismillahirrahmanirrahim

"Allah-u zül-celâl vel-kemâl Hazretleri'ne; O'nun sevdiği ve beğendiği şekilde bitmez-tükenmez hamd-ü senâlar olsun.

Peygamberimiz Efendimiz'e, onun diğer peygamber kardeşlerine, hepsinin Âl ve Ashâb-ı kiram'ına, etbâına, ihsan duygusuyla kıyamete kadar onlara tâbi olup izinden gidenlere; sonsuzların sonsuzuna kadar salât-ü selâmlar olsun."

Muhterem Okuyucularımız;

Nefsin tabiatında şehvete, günaha ve kötülüğe meyil vardır. Gücünü hep o yönde kullanır. İşte bu nefistir. Nefis yedi başlı bir ejderdir. Haset, riyâ, kin, kibir, şehvet, gadap, yalancılık... gibi hayvânî sıfatlardan hangi sıfatta kişiyi yakalarsa, onu alır cehennemin ortasına kadar götürür. Tahribatı dış düşmandan daha büyüktür. Eğer dizginlenmezse Allah-u Teâlâ'nın koyduğu hudutları aşar, gayesine ulaşır.

Hakiki imana sahip olabilmek için nefisle mücadele etmek gerekir.

Nefis Kur'an-ı kerim'de öncelikle, tek tek kişilerin kendileri mânâsında kullanılır.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"O gün her nefis iyilik ve kötülük olarak ne işlemişse önünde hazır bulur." (Â-i imran: 30)

Diğer birçok Âyet-i kerime'lerde:

"Enfüsüküm = Kendiniz",

"Enfüsühüm = Kendileri"

Gibi ifadelerde "*Nefis*" hep tek tek kişilerin "*Ene*"si mânâsındadır.

Ruh gibi nefis de insanın yaratılışında mevcuttur. Toprak, su, hava ve ateşten teşekkül etmiş zulmânî bir buhardır. Karın boşluğunda bulunur, kumandası secde yeridir, bütün vücuda oradan kumanda etmek ister.

Ruh ile nefis vücutta ayrı ayrı yer tutmuşlardır. Nefsin hayatı da ruh iledir.

Nefis süfliyattan, ruh ise ulviyattan yaratılmışlardır. Nefis ahlâk-ı zemime, ruh ise ahlâk-ı hamide ile techiz edilmiştir. Ruh çok lâtif, çok âlî, çok yüksek makamdan gelmiştir.

Bu karanlık cesetle birleşmeden önce terakki edemiyordu. Cesette nefis ile bir araya gelince mücadele başladı ve yükselebilmek kuvvetini elde etti.

Ulvî olan ruh, süflî olan nefis birbirinin zıddıdır. Allah-u Teâlâ ruhu nefse aşık etmek suretiyle, ikisini bir arada barındırmıştır. Eğer ruh nefse aldanıp onun boyasına girerse, asliyetini ve ulviyetini kaybeder, onun gibi kararır ve onun esiri olur. En ulvî makamdan geldiği halde, kendisini unuttuğu için Yaratan'ını da unuttur. Vücutta hakimiyeti nefis eline geçirir, bütün icraatlarını rahat bir şekilde yapar.

Allah-u Teâlâ müminlerin en önce kendi nefislerini düzeltmek için uğraşmalarının gerektiğine dâir Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

“Ey iman edenler! Siz kendi nefislerinizi ıslah etmeye bakın. Siz doğru yolda buldukça yoldan sapanların size zararı olmaz.” (Mâide: 105)

Size düşen kendinizi düzeltmektir ve nefsinizi ıslah etme yükümlülüğünüzü yerine getirmektir. İsyanlara dalmaktan, ısrarla günah işlemekten korunun. Nefislerinizi ıslah yolundan ayrılmayın. Size hidayet erişince, sapıklığa düşenlerin sapıklıkları size zarar vermez. Onların zarar ve mesuliyetleri sırf kendilerine âit kalır.

“Hepinizin dönüşü Allah’adır. O zaman yaptıklarınızı size haber verecektir.” (Mâide: 105)

Bu ilâhî beyan doğru yolu bulanlara bir mükâfat sözü, sapıklığı tercih edenlere bir tehdittir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime’lerinde buyurur ki:

“Rabb’inin huzurunda durmaktan korkan ve nefsini hevâ ve hevesten alıkoyan kimseye gelince, cennet onun varacağı yerin ta kendisi olacaktır.” (Nâziat: 40-41)

Allah’tan korkan kimse hevâ ve hevesine uymaz, ibadet ve taate yönelir. Nefsâni arzulardan uzaklaştıkça iffetli olur, haramlardan ve şüpheli şeylerden kaçındıkça verâ ve takvâ sahibi olur.

Allah-u Teâlâ diğer Âyet-i kerime’lerinde şöyle buyuruyor:

“Nefsini tertemiz yapıp arındıran felâh bulmuş kurtulmuştur.

Onu kirletip örten kişi ise ziyana uğramıştır.” (Şems: 9-10)

Nefsini günahlardan temizleyip takvâ ile terbiye etmek suretiyle feyizlendiren kimseler gerçek kurtuluşa ermişlerdir.

•

Bâki esselamü aleyküm ve rahmetullah...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

“Nefis Olanca Şiddetiyle Kötülüğü Emreder.”
(Yusuf: 53)

“Nefsini Tertemiz Yapıp Arındıran Felâh Bulmuş Kurtulmuştur. Onu Kirletip Örten Kişi İse Ziyana Uğramıştır.”
(Şems: 9-10)

“Ey İman Edenler! Siz Kendi Nefislerinizi İslah Etmeye Bakın. Siz Doğru Yolda Bulduğukça Yoldan Sapanların Size Zararı Olmaz.”
(Mâide: 105)

NEFİS İLE MÜCADELE

İnsanın nefisini temizlemeye çalışması, nefsin arzularına karşı kendini tutma hususunda sabretmesi ve kendini buna zorlaması; sonunda faydası kendisine âit olan bir vazifedir. Ruh ve nefis iki ordu gibidir, devamlı harp hâindedirler. Hangi taraf ne kadar alırsa orası onundur. Hepsini alırsa işgal eder, diğerini esir alır. İnsanın terakki edip yükselebilmesi ancak nefse muhalefet etmesiyle kaimdir. Ruhun esâreti nefsin hürriyetidir, nefis esir alınmadıkça ruh hürriyete kavuşamaz. Nefsin istek ve arzularını öldürmedikçe, ruhu diriltmek mümkün değildir

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyumuşlardır:

“En şiddetli düşmanın iki yanın arasındaki nefisindir.” (Beyhakî)

Nefis öyle bir mahlûktur ki, zâlimdir, kâfirdir, Allah-u Teâlâ'ya bile karşıdır.

Gaye bu kâfiri müslüman etmektir. Nefisle mücadeleden maksat da budur, yani nefsi tortularından süzmek, hülâsasını meydana çıkarmak ve insanî nefis hâline getirmektir. Tasavvuf'tan gaye de budur zaten...

Ulvî Ruh, Süflî Nefis:

Nefsin tabiatında şehvete, günaha ve kötülüğe meyil vardır. Gücünü hep o yönde kullanır. İşte bu nefistir. Nefis yedi başlı bir ejderdir. Haset, riyâ, kin, kibir, şehvet, gadap, yalancılık... gibi hayvânî sıfatlardan hangi sıfatta kişiyi yakalarsa, onu alır cehennemin ortasına kadar götürür. Tahribatı dış düşmandan daha büyüktür. Eğer dizginlenmezse Allah-u Teâlâ'nın koyduğu hudutları aşar, gayesine ulaşır.

Hakiki imana sahip olabilmek için nefisle mücadele etmek gerekir.

Nefis Kur'an-ı kerim'de öncelikle, tek tek kişilerin kendileri mânâsında kullanılır.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

“O gün her nefis iyilik ve kötülük olarak ne işlemişse önünde hazır bulur.” (Âl-i imran: 30)

Diğer birçok Âyet-i kerime'lerde:

“Enfüsüküm = Kendiniz”,

“Enfüsühüm = Kendileri”

Gibi ifadelerde “Nefis” hep tek tek kişilerin “Ene”si mânâsındadır.

Ruh gibi nefis de insanın yaratılışında mevcuttur. Toprak, su, hava ve ateşten teşekkül etmiş zulmânî bir buhardır. Karın boşluğunda bulunur, kumandası secde yeridir, bütün vücuda oradan kumanda etmek ister.

Ruh ile nefis vücutta ayrı ayrı yer tutmuşlardır. Nefsin hayatı da ruh iledir.

Nefis süfliyattan, ruh ise ulviyattan yaratılmışlardır. Nefis ahlâk-ı zemime, ruh ise ahlâk-ı hamide ile techiz edilmiştir. Ruh çok lâtif, çok âlî, çok yüksek makamdan gelmiştir.

Bu karanlık cesetle birleşmeden önce terakki edemiyordu. Cesette nefis ile bir araya gelince mücadele başladı ve yükselebilmek kuvvetini elde etti.

Ulvî olan ruh, süflî olan nefis birbirinin zıddıdır. Allah-u Teâlâ ruhu nefse aşık etmek suretiyle, ikisini bir arada barındırmıştır. Eğer ruh nefse aldanıp onun boyasına girerse, asliyetini ve ulviyetini kaybeder, onun gibi kararır ve onun esiri olur. En ulvî makamdan geldiği halde, kendisini unuttuğu için Yaratan'ını da unuttur. Vücutta hakimiyeti nefis eline geçirir, bütün icraatlarını rahat bir şekilde yapar.

En Büyük Düşman:

Nefsin tabiatında şehvete, günaha ve kötülüğe meyil vardır. Gücünü hep o yönde kullanır. Onun özelliği böyle olduğu için, insanoğlu sırf kendi nefisine kalırsa, her türlü fenaliğe sürüklenir.

Ukbe bin Âmir -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Vallahi ben, vefatımdan sonra Allah’a şirk koşmanızdan korkmuyorum, fakat nefislerinize uymanızdan korkuyorum.” (Buhârî. Tecrîd-i sarîh: 661)

Tahribatı dış düşmandan daha büyüktür. Eğer dizginlenmezse Allah-u Teâlâ'nın koyduğu hudutları aşar, gayesine ulaşır. Bu hudutları aşan kimse, kendisini uçurumdan attı demektir.

Bir Hadis-i kudsî'de:

“Nefsine düşman ol. Çünkü o bana karşı düşmanlık ve harp ilân etmiştir.” buyruluyor.

Kişi onun hakkını ona vermeli ve yoluna devam etmelidir. Ve fakat onun arzusuna kapılmamalıdır.

Nefis her iyiliğe engel olmak isteyen, her kötülüğün kapısını açan arkadaştır. Kişinin bu dünyada da arkadaşıdır, kabirde de arkadaşıdır, mahşerde de arkadaşıdır, cennette ve cehennemde de arkadaşıdır.

Nefsin arzu ettiğini yapmamakla muvaffak olunur. Nefsin arzusu ile Hakk yoluna giderken dahi, kişinin arkadaşı nefistir ve şeytandır.

Nefis nuru çamurla örtmek ister. Uykudan uyanınca, çamur kalkınca kendisini görür.

Nefis yedi başlı bir ejderdir. Haset, riyâ, kin, kibir, şehvet, gadap, yalancılık... gibi hayvânî sıfatlardan hangi sıfatta kişiyi yakalarsa, onu alır cehennemden ortasına kadar götürür.

Nefsin Islahı:

Allah-u Teâlâ müminlerin en önce kendi nefislerini düzeltmek için uğraşmalarının gerektiğine dâir Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

“Ey iman edenler! Siz kendi nefislerinizi ıslah etmeye bakın. Siz doğru yolda bulduğunuz yoldan sapanların size zararı olmaz.” (Mâide: 105)

Size düşen kendinizi düzeltmektir ve nefsinizi ıslah etme yükümlülüğünüzü yerine getirmektir. İsyanlara dalmaktan, ısrarla günah işlemekten korunun. Nefislerinizi ıslah yolundan ayrılmayın. Size hidayet erişince, sapıklığa düşenlerin sapıklıkları size zarar vermez. Onların zarar ve mesuliyetleri sırf kendilerine âit kalır.

“Hepinizin dönüşü Allah’adır. O zaman yaptıklarınızı size haber verecektir.” (Mâide: 105)

Bu ilâhî beyan doğru yolu bulanlara bir mükâfat sözü, sapıklığı tercih edenlere bir tehdittir.

Allah-u Teâlâ diğer Âyet-i kerime’lerinde şöyle buyuruyor:

“Nefsini tertemiz yapıp arındıran felâh bulmuş kurtulmuştur.

Onu kirletip örten kişi ise ziyana uğramıştır.” (Şems: 9-10)

Nefsini günahlardan temizleyip takvâ ile terbiye etmek suretiyle feyizlendiren kimseler gerçek kurtuluşa ermişlerdir.

Ebu Zerr-i Gıfârî -radiyallahu anh-den rivayet edilen bir Hadis-i şerif’lerinde Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

“En iyi cihad, insanın kendi nefsânî arzularıyla Allah rızâsı için yaptığı cihaddır.” (Câmiu’s-sağîr: 1247)

Gerçekte insanın nefsini temizlemeye çalışması, nefsin arzularına karşı kendini tutma hususunda sabretmesi ve kendini buna zorlaması; sonunda faydası kendisine âit olan bir vazifedir.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime’sinde şöyle buyurmaktadır:

“Kim mücadele ederse kendi öz nefsi için mücadele etmiş olur.” (Ankebût: 6)

Ecel gelinceye kadar bu uğurda çalışıp çabalayan, fitnelere, imtihanlara göğüs geren kimse, sırf kendi hesabına ve kendi menfaatine çalışıp çabalar.

“Şüphesiz ki Allah bütün âlemlerden müstağnidir.” (Ankebût: 6)

Kullarının itaatine ve cihad etmelerine ihtiyacı yoktur. Hiçbir şeye ve hiçbir kimseye muhtaç değildir. Cihadı ancak onlara lütufta bulunmak ve bol mükâfat kazanmalarını sağlamak için emretmiştir.

Nefsinin her isteğini yapan kimse cehenneme düşer. Nefsin istemediği kulluk ve fedakârlıkta bulunanlar ise cennete girerler.

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif’lerinde şöyle buyuruyor:

“Cehennem nefsin istekleri ile, cennet de nefsin hoşlanmadıkları ile örtülüdür.” (Buhârî. Tecrîd-i sarîh: 2035)

İnsan, tuzaktaki daneyi görüp ona yaklaşan kuşa benzer. Kuş danenin arkasında kendisini bekleyen tehlikeyi görmediği için tuzağa düşer. İnsan nefsinin arzularına uyarsa, sürüklenmekte olduğu cehennemi göremez.

Abdullah -radiyallahu anh-den rivayet edilen bir Hadis-i şerif'lerinde Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyuruyorlar:

“Cennet sizin her birinize ayakkabısının bağından daha yakındır. Cehennem de böyledir.”
(Buhârî. Tecrid-i sarîh: 2036)

Nefsin esaretinden kurtulamayan insan, yaşayan ölü gibidir. Dünyaya niçin geldiğini, nereye gideceğini bilemez. İki günlük ömründe sermaye toplayamadan gider.

İlâhî Yardım:

Hakk'a yönelen bir insan, iradesini “Nefsini ıslah etme” yönünde kullanırsa;

“Ey iman edenler! Eğer Allah'a (Allah'ın dinine) yardım eder (sarılırsanız) Allah da sizi muvaffak eder ve ayaklarınızı sâbit kılar.” (Muhammed: 7)

Âyet-i kerime'si mucibince Allah-u Teâlâ'nın yardımına erer.

Nitekim Zeyd bin Erkam -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz duâlarının bir noktasında şöyle niyaz ederlerdi:

“Ey Allah'ım! Nefsime takvâsını ver ve onu pâk eyle! Onu pâk edecek yegâne sen varsın. Onun velisi ve mevlâsı sensin.” (Müslim: 2722)

Şu halde vuslata erebilmek nefis ve şeytanla mücadeleye bağlı kılınmıştır.

Allah-u Teâlâ azmi nispetinde kulunu destekler, hidayetini artırır, sermayesini çoğaltır, önüne ışık tutar, yollarını açar. Onun için hiçbir engel bırakmaz.

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

“Bizim uğrumuzda bizim için mücadele edenlere elbette yollarımızı gösteririz.

Şüphesiz ki Allah ihsan erbâbı ile beraberdir.” (Ankebût: 69)

Bütün bu lütuf iyilikleri Allah-u Teâlâ'nın desteğinden ileri gelmiştir. Niyetini değiştirdiği an hepsi hükümsüzdür.

Kişi: *“Bana bu sermayeyi koyana, bunları bana sevdirene ve yaptırana sonsuz şükürler olsun.”* diye şükürünü artırır ve içten içe hizmeti ve ibadeti arzu ederse, Allah-u Teâlâ ziyadesini ihsan buyurur.

Zira Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

“Kim inanır, nefsinin ıslah ederse, onlara hiç korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır.”
(En'âm: 48)

Lâyık oldukları mükâfata er geç kavuşacaklardır.

Cihadın Efdali:

Kişi kendisinin Allah yolunda mücadele ettiğini zanneder, beşeriyeti irşada kalkar ve fakat kendi nefsi onu işgal etmiştir de bilmez.

Fakir der ki:

“Ey zâhid!... Fethetmek için seni kuşanmış görüyorum. Fakat sen fethedildiğini bilmiyorsun. Evvela kendi içine dön. İçindeki düşmanını öğren. Evini ve odalarını işgaliyetten kurtar.”

Hakiki imana sahip olabilmek için nefisle mücadele etmek gerekir.

Kişiler ilk önce kendilerini düzeltmeli, iyiliği emir ve kötülükten men etmeye önce kendi nefislerinden başlamalı; başkalarından önce kendilerini düzeltmeye çalışmalıdırlar. En efdal cihad budur.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

“İnsanlara iyiliği emreder de kendinizi unuttur musunuz?” buyuruyor. (Bakara: 44)

Öğüt verme durumunda olan bir kimsenin, söylediklerinden önce kendisi tarafından yaşamasının sözden daha çok tesirli olduğu bir gerçektir.

Bildiğiyle amel etmeyen, sözleriyle icraatları birbirini tutmayan bu gibi kimseler hakkında Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyurur:

“Ey iman edenler! Yapmadığınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmadığınız şeyleri söylemeniz Allah katında büyük bir gazaba sebep olur.” (Sâff: 2-3)

Allah katında en makbul ilim, amel edilen ilimdir. Amelsiz ilim vebalden ibarettir. Yalnız öğrenmekle iktifa edenler âlim değil, ilmin kabıdır.

Üsâme -radiyallahu anh-den rivâyet edilen bir Hadis-i şerif'lerinde ise Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyururlar:

“Kıyamet günü bir kişi getirilip cehenneme atılır. Bağırsakları karnından dışarı fırlar ve o haliyle değirmen döndüren merkep gibi döner. Cehennem halkı onun yanına toplanır da: ‘Ey filân! Bu ne hal? Sen bize iyiliği emredip, kötülükten alıkoymaya çalışmaz mıydın?’ derler. O da: ‘İyiliği emrederdim de kendim yapmazdım, kötülükten vazgeçirmeye çalışırdım da onu kendim yapardım.’ cevabını verir.” (Buhârî, Tecrîd-i sarîh: 1351)

Onun bu durumu, etrafına ışık verip kendisini yakan muma benzer.

Ahmed Rufâî -kuddise sırruh- Hazretleri bu hususta şöyle buyurmuştur:

“Unu elersin aşağıya düşürürsün, kepeği kendine bırakırsın.”

Kişi İslâm'ı hayatında yaşamıyor, başkasına yaşamasını söylüyor. Onun içindir ki sözleri hiç tesir etmiyor. Kendisi yaşamış olsa, söz bile söylemeden, onun hâli numune olur. İnsanlar onun hâlinden istifade ederler, yollarını doğrulturlar.

Yaşamayıp sadece konuştuğu zaman birisi onun durumuna bakar, *“Bunun hareketleri zaten eğri, sözünden ne hayır gelir?”* der, yol arayan insanı dahi yoldan çıkarmış olur.

Nefis kendisine yapılan nasihatleri kabul etmediği gibi, ona perde vurmak için güzel sözler söyler. Fakat o güzel sözler kendi ayıbını perdelemek içindir. Nefis onu öyle yaptırıyor, o da onun doğru olduğunu zannediyor ve kabul ediyor. Çünkü o perdenin kalkacağı günü bilmiyor. Yarın perde kalktığı

zaman, bütün yapılan işler ortaya çıktığı zaman, nedâmetin çokluğu, faydasının hiç yokluğu görüldüğü zaman sen meydanda kaldın! Ne nefis kaldı, ne de örtüsü kaldı. Hakk ile başbaşa kaldın! İşte insanların aldandığı nokta burasıdır.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde insanların kendilerini temize çıkarmalarını yasaklamakta ve şöyle buyurmaktadır:

“Kendinizi beğenip temize çıkarmayın. Çünkü O, kötülükten sakınanı daha iyi bilir.” (Necm: 32)

İyiler de kötüler de gün gelecek Hakk'ın huzurun-da seçileceklerdir.

Henüz âkıbetini görmeyen ve kaderin sırrını bilmeyen insan için, böyle bir iddiâ ile böbürlenmesi çok tehlikeli bir sonuçtur, cehalet ile düşüştür.

Nefisle başbaşa kalıp muhasebe yaptığımız zaman, bir değeri olup olmadığını ona duyurmak için, onu kalp paraya tahvil ederiz. *“Ey nefis! İşte sen busun, senin bu kadar bile değer yok!”* deriz. Geçmez parayı çocuk bile almıyor, oraya buraya atıyor.

İhlâs nokta-i nazarından nefisle muhasebe yapıldığı zaman, bu gibi ince hesaplar ortaya çıkar. Hem dalâlet içinde yüzerken, hem de kişinin kendisini beğenmeye kalkışması helâk olmak demektir.

Nefsi Gömmek:

Meselâ bir toprakta maden var. İnceden inceye uğraşarak o madeni topraktan ayırmak lâzımdır. Toprağın çok, madenin az olduğu düşünülerek ayırma işi bırakılırsa, o çok kıymetli maden topraktan ayrılmaz.

İşte bunun gibi, Allah-u Teâlâ bir insana mânevî bir cevher koymuşsa, o cevheri meydana çıkarmak gerekir. Nefisle mücadeleden maksat da budur, yani nefsi tortularından süzmek, hülâsasını meydana çıkarmak ve insanî nefis hâline getirmektir.

Ekilen bir tohumun üzerine taş gibi bir şeyler gelirse büyüyemez. Şayet ayıklanırsa o bitki neşv-ü nemâ bulur ve güzel bir gıda olur. İnsan da böyledir. Allah-u Teâlâ kişiye ezelden ihsan etmişse, onda ekilmiş bir tohum vardır. Bu mânevî tohumun büyümesi için nefsi tezkiye etmek, zulmet perdelerini açmak, hayvânî sıfatlardan kurtulmak gerekiyor.

Nefis öyle bir mahlûktur ki, zâlimdir, kâfirdir, Allah-u Teâlâ'ya bile karşıdır. Gaye bu kâfiri müslüman etmektir.

Nefisle mücadelede galip gelen bir insan, Allah-u Teâlâ'nın lütfu ile onu mezara gömer. Nefis ise bu arada işine gelmeyen bir hâl olursa, hemen fevran etmek ister. Onun hilesinin sızmadığı yer yoktur. Fakat Allah-u Teâlâ insana o kuvveti verdiği için: *“Sen dur, ben bu kadar uğraştım, seni yeni gömdüm, kıpırdamaya çalışma.”* der. Üzerinde kabir taşının daima durması lâzımdır, yoksa kabirden çıkar gibi gömüldüğü yerden çıkar ve yapacağını yapar. Nefsi öldürmek başka, gömmek başkadır.

Samimi bir niyetle tevbe eden bir insan kötülüklerden vazgeçer. Nefsi ise içeriden, durmadan o işlerin tadını anmak ve yaptırarak ister. İnsan içini de sükut ettirirse, o artık iç ve dış hakimiyeti elde etmiş, tevbe kısmını tamamlamış olur.

Nefse Muhalefet:

İnsanın terakki edip yükselebilmesi ancak nefse muhalefet etmesiyle kaimdir. Ruhun esâreti nefsin hürriyetidir, nefis esir alınmadıkça ruh hürriyete kavuşamaz. Nefsin istek ve arzularını öldürmedikçe, ruhu diriltmek mümkün değildir

Nefsin işgali altında kalan ruh ya hastadır, ya da ölü mesabesinde, yani canlı cenazedir.

Nefsin çeşitli hayvani sıfatları vardır. Mücadele ve mücahede yapıldıkça, bu sıfatlar bir bir küçülür. Bundan sonra her sıfat değişikçe kuvvetten düşer. Sonraki sıfat daha zayıftır.

Fakat şu husus unutulmamalıdır ki, nefis ne kadar zayıflarsa zayıflasın, küçülürse küçülsün, ancak sıfatını değiştirir. Meselâ aslansa kedi olur, sinek olur. Her zaman için tehlikelidir ve korunmak lâzımdır. Ne kadar küçülse, sıfatlar bir bir izale edilse bile kalan sıfatlar yine de tehlikelidir, icraatını yapmak ister.

Meselâ bir kedinin yapacağı tahribat, bir aslanın yapacağı tahribattan küçüktür. O şiddet kırılmış ve öldürülmüş olur. Öldürüldükçe de ruh terakki eder, yükselir.

Bu noktada mühim bir incelik vardır. Ruh ne kadar kuvvet bulursa bulsun, kişi bu tecelliyâtı Allah-u Teâlâ'nın lütfundan olduğunu bildikçe muhafazadadır. Kendisinden bilirse helâk olur, yahut o an için bırakılır. Allah-u Teâlâ nefisine ruhsat verir ve musallat eder. Ruhsat nispetinde musallat olur, mücadele edilmezse yine bir şey yapamaz. Bu noktada Allah-u Teâlâ'ya nasıl sığınmak ve merbudiyet kurmak gerektiğini, kişi bırakıldığı anda düşmanın kendisini istilâyâ hazır olduğunu belirtmek istiyoruz.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in bir duâları şöyledir:

“Ey Allah'ım! Gözümü açıp kapatıncaya kadar beni nefsimi bırakma ve bana verdiğin iyi şeyleri geri alma.” (Bezzâr)

Diğer bir duâları da şöyledir:

“Beni nefsimi bırakma! Eğer sen beni nefsimi bırakırsan, nefsim beni kötülüğe yaklaştırır ve iyilikten uzaklaştırır.”

Mücadele etmek suretiyle Allah-u Teâlâ'ya sığınmaktan başka kurtuluş çaresi yoktur. Kişinin son gayretiyle mücahede ve mücadelesini yapması, sonra da yapamadığını anlayıp Allah-u Teâlâ'ya sığınması gerekir. İşte nefisle mücadele budur.

Nefsi size şöyle tarif edeyim:

“Nefsimin küçük olduğunu gözümle görsem -ki Allah-u Teâlâ dilediğine gösterir-, bu küçük nesne bin parçaya ayrılrsa, bir parçasından Allah'ıma sığınırım. Değil binde birinden, tozundan Allah'ıma sığınırım. Çünkü onun şerrinden ve hile-i desiselerinden beni ancak Rabbim kurtarır.”

İmran bin Husayn -radiyallahu anhümâ-dan rivâyete göre, Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu duâyı talim buyurmuştur:

“Ey Allah'ım! Bana hidayetimi ilham et. Beni nefsimin şerrinden korusun.” (Tirmizî)

Nefis Terbiyesinde

Yardımcı Âmiller:

Nefsi terbiye etmek için birinci plânda ölümü çok anmak ve çöl yolculuğuna çıkacak olan bir insanın bu tehlikeli yolculuktan başka bir şey düşünmediği gibi düşünmek lâzımdır.

Nefis perdelerinin kırılması ve insan tabiatının dünya hayatının lezzetleri içerisinde dalmasının önlenmesi hususunda, ölümün hatırlanması kadar etkili hiçbir şey yoktur. Çünkü ölüm, insanın dünyadan ayrılış şeklini ve Allah-u Teâlâ'ya kavuşma halini gözünün önüne getirir.

Nefis ölmeyi hiç istemez. Ona öleceğini, bilcümle malından, evlâtlarından ve sevdiklerinden ayrılacağını sık sık duyurmalıdır.

Mezar ve hasta ziyaretleri ile cenaze merasimlerine iştirak etmek gönülde ölümü hatırlatmayı tazeler.

Bir de aç bırakmak lâzımdır, nefsin açlığa hiç tahammülü yoktur, hiç sevmez.

Bütün şehvetlerin, arzu ve isteklerin menbaı midedir. Açlık ise nefsin arzularını öldürür.

Bâzı zevât-ı kiram üç gün beş gün oruç açmamışlardır. Size bunu yapın demiyoruz, içinizden bir fert çıksın tecrübe etsin, neticesini sonra görsün.

Nefis başlangıçta süt emen çocuk gibidir. O kendi haline bırakılırsa, süt emme arzusu daha da artar. Sütten kesip alıştırılırsa, o da emmeyi bırakır.

Şu kadar var ki lütuf ancak Allah-u Teâlâ'dan gelir. Kişi helâl lokma yemeye dikkat ederse, ihlâs ile ibadetlerine devam ederse, nefsinin arzu ettiği şeyi yapmayı, arzu etmediği şeyi tercih ederse, merdivenden yukarıya çıkmaya başlar. Tarikat merdivenlerine bu üç şeyle çıkılır. Bütün bunlar ilâhî lütuftur, O verecek ki sen yürüyeceksin. Merdivene basa basa çıkarsın.

Ruhun Hürriyeti:

Ruh ve nefis iki ordu gibidir, devamlı harp halindedirler. Hangi taraf ne kadar alırsa orası onundur. Hepsini alırsa işgal eder, diğerini esir alır.

Hidayet nuru ise Zühal yıldızı gibidir, nefsin karanlığını deler geçer. Tevhid tohumu vücudun her yanına dal salar, ihata eder.

Kendisi ile dargın olanı önce kendisi ile barıştırmak gerekir. Çünkü onun nefsi ile ruhu çoktan arayı açmış. Kendi kendisi ile barıştırılmazsa, Hakk'a ulaştırmaya imkân olmaz.

Bir düşman bir memleketi istilâ edip zaptettiği zaman, orada kendi rejimini yürütmek ister. Hiç kimseye söz hakkı vermez, kimsenin hürriyete kavuşmasını istemez. Kendi eliyle yaptığı putlara tapındırmaya mecbur eder. Gizli veya açık ilâhlık dâvâsı güder.

Nefsi ile ruhu arayı açan kimsenin durumu da böyledir. Düşmanını öğrenip mücadeleye girer, muvaffak da olursa hürriyetine kavuşur, işgalden kurtulur. Elindeki putu, gönlündeki mâsivâyı atar, Hakk'a ulaşır, dünya saâdetine âhiret selâmetine erer.

Nefsin Tuzakları:

Nefis bulunduğu makam ve dereceye göre, insana değişik tuzak ve hileler kullanır. Her ne kadar bazen uslu duruyor gibi görünse de silâhları yanibaşında hazırdır. Hiç tahmin edilmeyen bir anda aniden o silâhı kullanır ve ruhu öldürür.

Nefsin şeriatteki en büyük silâhı "Vesvese vermek"tir. Kalbi zikrullahtan uzak tutmak ve ibadetlerin faziletini gidermek için "Şu iş olmasa, şu şöyle olsa!" gibi vesveselerle kalbi daima meşgul eder.

Tarikatta ise uyuma emri verir. Müridi uyutmak suretiyle Hakk'ı zikirden uzaklaştırmaya çalışır. Bunun için de, yeme-içme gibi uyku sebeplerini çoğaltır.

Velâyet ve nübüvvet dâvâlarını karıştırır. Kişiyi yersiz dâvâların peşinde koşturur.

Marifete geçince Rubûbiyet dâvâsı sürmeye çalışır. Şüphesiz bu bir gizli şirk olur.

İnsanî ve

Hayvanî Sıfatlar:

İnsanlarda hayvanî sıfatlar vardır ve bunlar çok çeşitlidir.

Bir kısım insanlar vardır ki, eti yenmeyen hayvan sıfatındadırlar. Onların nefsi iman etmemiştir. Görünüşte çok iyi işlerde bulunurlar, fakat nefsi iman etmediği için niyeti bozuktur.

Diğer bir kısım insanlar da vardır ki, eti yenen hayvan sıfatındadırlar. Onların nefsi iman etmiştir, fakat islah edememişlerdir. Onun içindir ki sıfat-ı hayvaniyede kalmışlardır. Hangi hayvanî surette ise o şekilde mahşere çıkacaklar. Suretlerinden kim oldukları bilinecek.

Bir kısım insan da vardır ki, ahlâk-ı zemimeden sıyrılıp, sıfat-ı hayvaniyeden arındıkları için insan suretindedirler. Onlar mahşerde insan suretinde haşrolunurlar. Vücudunu tamamen nûrlandıran kimseleri toprak dahi çürütmez. Çalışan bunun için çalışsın, yaşayan bunun için yaşasın.

Bir de insan-ı kâmil vardır ki, onlar Allah-u Teâlâ'nın has kullarıdır.

Sıfat-ı hayvaniye ancak Allah-u Teâlâ'nın göstermesi ile görülür ve bilinir. Allah-u Teâlâ dilediği kimseye o projektörü tuttuğu zaman, karşıdakinin her sıfat-ı hayvaniyesini, hangi sıfatında olduğunu görür. Başka türlü görülmez.

Size bir sır veriyorum.

Allah-u Teâlâ'nın göstermediği bir kimse, karşıdakinin sıfat-ı insaniyede mi, sıfat-ı hayvaniyede mi olduğunu nasıl bilir? Veya kendisini görmek isterse nasıl görür?

Eğer haramlara dalıyorsa sıfat-ı hayvaniyededir. Kesinlikle kararını ver, kimseye söyleme.

Değil haramlardan, en küçük şüphelilerden de sakınıyorsa insandır.

Yalnız şu kadar var ki hangi sıfat-ı hayvaniyede olduğunu bilemez, onun ilmi onu çözemez.

Herkese saldıranlar köpek sıfatında, düşmanlık yapanlar yılan sıfatında, hilekârlar tilki sıfatında, hırsızlık yapanlar fare sıfatında, nankörlük yapanlar kedi sıfatında, kıskanmayan kimseler domuz sıfatında... ve buna benzer hayvanî sıfatlar vardır. Bugün piyasadaki en çok suret köpek ve domuz. Biz size misal veriyoruz.

Fakat eti yenen hayvan sıfatında olan kimseler ayrıdır. Kimisi öküz, kimisi horoz sıfatındadır. Koyun sıfatında olan çok azdır, mülhimeye geçmesi lâzımdır.

Velev ki iki kardeş de olsa, hanıma dikkat edenle etmeyen ayrıdır.

Mesela bir kuluçka tavuğunun altında ördek yavrusu da bulunur, civciv de bulunur. Fakat ördek suyu gördü mü hemen dalar, civciv dalmaz.

İnsan kendine baksın. Ben neredeyim? İster en yakını olsun, ister arkadaşı olsun, bu bir ölçüdür.

Sıfat-ı hayvaniyenin hangisini huy edinmişse, hangisi ile amel ediyorsa, o sıfat onda mevcuttur. O sıfatla ölecek, o sıfatla dirilecek.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyururlar:

“Her kişi öldüğü hâl üzere dirilir.” (Müslim: 2878)

Perde kalkınca herkesin sıfatı belli olacak ve görülecek, icraatı ile beraber.

Diğer bir Hadis-i şerif'te ise şöyle buyuruluyor:

“Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle haşrolunursunuz.”

Hangi hayvanî sıfatla ölmüş ise Allah-u Teâlâ hayattaki suretinin üzerine o hayvan suretini verecek ve onun kim olduğunu herkes tanıyacak.

•

Sıfat-ı hayvaniyenin ne olduğunu daha iyi kavrayabilmeniz için iki temsil arzedeceğiz. Bu sıfatların izalesi için ne lâzımsa yapmak gerektiğini ifade etmek istiyoruz.

Bir gün bir kadın geldi, bir rüyâ anlattı. *“Yüksekçe bir yerde oturuyordum. Bir baktım aşağıdan uzun bir fare geliyor. Bana dediler ki: ‘Bu senin kocandır.’ O benim nasıl kocam olur derken, yüzüne dikkatlice baktım, hakikaten de ona benziyordu.”*

“Evet evet hanım dedik, sıfat-ı hayvaniye böyledir. İnsan yarın bu kalıp elbisesini soyduğu zaman, asıl sureti meydana çıkacak. Her insanda bu sıfatlar mevcuttur, ancak izale edenler müstesna.”

•

Bir başka temsil arzedelim. Adamın birisi takmış kafasına: *“Ah, bir Hızır olsam!”* deyip dururmuş. Hızır Aleyhisselâm bir gün karşısına çıkar ve: *“Hızır olsan ne yapardın?”* der. O da: *“Bana bir saatliğine Hızır'lığına verse, bak ne yapardım!”* diye cevap verir. *“Peki”* der Hızır Aleyhisselâm: *“Ben Hızır'ım, bir saatliğine sana Hızır'lığımı verdim, yapacağını yap.”*

Adamın o anda perdesi açılır. Efkâra bakınca bir de ne görsün? Bütün insanlar hayvan.

Bir eskici görür insan sıfatında ve ona: *“Ben Hızır'ım, ne istersen iste benden!”* der. Eskici oralı olmaz: *“Ben muhtaç değilim.”* der. İnsan sıfatında iki kişiye daha rastgelir, onlara da teklif eder, onlar da hiç oralı olmazlar, hiçbir şey istemezler.

Daha bir saat dolmadan: *“Gelse de şu emaneti versem!”* diye Hızır Aleyhisselâm'ı beklemeye başlar. Nihayet gelir: *“Ne yaptın?”* diye sorar. O da anlatır. *“Benim gayem insanlara yardımcı olmaktı, fakat ben insan göremedim ki yardımcı olayım. Al şu emaneti de kurtulayım.”* der.

İşte insanların durumu budur.

•

Herkes iradesini sarfettiği cihete muvaffak ve müyesser olur. Yani hidayet ve dalâlette haline uygun bir yol tutar. Böylece de hidayet yolunda yürüyenler mükâfatlarına nail oldukları gibi, dalâlet yollarına gidenler de lâyük oldukları cezalara kavuşurlar. Herkesin amelinin karşılığı verilecektir.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

“De ki: Herkes kendi yaratılışına göre iş yapar. Rabb’iniz kimin en doğru yolda olduğunu daha iyi bilir.” (İsrâ: 84)

Burada herkesin takip ettiği yol ve işlediği amel neticesi, ceza ve mükafatla karşılaşacağı hatırlatılarak insanların hidayet yoluna yönelmeleri için öğüt verilmektedir.

NEFSİN TERBİYE

VE

ISLAH ŞEKİLLERİ

Tarikattaki Terbiye:

İlk nefis terbiyesi tarikatta başlar. Zira Tarikat-ı aliye’ye dehalet etmeyen bir kimse, nefisini tanıyıp tehlike ve tuzaklarından haberi olmaz ki onunla mücadele etsin, ıslahına çalışsın.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şerif’lerinde:

“Küçük cihaddan büyük cihada döndük.”

Buyurarak kâfirle olan cihadı küçük, nefisle olanı büyük saymıştır.

İnsanın kendi nefsi ile cihad etmesine “*Cihad-ı ekber*” denilmiştir. Çünkü düşmanların en büyüğü nefistir. Bir insanın sana yapacağı en büyük düşmanlık seni öldürmesidir. Bu ise şehâdetine vesile olduğu için, seni en yüksek mertebeye erdirir. Nefsin elinde ölürsen ebedi hayatın mahvolur.

Bir Hadis-i şerif’lerinde de, nefsin bir mümin için ne büyük tehlike olduğunu haber veriyorlar ve şöyle buyuruyorlar:

“En şiddetli düşmanın iki yanın arasındaki nefsidir.” (Beyhakî)

Kişi Tarikat-ı aliye’ye dehalet eder etmez iç âlemine dönüş yapar. İç düşmanını görür, onunla mücadele ve mücahede başlar.

En büyük düşmanla mücadeleye girişildiği için Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir diğer Hadis-i şerif’lerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Hakiki mücahid, nefs-i emmâresi ile savaşan kimsedir.” (Tirmizî)

Abdullah bin Amr -radiyallahu anhümâ-dan rivayet edilen bir Hadis-i şerif’lerinde ise şöyle buyurmuşlardır:

“Muhacir, Allah’ın yasakladığı şeylerden kaçındır.” (Buhârî. Tecrîd-i sarîh: 10)

Mükerrerem denilmeye lâyık olan insan, nefisini tezkiye etmiş, güzel ahlâk sahibi olmuş; içini, dışını, işini temizleyen, şeriat hizmetinde, tarikattaki esaslara nâil ve vâkif olan insandır.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime’sinde insanların kendilerini temize çıkarmalarını yasaklamakta ve şöyle buyurmaktadır:

“Kendinizi beğenip temize çıkarmayın. Çünkü O, kötülükten sakınanı daha iyi bilir.” (Necm: 32)

İyiler de kötüler de gün gelecek Hakk'ın huzurunda seçileceklerdir.

•

Nefis başlangıçta yeni doğan çocuğa benzer. Terbiye ile ıslah veya ifsada kabiliyetli bulunduğundan, bir ilim-irfan erbabının taht-ı terbiyesine girmeye muvaffak olursa; ilim, irfan ve fen öğrenerek terbiye olur, dünya saâdetine ahiret selâmetine erer.

Nefsin her bir arzusu bir put mesabesindedir. Süflî nefsi, his ve meyillerinden arındırıp tezkiye etmedikçe kişi nefsin putlarına tapmaktan kurtulamaz.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

“Gördün mü o hevâ ve hevesini ilâh edinen kimseyi?” buyuruyor. (Furkân: 43)

İnsanlar nefislerinin hevâ ve heveslerine tâbi olunca nizam ve intizam bozulur, hayatın gerçeklerinden uzaklaşılır.

Tarikat-ı aliye'deki nefis terbiyesine en güzel misal, yünlerin halı hâline gelmesidir.

Çok uzak yerlerden getirilen kirlî ve karışık yünler evvelâ kazanlarda yıkanıp temizlenir. Sonra çeşitli taraklardan geçerek didik didik olur, tel tel ayrılır ve iplik hâline gelir. Benliği tamamen gider, renk renk boyandıktan sonra istenilen şekilde yumak olur.

Halı olabilmesi için de, bir dekoratörün kağıda çizdiği dekorlar üzerinde renklerine ve ölçülerine göre yerleştirilmesi gerekir. Nihayet tezgâhlarda dokunarak bu ipliklerden en güzel halılar meydana gelir.

Daha önceleri üzerine bastığımız zaman ayağımıza dolaşan o kirlî yünler, şimdi artık basmaya kıyamadığımız nâdide birer halı olmuştur. Hiç kimseyi incitmez.

İşte nefis de kirlî yün gibidir. Ayrı ayrı bölümleri vardır. Temizlene temizlene, incele incele, taraklardan tezgâhlardan geçse geçse halı gibi olup, ayak altına serilmedikçe terbiye ve ıslahı mümkün olmaz, tarikat mektebi de bitmiş sayılmaz. O ana kadar fırsat buldukça kişinin hep ayağını dolaştırır.

Evela didik didik yapacaksın, halı gibi olduktan sonra onu yere sereceksin. Ayak altına serdiğin zaman rahat ayak basabilirsin. Yoksa hilekârdır, emniyet etmeye gelmez.

Hakikattaki Terbiye:

Hakikattaki nefis terbiyesinin misâli de buğday tanesidir. Bir buğday tanesi toprağa düştüğü zaman önce çürüyor, varlığı yok oluyor. Sonra izn-i ilâhî ile filiz veriyor, birçok başak yetiştiriyor. Olgunlaşmış başını eğince ehli onu biçiyor. Harmanlarda atların ayakları altında, makinelerde haddelerin arasında çiğneniyor. Taneleri ve samanları ayrılıyor. Buğday ambara, saman samanlığa konuluyor.

Bütün bunlara rağmen buğdayın işi bitmez. Değirmene götürülerek taşların arasında ezilir ve un hâline gelir.

Bu kadarla da bitmez, su ile yoğrulup hamur olur. Sonra fırına atılır. Şiddetli ateşler içinde uzun zaman yanar ve pişer. Güzel bir ekmek hâline gelir. Ancak bundan sonradır ki faydalı bir gıda hâline gelmiştir.

Ekmek fırına girip piştiği gibi, insan da ibtilâ çeke çeke pişer ve olgunlaşır.

Rivayet olunur ki Musa Aleyhisselâm bir gün: *“Yâ Rabbi! Müminleri harplerde atların ayakları altında niçin çiğnetiyorsun, kullarını cehennemde niçin yakıyorsun?”* diye münâcatta bulunur. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ Cebrâil Aleyhisselâm'ı göndererek ona buğday ekmesini emreder. Musa Aleyhisselâm buğdayı eker, biçer, harman yapar. Buğdayı ambara, samanı samanlığa koyar. Kalan hışırtıyı da

yakarken Cebrâil Aleyhisselâm gelir. “*Yâ Musa ne yapıyorsun?*” diye sorar. “*Buğday ekdim, biçtim, harman yaptım. Buğdayı ambara, samanı samanlığa koydum. Hışirtıyı da yakıyorum.*” diye cevap verir O zaman Cebrâil Aleyhisselâm: “*Allah-u Teâlâ da işte böyle yapıyor.*” buyurur.

Bir insanın beşeriyete faydalı olabilmesi için mânevî olarak ekilip varlığını yok etmesi lâzımdır. Ondan sonra çeşitli ibtilâlara, imtihanlara maruz kalır. Bu sıkıntılarda ihlâsını ve teslimiyetini ibraz ederse, tanenin samandan ayrıldığı gibi ayrılır. Ona ibtilâ verilmeseydi samanlar arasına karışıp gidecekti. Mânevî ibtila fırınlarında pişe pişe ekmek olur, ondan herkes gıdalanır. Artık onun kendisine âit hiçbir varlığı yoktur. Allah-u Teâlâ onu öyle bir hâle koyar ki, üstündeki varlığın sahibine ait olduğunu çok iyi bilir.

Bunlar Mürşid-i kâmil olan kısımdır. Allah-u Teâlâ ona o vazifeyi vermiştir. Veren O, gönderen O, yaptıran yine O. “*Yaptım*” diye bir şey yoktur. “*Yaptım*” dememesi için zaten onu o hâle koymuştur.

Diyelim ki sen bir buğdaysın, toprağa düştün ve çürüdün. Sonra tekrar filizlendin, başak verdin. Kesildikten sonra harman oldun. Tanelere ayrıldın. Taşların altına girerek öğütüldün, un oldun. Üstelik o toz da üfleyince yok oluyor. Peki senin varlığın nerede kaldı? Bütün fiiller Fâil-i mutlak’ındır. Mevlâ dilediğini dilediği yere koyar, dilediği yerde vazife gördürür. Bütün icraatların kendisine âit olduğunu dilediğine duyurur.

Âyet-i kerime’de şöyle buyuruluyor:

“**Allah kime dilerse ona kat kat verir.**” (Bakara: 261)

Bu veriş, Allah-u Teâlâ’nın dilediğince olacaktır.

•

Marifetteki Terbiye:

Marifetteki terbiyeye gelince; dağ kadar büyük bir kaya düşünün. Nefsin kendisini parçalamak, bu kayayı parçalamaktan zordur. Parçalandıkça, her bir parça ile nefsin bir varlığı atılır. Her parçanın atılışında da yükseldiğini ve terakkî ettiğini görür. Bu yükseliş çok süratlidir. Mümin-i kâmil’in kalbi Arşırâhmân’ın fevkinde olduğuna göre, tasavvur buyurun ki o insanın ne kadar yükselmesi gerekiyor?

Kişi varlığını yok etmedikçe, eriyip hiç olmadıkça aslâ marifete erişemez.

Bu dağ gibi kaya paramparça olduğu zaman, içindeki öz meydana çıkar. Bu dağ parçalanacak ki o nur ortaya çıksın. Nefsin nurunu bulmak demek, onu halkedeni bulmak demektir. “**Men arefe**”nin sırrı burada tecellî eder.

Şimdi bir nefsin simsiyah durumuna bakın, bir de onu halkedene bakın. İşte oraya erişen o nurla erişir. Artık o karanlık nefsinin varlığından eser kalmaz. Vücudunun en kötü yeri iken, şimdi en iyi yeri olur. Çünkü o artık nurdur, o nur ile Âlem-i lâhut’a erişir. Başka türlü Lâhut âlemi’ne erişemezdi.

Hatta bazı kimselerin “*Benim yolum tarikat yolu değil hakikat yoludur.*” demeleri insana ne kadar tuhaf geliyor. Halbuki tarikattaki mücadeleyi bilse, değil o yola girmek, hemen kaçır. Bu yolları yürümeden, Tarikat-ı aliye’ye ayak basıp hakikate çıkmadan, insanın mârifete ulaşması; ilkokulu okumayan bir insanın üniversitede okuyorum demesine benzer.

Netice Olarak:

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime’sinde kendisine inanan ve Resul’ünü tasdik eden kullarına; İslâm’ın bütün hükümlerini benimsemelerini, buyruklarını uygulamalarını, yasaklarını terketmelerini emir buyuruyor:

“Ey iman edenler! Hep birden tam bir teslimiyetle İslâm'ın sulh ve selâmetine girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır.” (Bakara: 208)

Allah-u Teâlâ'ya gerçek mânâda teslim olun, hem dışınızla hem içinizle O'na itaat edin. İslâm'a bir başka şeyi karıştırmayın.

Hakk'a uymayıp, Hakk'ı kendi arzu ve heveslerine uydurmaya kalkışanlar hakkında Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurur:

“Eğer hak onların heveslerine uysaydı, gökler ve yer ile bunlarda bulunanlar bozulur giderdi.” (Müminûn: 71)

Çünkü onların hevâ ve hevesleri bozuktur, farklı farklıdır, tutarsızdır.

Onlar nefislerinin arzularına meylettikleri için, Hakk'ı ve hakikati duymak, üzerinde düşünmek istemezler.

“Hayır! Biz onlara zikirlerini (şan ve şereflerini) getirdik. Fakat onlar kendi zikirlerinden yüz çeviriyorlar.” (Müminûn: 71)

Ona iltifat etmiyorlar, ondan feyiz alarak nefislerini ıslâh etmek istemiyorlar. O sayede nefislerinin şerrinden kurtulmak arzusunda bulunmuyorlar, arzu ve heveslerine uymaya devam edip durmak istiyorlar.

•

Hesap ve cezâ gününü düşünerek hayatını ona göre düzenleyen, Rabbinin rahmetine ümit bağladığı kadar azabından da o nispette korkan, nefislerini hevâ ve heveslerine tâbi olmaktan alıkoyan müminlere çok büyük müjdeler vardır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde buyurur ki:

“Rabb'inin huzurunda durmaktan korkan ve nefisini hevâ ve hevesten alıkoyan kimseye gelince, cennet onun varacağı yerin ta kendisi olacaktır.” (Nâziat: 40-41)

Allah'tan korkan kimse hevâ ve hevesine uymaz, ibadet ve taate yönelir. Nefsâni arzulardan uzaklaştıkça iffetli olur, haramlardan ve şüpheli şeylerden kaçındıkça verâ ve takvâ sahibi olur.

Şeddâd bin Evs -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Akıllı kimse, kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır.”

Âciz de, nefisini hevâsının peşine takan ve Allah'tan temennide bulunan kimsedir.” (Tirmizî: 2461)

Nefsine uyup günahlarda ısrar ettiği halde, Allah-u Teâlâ'nın kendisini affedip cennete koyacağını temenni eder durur.

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyuruyorlar:

“Allah altmış yaşına kadar ömür verdiği halde, (yaratana ve yaşatanı tanımayan) kimsenin mazeretini kaldırmıştır.” (Buhârî. Tecrîd-i sarîh: 2020)

Dinî, dünyevî saâdet ve selâmet yollarını öğrenmek için tecrübe zamanı demek olan bu müddet Hadis-i şerif'te altmış yaş olarak sınırlandırılmıştır. Artık bu yaşa varan kimsenin kusurları hakkındaki mazeretleri kaldırılmış oluyor. Ancak tevbe istiğfar etmek ve gönülden Hakk'a yönelme yolu bulunuyor.

Bir kardeşimizle konuşurken nefisle mücahededen bahis açılmıştı. "Yavaş yavaş alışacağız inşaallah." dedi. Bu sözü hem tuhafımıza gitti, hem de hoşumuza gitti. Yaşını sorduk. "Altmış üç" dedi. "On üç desen daha çok yakışacak." dedik. Çünkü yavaş yavaş alışacağımıza göre, demek ki önümüzde çok vakit var.

Ve mücahedenin, mücadelenin hakikatini ona izah ettik.

NUMUNE BİR

NEFİS TEZKİYESİ

Aziz Mahmud Hüdâyî:

-kuddise sırruh-

Milâdî 1541 yılında Şereflikoçhisar'da dünyaya geldi. Medrese tahsilini İstanbul'da tamamladı. Hocası Nâsırzâde ismindeki zât Edirne'ye müderris, Mısır ve Şam'a kadı tayin edildiği yıllarda onu da yanından ayırmadı. 1573'te Mısır'dan dönüşünde Bursa Ferhâdiye medresesine müderris ve Câmî-i Atik mahkemesi'ne nâib tayin edildi. Üç sene sonra, hocasının vefatı ile Bursa kadılığına getirildi.

Kadılığı esnasında bir gece rüyasında kıyametin koptuğunu, sırat ve mizan kurulduğunu, sâlih kişiler olduklarını zannettiği pek çok kimsenin, hususiyetle çok sevdiği hocası Nâsırzâde'nin de cehennemlikler arasında bulunduğunu gördü.

Bu korkunç rüyanın verdiği dehşet ve teessür içindeki günlerde mahkemeye bir dâvâ getirildi.

Boşanma dâvâsı ile huzuruna gelen bir kadın, kocasının her sene Hacc'a niyet ettiği halde gitmediğini ve o sene yine Hacc'a niyet ettiği halde gitmediğini ve o sene yine Hacc'a niyet edip eğer gitmezse kendisini üç talâkla boşayacağını söylediğini, fakat arefe gününe kadar gitmediği halde kurban bayramı günlerinde birkaç gün ortadan kaybolduktan sonra meydana çıkarak Hacc'a gidip geldiğini söylemek suretiyle yalan konuştuğunu, bu itibarla talâkın gerçekleşmesini istedi.

Yanında bulunan kocası ise, arefe gününe kadar memleketinden ayrılmadığını kabul etmekle beraber, Hacc'a gidip geldiğini, hatta orada görüştüğü arkadaşlarından dönüşlerinde şahitlik yapmalarının istenebileceğini söyleyerek talâkın gerçekleşmediğini savundu.

Dâvâ, kadı Mahmud efendi tarafından hacıların dönüşüne kadar tehir edildi.

Hacılar döndükten sonra ise, kocanın iddiasında doğru olduğu hacı arkadaşlarının şahitlikleri ile anlaşıldı. Bunun üzerine kadı Mahmud efendi talâkın vâki olmayacağına dair hükmü ilân etti.

Kararı açıklamakla beraber bu işin nasıl olduğunu ve gidiş-gelişin ne şekilde gerçekleştiğini adamdan gizlice öğrenmek istedi.

O da eskici Mehmed Dede adı ile anılan bir zâtın mânevî delâletiyle tayy-i mekâna nâil olduğunu söyleyince, Hüdâyî -kuddise sırruh- Hazretleri Mehmed Dede'ye başvurarak inabe talebinde bulundu.

Mehmed Dede ise: *“Nasibin bizden değildir, Hazret-i Üftade’den dir, varın ona müracaat edin.”* deyince dünyevî meşgalelerini terkederek Üftade -kuddise sırruh- Hazretleri’ne intisap etti.

Hazret-i Üftade -kuddise sırruh- ondan; önce mal ve mülkten, ikinci olarak memuriyetten feragat etmesini ve üçüncü olarak da nefsinin ayaklar altına almasını istedi. O da bütün bunları tereddütsüz kabul ederek şeyhinin irşad halkasına katıldı.

Şeyhine verdiği sözleri yerine getirerek önce mal ve mülkünü fakirlere dağıttı, sonra da memuriyeti terk etti. Arkasından da nefsinin ayaklar altına alabilmek için çok sıkı bir riyazete başladı.

Hazret-i Üftade -kuddise sırruh- bir gün müridine:

“Haydi evlâdım! Bir sırk ciğeri omuzuna alarak Bursa sokaklarında dolaşp satmalısın.”

Diye emretmiş, Hüdâyî -kuddise sırruh- Hazretleri de hiç tereddüt etmeden sırgı samur kürkün üzerine almış ve Bursa sokaklarında: *“Ciğerci... Ciğerci!...”* diyerek satmaya başlamıştı.

Bu hâli gören ahâlî: *“Kadı çıldırmış!”* diyerek aleyhinde bir sürü dedikodular uydurdular. Fakat o, bu şekilde nefsinin kırıp ruhunu yükseltmek için, bu söylenenlerin hiç birine aldırmadı.

Hüdâyî -kuddise sırruh- Hazretleri ciğer satma vazifesini kemâl-i ihtimamla yerine getirdikten sonra onu dergâhın helâlâlarını temizlemeye memur etti. Bir gün abdesthaneleri yıkarken kulağına davul-zurna ve dümbelek sesleri geldi. Meğer kendisinin yerine, yeni tayin olunan kadı geliyormuş ve halk onu karşılamakla meşgul imişler. Hazret halkın bu âdetini bildiği için, sesleri duyunca kendi kendine:

“Yeni kadı geliyor hâ!... Biçare Mahmud, sen böyle bir mesleği bıraktın, şimdi abdesthanelere hizmetkâr oldun!”

Diyerek nefsinin iğfaline kapıldı. Hatırından bir an bunlar geçince derhal toparlandı ve:

“Mahmud! Sen şeyhine, nefsinin ayaklar altına alacağına dair söz vermedin mi?”

Diyerek kalbinden geçen bu hâle tevbe olmuş ve elindeki süpürgeyi atarak taşları sakalıyla süpürmeye başlayacağı bir anda şeyhi yetişmiş ve:

“Evlâdım! Sakal mübarek şeydir, onunla böyle bir şey yapılmaz.” diyerek omuzundan yakalamış, sonra da:

“Maksat bu mertebeyi atlatmaktır.” buyurmuş, sâdık müridini içeriye alıp dergâha götürmüştü.

Kemâliyet lâf ile değil, yaşama iledir. Bunlar bu yolda hep birer vartadır, birer imtihandır. Şeyhine karşı teslimiyet ve merbudiyyet sayesinde bu imtihanlar atlatılabilir. Bütün bunlar ilâhî takdirin tecelliyâtıdır. Allah-u Teâlâ bu lütfu ona bahşedecekti, takdirinde vardı, imtihanın neticesinde takdir olunan bu lütfâ nâil oldu.

Hüdâyî -kuddise sırruh- Hazretleri şeyhinin taht-ı terbiyesinde her geçen gün mânevî tecellilere nâil oluyor, ruhu olgunlaşıyordu. Nefsinin tezkiye ile kalbini tasfiyeye muvaffak olan Hazret, artık nebâtâtın bile tesbihini duyar hâle gelmişti. Üç yıl gibi kısa bir zamanda seyr-ü sülûk’unu tamamladı ve irşada mezun oldu.

Şeyhinin vefatından sonra Rumeli’ye gitti. Trakya ve Balkanlar’da bir süre kaldıktan sonra İstanbul’a geldi. Bu arada Üsküdar’da kendi dergâhını inşa etti.

Halktan sultanlara kadar uzanan geniş bir tesir sahası meydana getirdi. Dergâhı her zümreden insanlarla dolup taşıdı. Akın akın gelenler, hasta kalplerine şifâ olan sohbetlerine kavuştular. Devrin padişahları ona hürmette kusur etmediler.

Milâdi 1628 yılında seksen yedi yaşında olduğu halde vefat etmiştir. Cenazesi büyük bir merasimle kaldırılmış ve zâviyesinde bizzat kendisinin yaptırdığı türbeye defnedilmiştir.

Hususiyle mensupları, sevenleri ve türbesini ziyaret edenler hakkında:

“Denizde boğulmasınlar, âhir ömürlerinde fakirlik görmesinler ve imanlarını kurtarmadıkça gitmesinler.”

Şeklindeki duâsı, türbesini ziyaretçisi en çok olan türbeler arasına sokmuştur.

•

NEFİS VE DERECELERİ

Ulvî olan ruh, bu karanlık cesetle birleşince yedi perde ile aslî hâlden perdelenmiştir. Bu perdelerden her birine nefsin dereceleri veya makamları denir.

Tam yedi perdeli hâli **“Nefs-i emmâre”**dir. Bir perdenin kalkmasıyla **“Levvâme”**, iki perdenin kalkmasıyla **“Mülhime”**, üç perdenin kalkmasıyla **“Mutmainne”** gibi isimler alır. Daha sonra **“Râziye”**, **“Mardiyye”**, **“Sâfiye”** gibi dereceler gelir.

Birinci nefisten yedinci nefse doğru gelindikçe ve her perde kalktıkça; cismâniyet, zulmâniyet, kesafet azalırken, derece derece ruhâniyet, nûrâniyet ve letâfet artar, ruha mânevî âlemden ışıklar sızar. Tam perdeli hâlinde ise hiç ışık sızmaz. Perde sayısı azaldığı nispette nefis saflaşır.

Farz-ı muhal ki bir şeyin üzerine örtü örtülmüş. Bu örtüyü yağmur, rüzgâr, güneş yıkıp yakıp yıpratıyor. Perde zayıfladıkça örtülen şey yavaş yavaş belirmeye başlıyor.

İşte kişinin kalbi de yedi kalın perde ile örtülüdür. Bütün perdelerin kalkması hâlinde ise tamamen nur kesilir. Bu makam, Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in makamıdır.

Altı derecenin ismi Kur'an-ı kerim'de açık olarak zikrediliyorsa da, **“Nefs-i sâfiye”** Âyet-i kerîme'lerin işaretlerinden anlaşılmaktadır.

Her nefsin bir âlemi, bir seyri, bir hâli, bir vâridi, bir yeri, bir müşâhedesi, bir ismi, bir nuru vardır.

1. Nefs-i Emmâre:

İnsanı zorla kötülüğe sürükleyen nefistir.

İnsânî ruh, hayvânî ruhun şehvânî arzularına boyun eğerek ona itaat eder, bütün hallerinde ona muvafakat edip hükmü altına girerse, onun bu hâline **“Nefs-i emmâre”** denir.

Nefs-i emmâre hâlindeki insanın kalbi, cisme âit nimetlerle şehvetlere dalar, hâlini değiştirir. Mevlâ'dan uzaklaşır. Daha önce âmir iken, memur durumuna düşer. Eğer kalp, bu mertebede uzun müddet beklerse, onun artık gayb âlemine yönelmeye gücü de kalmaz. Zira gayb ayna gibidir. Toz ve pastan arınmış oldukça, insan onda şekilleri net ve berrak olarak görür. Uzun zaman parlatılmazsa, pas onun cevherini büsbütün kaplar. Parlatmak da körlüğünü gidermez. Böylece aynalık özelliğini kaybetmiş olur.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyuruyorlar:

“Şüphesiz ki her şeye cilâ verecek bir âlet vardır, kalbin cilâsı ise zikrullahtır.” (Câmiu's-sağîr)

Kalp, gayb âlemine yönelerek mâsiyetlerden kaçarsa, zikirle-fikirle perdeler açılmaya gayret edilirse, pas ve bulanıklıklar tamamen silinir. Eşyanın hakikatlerine, ince mânâlara ve ilâhî tecellîlere istidat kazanmış olur. İndiği makamlara tekrar yükselir.

Nitekim Allah-u Teâlâ bir Hadîs-i kudsî’de:

“Yere göğe sığmadım, mümin kulunun kalbine sığımdım.” buyurmuştur. (K. Hafâ: 2256)

Mümin kulun kalbine sıgmaktan maksat, *“Kalbine tecellî eder.”* demektir. Yoksa *“Allah kulların kalbine girer.”* demek değildir.

Birinci makamda insânî ruh, şehvânî nefse yenilip kötülüğü emredici olduğundan emmâre adını almıştı.

Âyet-i kerime’de:

“Nefis olanca şiddetiyle kötülüğü emreder.” buyuruluyor. (Yusuf: 53)

Çünkü nefis iradeyi emer. Yuları taktığı zaman, bilse de bilmese de çeker götürür.

Beşerin nefsi aslında daima fenâlık tarafına meyleder, bütün gücüyle kötülüğü telkin eder. Onun tabiatında şehvete, günaha, her türlü kötülüğe meyil vardır. Nefis kendi gücünü ve emrindeki silâhlarını o yönde kullanır. Bundan dolayıdır ki insan sırf kendi nefsinin arzularında kalırsa fenalığa sürüklenir.

“Ancak Rabb’imin merhamet edip koruduğu hariç.” (Yusuf: 53)

Allah-u Teâlâ rahmet edip hidayetini erıştirdiği vakit, Rahmânî kuvvet nefsânî kuvvete galip gelir, onun emrini hükümsüz kılar ve gücünü kırar. Böylece nefis ilâhî emre uyar, kendi emrini terkeder, kötülükten uzak kalır.

“Şüphesiz ki Rabb’im bağışlayandır, merhamet edendir.” (Yusuf: 53)

Birçok hallerde nefislerin tabiatları icabı uğradıkları meyil ve istekleri Allah-u Teâlâ kendi mağfiretiyle örter ve önler, onların fiiliyata çıkmasını engeller, günahını itiraf edip bağışlanma dileyenleri de bağışlar.

Böyle bir kimse rehberine ulaştığı zaman, nefsin çektiği ipi koparır, onu nefisten sıyrır, lâzım gelen tâlim ve terbiyesini verir ve o kimse uyanır. Artık var gücüyle temizliğe girişir, nefis işgali altındaki kalp evini kurtarmaya çalışır.

•

Bu nefsin seyri **“ilâllah”**tır, yani Allah’a doğrudur. Âlemi, bu görünen şehâdet âlemidir. Yeri göğüstür. Hâli meyildir. Yolu şeriatın dış ölçüleridir.

Sıfatları: Cehâlet, cimrilik, hırs, kin, kibir, gadap, şehvet, tamah, hased, kötü huyluluk, boş ve faydasız şeylerle uğraşmak, istihzâ, ahmaklık, unutkanlık, buğz, çabuk isyan, çok yemek, çok içmek, çok konuşmak, fazla neşe, âvârelik, şımarıklık, din ehlinin hâlini inkâr... ve benzerleridir.

Nefs-i emmâre de Rabbânî bir latîfedir. Şu kadar var ki, kötülüklere meyletmesi, şehvetlere düşkün olması sebebiyle pisenmiştir. Şehvet düşkünü hayvânî nefsin hükmü altında kalıp ona uymakla hayvanların yoluna girmiştir. İnsan için de en büyük düşman hâline gelmiştir. Şeytan onun askerinden olup, ondan kuvvet bulmuştur.

Hâdis-i şerif’te:

“En şiddetli düşmanın, iki yanın arasındaki nefsidir.” buyruluyor. (Beyhakî)

Çünkü zâhirî düşman ikram ve ihsanlar karşısında dost olup sadâkat gösterebilirken, nefis lütuf ve ihsandan anlamayıp zararını daha da çoğaltır.

Nefs-i emmâre'deki bir insan, kötülük yapmaktan en ufak bir pişmanlık duymaz, yaptığından hiçbir pişmanlık duymayan hayvana benzer.

Fâsıklar, kâfirler ve münâfıklar nefs-i emmâre grubuna girerler.

Nefs-i Emmâre Derecesinde

Bulunan İnsanlar Üç Sınıftır:

1. Allah-u Teâlâ'nın emirlerini yerine getirmeye çalışır, nehiyelerinden kaçınmaz.

“İstediğini yap ölümü tadacaksın,

Dilediğin gibi yaşa sonunda ayrılacaksın.”

2. Allah-u Teâlâ'nın emirlerine itaat etmediği gibi, nehiyelerinden de kaçınmaz. Fakat itaat edenleri sever.

“Dünyânın muhabbeti âhiret saâdeti,

Hangisini tercih edersen nefsini ona satmış olursun.”

3. İsmi İslâm'dır. Fakat İslâm'ın hiçbir emrini yerine getirmedeği gibi, İslâm'ı ve müslümanları sevmez.

“O ki tasdik etmez sünneti kitabı,

Susmak konuşmamaktır onun cevabı.”

•

Nefs-i emmâre derecesinde bulunup da oradan uzaklaşmak için herhangi bir gayret sarfetmeyenler, kendilerinde ıslah alâmetleri görülmeyenler cehennemde bulunmaya devam edenlerdir.

İnsanın belli bir süreye kadar yaşama garantisi olmadığı gibi, nerede ve ne zaman ne şekilde öleceğini de hiç kimse bilemez. Bunun içindir ki gelecek için şimdiden hazırlık yapmalı ve insanoğlu bulunduğu yolun “Hidayet yolu” olup olmadığını enine boyuna tahkik etmelidir. Gittiği yolun “Allah yolu” olduğunu gösterecek sağlam delilleri olmalıdır. Kendisinden önce, bulunduğu yola koyulmuş insanların hedeflerine emniyet içinde varabildiklerini müşahede etmiş olmalıdır.

2. Nefs-i Levvâme:

İnsânî ruh, emmâre iken işlediği günahlardan ve kötülüklerden pişmanlık duyar ve kendisini kınamaya başlarsa, onun bu hâline “Nefs-i levvâme” denir.

İkinci makama yükselen sâlikin artık kalbindeki yedi perdeden birisi kalkmıştır. İbâdetlerini yapar, yasaklardan kaçınmaya, emr-i ilâhî'yi yerine getirmeye çalışır. Buna rağmen yine günah işler, fakat hemen arkasından da pişman olup tevbe eder.

Bu gibi kimseler için de iyi vaatler vardır:

“Onlar ki günahın büyüklerinden ve hayâsızlıklardan kaçınırlar, yalnız bazı küçük kusurlar işleyebilirler. Şüphesiz ki Rabb’inin mağfireti geniştir.” (Necm: 32)

Bu makamın seyri **“İlallâh”**tır. Âlemi, berzah âlemidir. Yeri gönüldür. Hâli muhabbettir. Yolu tarikattır.

Sıfatları: Kınama, haset, kötü fikir, ucb, işret, halkla çekişme, kahır, temennâ, körü körüne tevekkül, gizli riyâ, makam sevgisi ve şehvet tutkusudur.

Nefs-i emmâre'nin bir kısım sıfatları hâlâ mevcut olmasına rağmen hakkı hak, bâtılı bâtıl olarak görür ve bilir. Şeriat ameli ve muhabbeti eksilmez. Kötü hallerinden dolayı üzülür. Fakat o kötü sıfatlardan kurtulması gücünün dışındadır.

Zâhidler, nefsin emmâre ve levvâme derecesindedirler.

Levvâme olan nefis de kendisine zulmettiğinden dolayı ona “Zâlim” denilmiştir.

Nitekim Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

“Onlardan kimi nefesine zulmedendir.” buyuruyor. (Fâtır: 32)

Eğer tevbe ederse, Allah-u Teâlâ'nın onların günah ve kusurlarını bağışlayacağı, tevbelerini kabul buyuracağı umulur.

Nefs-i levvâme'de gizli bir riyâ ve kendini beğenme hastalığı vardır. İyi amellerini halkın bilmesini ister. Övülmekten memnun olur. Başkalarına üstün gelip ezme arzusu duyar. Bu kötü huyundan hoşlanmamasına rağmen, kalbinden de sökülüp atamaz.

Nefs-i levvâme'de bulunan bir kimse takvâ ehlinden sayılır. Bu makamın en yüksek derecesi ihlâstır. Ancak amellerinde ihlâs da olsa, sâlik yine de tehlikeden kurtulmuş değildir. Buna rağmen Allah katında kudsîyet ifâde eden bir makamdır.

Nitekim Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

“Kendisini alabildiğine kınayan nefse yemin ederim ki!” buyuruyor. (Kıyâmet: 2)

Bu kınama övünülecek bir hususiyettir.

•

Bir insan Tarikat-ı aliye'ye kabul edildiği zaman nefis-i emmare ile girer. Bir taraftan ilim-irfan ile meşgul olurken, diğer taraftan da daimi surette nefisle mücadele halindedir. İlim cihad, ilim cihad...

Ve bu suretle nefis-i emmare'yi yendiği zaman bir sıfatı küçülmüş ve bir perde kalkmış olur. Fakat Nefs-i emmare'nin büyük arzuları kökleşmiş olduğu için, bu arzuları birden sökülüp atamaz.

Tekrar mücadeleye mücahedeye devam eder. İlmiyle irfaniyle nefis-i levvame'yi de katettiği zaman bu perde de kalkar. İnsan nispeten mülayimleşir, hilm sıfatına bürünür, nefis-i mülhime halini alır.

Nefs-i emmare artık o kötü sıfatlarını kaybetmiş-tir. Bu kayıpların sebebi de şudur:

Allah-u Teâlâ lütfuyla ona ezelden Mürşid-i kâmil'i nasip ettiği için, nasibini aldıkça ruhu kuvvet bulur. Elinden geldiği kadar hakikati öğrenmeye gayret eder. Bir taraftan da nefsi ile mücadelesini ve mücahedesini devam ettirir.

Nefs-i levvâme'nin iki yüzü vardır. Bir yüzü Nefs-i emmâre'ye, diğer yüzü de Nefs-i mülhime'ye bakar. Nefs-i emmâre'den bir bakıma yüzünü çevirmiştir, fakat tekrar meyletmesinden korkulur.

3. Nefs-i Mülhime:

İbâdet, zikir ve riyâzetlerin artması, nefisle şiddetli bir mücâdeleye girişilmesi neticesinde kalp üzerindeki perdelerden birisi daha kalkarsa, nefsin üçüncü makamına çıkmış olur ki, bu makama “**Nefs-i mülhime**” denir.

Allah-u Teâlâ'nın insânî ruha isyan ve itaatını vasıtasız olarak ilham etmesinden dolayı bu dereceye “**Mülhime**” ismi verilmiştir.

Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

“Hidayeti kabul edenlere gelince, Allah onların hidayetini artırmış ve onlara takvâ yollarını ilham etmiştir.” (Muhammed: 17)

Ruh terakki edip kuvvet buldukça nefse hâkim olmak ister. Birçok mücâhede ve mücâdeleden sonra, bu mertebede nefis ıslah olmuştur. Artık vücutta hâkimiyet ruhun eline geçmiştir.

Müminle kâfir iki ordunun mütemadiyen birbirleriyle çarpıştıkları gibi, vücutta da aynı şekilde ruhun ve nefsin yeri vardır ve bunlar zaman zaman iki ordu gibi çarpışırlar. Fakat bu çarpışmalardan kişinin haberi olmaz. Bu çarpışmalar esnasında gerçekten tutulanlar; manevî destekle, ruhanî terbiye ile nefsin arzularını bastırır. Bu noktada nefis mülayimleşir ve sakinleşir. Fakat hiçbir zaman hile-i desiselerinden emin olunmaz.

Bir insan buraya kadar kendi ihlâs ve gayreti ile çıkabilirse de, buradan ileriye ancak bir Mürşid-i kâmil'in kılavuzluğu ile gidebilir.

Bir subayın kurmay olabilmesi için nasıl ki hususi bir eğitime ihtiyacı varsa, Nefs-i mülhime'den sonraki terakkiyat için de mutlaka Fenâfillah'a çıkmış bir kâmil mürşide ve onun mânevî terbiyesine ihtiyaç vardır. Zira vuslat mürşidsiz olmaz. Mürşid onu şüphe karanlıklarından kurtarıp tecellî nurlarına çıkarır.

Bu makamda kalanların bazısı yarı deli yarı velidir, bunlara “meccub” denir.

Nefs-i mülhime'nin seyri “**Alallah**”tır. Bu makamda sâlikin kâlbinde hakikat nurları doğduğundan, onları müşâhede etmekten dolayı içinde mâsivâ kalmaz. Âlemi, ruhlar âlemidir. Yeri ruhtur. Hâli aşktır. Kendisine gelen mânâ mârifettir.

Sıfatları: İlim, cömertlik, kanaat, tevâzu, sabır, ezâyâ tahammül, özürleri kabul, güzel zan, hoşgörü...

Bu makamda sâlik, bütün varlıkların âlemlerin Rabb'i olan Allah'ın kudret elinin altında olduğunu müşâhede ettiğinden, hiçbir mahlûka itirazı olmaz. Fâil-i mutlak'ın fiillerini seyrederek. Aslâ geri dönmemeye gayret eder.

Nefs-i mülhime'nin diğer vasıfları da şunlardır:

Hayretle şaşkınlığa düşmek, makamlara ermek, kabz ve bastın gelişi, havf ve recânın gidişi, zikrullahı sevmek, güler yüzlülük, hikmetle konuşmak, müşâhede ve murakaba...

Bu makamda mürid zayıftır, Hakk'a gidemez. Celâl ve Cemâl'i fark edemez. Beşeriyetin gereği haller ondan tamamen silinmediği için, gafil olduğu bir anda nefsi hemen geriye dönüp aşağıların aşağısına iner ve eski kötü alışkanlıklarına devam eder. İtikadı bozulup ibâdeti terkeder. Şeytânî hayalleri Rahmânî tecellîler sanır. Böylece helâka gider.

Bu makamdaki sâlike en mühim ve gerekli olan şey, bağlı bulunduğu Mürşid-i kâmil'e öz irâdesi ile ve titizlikle itaat edip, her emrine tam teslim olmaktır. Ayrıca nefsin istek ve arzularına şiddetle muhalefet etmelidir. Çünkü bu makamda yükselmek mümkün olduğu gibi, her an düşmek tehlikesi de vardır.

Nefs-i mülhime Kur'an-ı kerim'de şu şekilde geçmektedir:

“Her bir nefse ve onu düzenleyene, sonra da ona isyanını ve itaatını ilham edene yemin ederim ki, nefsinı temizleyen kurtulmuştur.” (Şems: 7-8-9)

Âyet-i kerime'lerde nefse iyilik ve kötülüklerin ilham edildiği bildirilerek, ilham alan nefse dikkat çekilmiştir.

Buradaki temizlenmekten maksat, ahlâk-ı zemime adı verilen “*Şehvet, gadap, kin, kibir, riyâ, hased...*” gibi kötü huylardan temizlenmektir. **“Temizlenen kurtulmuştur.”** Beyan-ı ilâhî'si de bu mânâdadır. Yoksa zâhiri temizlik, ya da “*Oruç tuttum temizlendim.*” gibi basit bir mânâ çıkarılmamalıdır.

•

Bu makamda kalanların bazısının yarı deli yarı veli olduklarını söylemiştik. Bunun mânâsını size üç noktada izah edelim:

1. Fenâfillah'a ulaşmış bir Mürşid-i kâmil müridi yürütür, yürü demez.

Binâenaleyh bir müridin ezelde böyle bir Mürşid-i kâmil'de nasibi varsa; **“Emmâre”**yi ve **“Levvâme”**yi geçip **“Mülhime”**ye geldiği zaman **“Fenâfirresul”** olur ve **“Fenâfirresul”** kalesine alınır, tahsile başlar. Bundan haberi bile olmaz, icabederse duyururlar, icabetmezse duyurmazlar. Kimisini açık kimisini kapalı götürürler.

2. Fenâfillah'a çıkmamış bir mürşid ise müridi yürütemez, ders verir yürü der. O da Fenâfirresul'e kadar gelir, önüne koca bir kale çıkar ve burada durur. Onu içeriye alacak bir fert olmadığı için öteye geçemez. İlim, amel ve ihlâsı nispetinde ibadetine taatına devam eder ve Allah-u Teâlâ'nın sevgilisi olabilir.

3. Bu ikinci sınıfta olan kimselerin bazıları da o kalenin önünde bocalar. Bocalayınca şeytan zaten onun peşindedir, hemen yuları ona takar. Evden eve, bayırdan bayıra, dağdan dağa dolaşır. Şeytan onu bu güç noktalara sokunca, bu sefer küfretmeye başlar. Şeytan bu hâli ona sevdirdiği için, marifet yapıyormuş gibi hoşuna gider. İhlâsı da elinden alınır. Artık onun orada tutunması Mevlâ'ya kalmış. Kimisi de en aşağı dereceye kadar düşer. Allah'ımız cümlemizi muhafaza buyursun!

Hülâsa edecek olursak; birisi Fenâfirresul kalesine giriyor ve tahsiline devam ediyor, ötekiler kaleye gelince içeriye alınmadığı için -çünkü orası girme yeri değil, alınma yeridir- kimisi ihlâsıyla devam ediyor, kimisi de bocalayıp aşağıya kayıyor.

4. Nefs-i Mutmainne:

Şirkten, şüpheden, isyan ve hatadan temizlenmiş, Mevlâ'nın hitâbıyla ıstıraplardan kurtulup huzura kavuşmuş nefis demektir. Kalp üzerindeki dördüncü perdenin kalkmasıyla, ruh mutmainne makamına yükselir.

Nitekim Allah-u Teâlâ bu dereceye yükselmiş nefse:

“Ey mutmainne olan nefis!” kelâmı ile hitap etmiştir. (Fecr: 27)

Nefs-i mutmainne'de müridin seyri **“Seyr-i maallah”**tır. Âlemi, hakikat-ı Muhammediye'dir. Yeri sırdır. Hâli, sâdık bir tatmin hâlidir. Kendisine gelen mânâ şeriatın bazı sırlarıdır.

Nitekim bir Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

“Onları hidayete erdirecek ve hallerini düzeltecektir.” (Muhammed: 5)

Sıfatları: Cömertlik, tevekkül, sabır, şükür, hilm, teslimiyet, rızâ, sıdk, ibadet, rifk, güler yüzlülük, tam müşâhede, sürekli huzur, büyüklere tâzim, kalp sevinci, tatlı dil, kusurları örtme, hataları bağışlama...

Sâlik bu makamda Kur'an-ı kerim ve Sünnet-i seniye'ye tam olarak uyar. Bu makamda olan kişiyi görenlerin gözleri, dinleyenlerin kulakları zevk duyar. Sözleri bıkkınlık değil, sıdk ve safâ verir. Dilleri şeriat hikmetlerine, hakikat sırlarına ve mânâ inceliklerine tercümanlık eder. Oysa ki, ne bir kitap mütâlâa etmiş ne de kimseden bilgi istemiştir. Söyledikleri Kur'an-ı kerim'e ve Hadis-i şerif'lere uygun gelir. Çünkü o **“İlhâmât-ı ilâhî”**ye mazhar olmuştur. Bundan dolayı edep ve hayâ deryasına dalmıştır. Ona haşyet ve heybet hâli verilmiş, vakar elbisesi giydirilmiştir.

İnsanlarla ara sıra görüşüp, iç âlemine doğan hikmetlerden onlara söyler. Dostlarını istidatları kadar irşad eder.

Çoğu vakitlerini ibâdetle geçirir. Tâ ki daha yüksek derecelere ulaşmaktan mahrum kalmayın.

Nefsi terbiye ederek mutmainne derecesine kavuşturmak için Allah-u Teâlâ'ya niyazda bulunmalıdır.

Nitekim Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir duâlarında şöyle buyurmuşlardır:

“Allah'ım! Senden itminana kavuşmuş bir nefs-i mutmainne dilerim ki, sana kavuşmaya iman etsin, takdirine râzı olsun, verdiklerine kanaat etsin.” (Taberânî)

Bu mertebe, saâdet ve bahtiyarlık mertebesidir.

Bu makamda duâ ve virdlere devamla, Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-in sevgisi bambaşka bir hâl alır.

Bu makama gelindiği zaman, nefis artık teslim bayrağını çeker.

Tevhidin; vücudî tevhid, şuhudî tevhid, meşhud tevhid olmak üzere üçe ayrıldığı ve bunların izahları daha önce yapılmıştı. Ancak nerede olduğu izah edilmemişti.

Şuhûdî tevhid Nefs-i mutmainne'de tecellî eder. Artık teslim olduğu, itminan olduğu için, Allah-u Teâlâ'nın kudretini seyretmeye başlar.

Kör göz, şaşî göz, bir de gören göz var demiştik. Nefs-i emmâre'de olan bir insan zâlim ve câhil olduğu için, ancak zahiri ilimlerle yani satır ilimleri ile kulaktan duyduğunu alır. Zannı ile, dış duygusu ile icraatını yapar. Kendi içtihiadı ile hareket eder. Bir müddet hakikata kördür.

Nefs-i mutmainne'ye geçen bir insan ise şaşîdır. Allah-u Teâlâ'nın azametini seyrederken, kendi varlığını da seyreder. Allah-u Teâlâ'nın ulûhiyet sırlarını her zerrede temâşâ ettiği gibi varlığı ile temâşâ ettiği için biri çift görüyor, körlükten kurtulamamış, fakat şaşî olmuş.

Tasavvur buyurun Tarikat-ı aliye nasıl bir ilim-irfan mektebidir ki, körlükten kurtulup şaşî haline geliyor. Daha da çok çalışabilirse, Allah-u Teâlâ onu gören göz de yapar. Binaenaleyh Nefs-i mutmainne'de nefis ruha teslim olur, Allah-u Teâlâ'nın hükümlerine rızâ gösterir.

Ârifler, nefsin mülhime ve mutmainne derecelerindedirler. Bu dereceler Fenâfillâh makamında tecellî eder.

Burada ihlâsla ibadet ve taatına devam ederse, Allah-u Teâlâ'nın bütün emirlerine boyun büktüğü zaman; Râziye'ye, Mardiyeye çıktı gibi, Nefs-i sâfiye'ye dahi çıkabilir.

“**Ey mutmainne nefis!**” diye başlayan Âyet-i kerime’nin sonunda:

“**Gir cennetime!**” (Fecr: 30)

İfadesi yer almaktadır. İşte gerçek saâdet ve selâmet bundan ibarettir.

İnsan zikrullah sebebiyle öyle yükselir ki, bir Hadis-i şerif’te:

“**Mümin-i kâmil olan kimse, Allah katında bazı meleklerden de efdaldir.**” buyurulmaktadır. (İbn-i Mâce)

5. Nefs-i Râziye:

Allah-u Teâlâ’nın bütün imtihan ve ibtilâlarına sadâkat göstermiş, gelmiş ve gelecek her şeye râzı olmuş, bütün gayret ve arzusu Mevlâ’nın hoşnutluğunu kazanmak olan nefsin haline “**Nefs-i râziye**” denir.

Bu makamda sâlik denize düşen çöp gibi olmuştur. Deniz onu istediği tarafa çalkaladığı gibi, o da hükmi ilâhi’ye öylece teslim olmuştur. İrâdesini Hakk’ın irâdesine bağlamış, reyini de O’na vermiştir.

Bu nefsin seyri “**Fillâh**”tır. Âlemi, lâhut âlemidir. Yeri, sırrın sırrıdır. Hâli, fenâyaya varmış olmaktır.

Sıfatları: Verâ, ihlâs, muhabbet, Mevlâ ile dostluk, ilâhi huzur, kerâmet, mâsivâyı terk, teslimiyet, rızâ, eziyetlere sabır, halkı irşad, en ince edeptir. Duâsı reddedilmez. Herkes tarafından saygıyla karşılanır.

Râziye ile bundan sonra gelen Mardiyeye makamlarında olan nefisler Kur’an-ı kerim’de şu hitâb-ı ilâhî ile taltif edilmişlerdir:

“**Dön Rabb’ine! Sen O’ndan râzı, O senden râzı olarak.**” (Fecr: 28)

Öyle bir halde dön ki, sen Rabb’inden hoşnut, Rabb’in de senden hoşnut.

6. Nefs-i Mardiyeye:

Bu makama yükselen nefisten Hazret-i Allah râzı olduğu için “**Nefs-i Mardiyeye**” adını almıştır. Râzı olunmuş nefis demektir.

Bunun seyri “**Anillâh**”tır. Âlemi şu görünen şehâdet âlemidir. Yeri hafâdır. Hâli hayrettir. Yolu şeriattır.

Sıfatları: Allah ve Resul’ünün ahlâkı ile ahlâklanmak, hataları bağışlamak, ayıpları örtmek, güzel zanda bulunmak, herkese lütuf ve şefkat göstermek, insanları karanlıklardan kurtarmak için onlara meyl ve muhabbet...

Ancak bu meyl ve muhabbet sadece Allah için olup, acıma ve şefkatten ibarettir. Görünüşte insanlardan ayrılmaz, fakat bâtında Hakk ile dir. Kalbi mâsivâdan kurtulmuştur.

Muhtaç olduğu ilimleri Allah-u Teâlâ’nın izniyle mânâ âleminde madde âlemine taşır ki, insanlar istifade etsin.

İfrat ve tefritten kaçınır, orta yolu takip eder.

“**Vâkıflar**”, nefsin Râziye ve Mardiyye derecelerindedirler. Bu dereceler “**Fenâfillâh**” makamında tecellî eder.

Allah-u Teâlâ o nefsi daha dünyada iken cennetle müjdeliyor.

7. Nefs-i Sâfiye:

Bu makamda nefis artık sâfileşmiş, süzölmüş, vücudun en kötü yeri iken en iyi yeri olmuş, yani taş iken elmas olmuştur.

Bu makamda sâlik Hakk'ın elindedir. Hakk'ı bilir ve her şeyini de Hakk'tan bilir. Ne kendisini ne de rızkını düşünür. “*Neme lâzım, o Sâhibime aittir.*” der. Çünkü o çok iyi bilir ve görür ki Allah-u Teâlâ evin sâhibi, kendisi ise misafirdir. “*Hû komşu!*” denir ya, buradaki “*Hû!..*” bizzat ev sahibine seslenmektir.

O'ndan başkasını tanımaz, her şeyini sadece O'ndan ister. Çıkacak hükm-i ilâhî'ye peşin olarak râzıdır.

“Meşhud tevhid” nefsin sâfiye derecesinde tecellî eder.

Hiç olduğu zaman, perdeler aralandığı zaman, O'nu gördüğü zaman, O'ndan başka bir şey görmediği zaman meşhud tevhid tecellî eder.

Fakat bu göz onun değildir. Bunu kör göz nasıl görebilir?

Onların vasıfları kısaca şöyledir:

1. Onlar Hakk'ın kölesidir. İyi bilirler ki, Mevlâ dilerse tutar, dilerse atar. Dilerse muhafaza eder, dilerse etmez.
2. Bir damla rahmet-i ilâhî'ye muhtaç olduklarını bilirler.
3. Bildirilmedikçe, bildirilmeyen hiçbir şeyin bilinmeyeceğini bilirler.
4. Mevlâ dilerse bunları dâire-i saâdetine alır ve dâire-i saâdetine ancak bunlar alınmışlardır.

Bunlar birer hakikat ölçüsüdür. Hareketler buradan anlaşılır.

Herkes nefsinin derecesine göre bu ilmi anlar.

Âyet-i kerime'de:

“**Her ilim sahibinin üstünde daha üstün bir bilen vardır.**” buyruluyor. (Yusuf: 76)

•

İlâhî Vaad:

Allah-u Teâlâ nefsi ile cihad yapan kullarına yardımda bulunacağına dair Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

“**Bizim uğrumuzda bizim için mücadele edenlere elbette yollarımızı gösteririz.**”

Şüphesiz ki Allah ihsan erbabı ile beraberdir.” (Ankebût: 69)

Azami gayret mânâsı çıkıyor. Allah-u Teâlâ azmi ve ihlâslı niyeti nispetinde kulunu destekler, yolunu açar, hidayetini arttırır, imanını kemâlleştirir.

Bu Âyet-i kerime'nin içinde birçok ince sırlar vardır.

Yolunu açtığı zaman önünü görüyorsun, hidayetini artırdığı zaman O'nu görüyorsun. Bu ise o hâle erdirdiği kimselere mahsustur.

O noktaya vardığın zaman sen artık bir robot, bir perde oluyorsun. Doğrudan doğruya: *“Ben seninle beraberim.”* buyuruyor. *“Ben seni destekliyorum, yürü!”* buyuruyor.

Yolunu açmazsa önünü göremezsin, hidayete erdirmezse bilemezsin, imanını kemâlleştirmezse göremezsin.

Bir Hadis-i kudsî'de şöyle buyuruluyor:

“Bana bir karış yaklaşan kimseye ben bir arşın yaklaşırım. Bana bir arşın yaklaşan kimseye ben bir kulaç yaklaşırım. Bana yürüyerek gelene ben de koşarak gelirim.” (Buhârî - Müslim)

•

SİDDIKLAR

VE

MUKARREBLER

Sıddıkların

Vasfı Nedir?

Allah-u Teâlâ onu bütün yarattıkları ile kendisi arasında muhayyer bıraksa, o Allah-u Teâlâ'yı tercih eder.

İkincisi; bir canı değil, bin canı olsa, canlarını O'na kavuşmak için, O'nun yolunda feda etmek ister.

Mukarreblerin

Vasfı Nedir?

Allah-u Teâlâ'nın içinde olduğunu görebiliyorsa, kendisinin bir perdeden bir maskeden ibaret olduğunu görebiliyorsa ve o şekilde Allah-u Teâlâ ile ünsiyet edip mülâkat yapabildiği zaman o mukarreb olur.

Bu ancak onlara mahsustur, başkalarına şâmil değildir ve bu sırrın hakikatini de onlardan başka bilen olmaz.

Sıddıklar Üç Kısımdır:

1. Sıddık-ı Ekber: Bu makam Hazret-i Ebu Bekir Sıddık -radiyallahu anh- Efendimiz'e âittir.

2. Allah-u Teâlâ'nın has kulları olan mukarreb siddiklar.

3. Sözünde sâdik kalan siddiklar.

Siddiklar ve

Mukarrebler Bu Hâle

Nasıl Ulaşırlar?

Ulvi olan ruh, bu karanlık cesetle birleşince yedi perde ile aslî halinden perdelenmiştir. Bu perdelerden her birine nefsin dereceleri veya makamları denir.

Bunlar;

“**Emmâre**”, “**Levvâme**”, “**Mülhime**”, “**Mutmainne**”, “**Râziye**”, “**Mardiyye**” ve “**Sâfiye**”dir.

Bu yedi perde, yedi elbisedir. Kişi seyr-ü sülûk yolunda ilerledikçe bu elbiseleri bir bir kaldırılabiliirse “**Sâfiye makamı**”na çıktığı zaman Hakk'a varmış olur.

Ve:

“**Yere göğe sığmadım, mümin kululumun kalbine sığdım.**” (K. Hafâ: 2256)

Kudsî Hadis-i şerif'inin tecelliyatına erer. İmin sonu Hakk'a varmaktır, tecelliyatının sonu yoktur.

Meselâ denize düşen bir insanın, canını kurtarmak için üzerindeki elbiseyi attığı gibi; hakikat deryasına düşen bir insan da, imanını kurtarmak ve Hakk'a kavuşmak için beden elbisesini atmaya çalışır. “**Sâfiye**”ye çıktığı zaman kalp üzerindeki perdeler atılmış, bir tek ten elbisesi kalmış olur.

Ondan sonra ibadet ve taat sayesinde ten elbisesi ne kadar incelirse, içindekinin o kadar tecelliyâtına mazhar olmaya başlar.

Bu lütuf deryasına alınanlarda ten elbisesi, vücut içindekine öylesine yapışır ki;

“**İçinizde!.. Görmüyor musunuz?**” (Zâriyat: 21)

Âyet-i kerime'sinin tecelliyatına mazhar olur ve içindeki Hazret-i Allah'ı görür. Gerek kendisinin gerek kâinatın bir perdeden ibaret olduğunu da görür.

Ehl-i Hakk, Hakk ehlini tanır, halk tanımaz. Yani Hakk ehli anlar, halk ehli anlamaz.

NEFİS DERECELERİNİN

DAHA İYİ

ANLAŞILABİLMESİ İÇİN

BİR TEMSİL

Nefis derecelerinin daha iyi anlaşılabilmesi için bir cevizi temsil olarak arzedeceğiz. Herkes kendisini ölçsün.

“Ümmetim benden sonra yetmiş üç fırkaya ayrılacak, bir fırka müstesna, diğerleri hep ateştedir.

– Onlar kimlerdir Yâ Resulellah?

Benim ve Ashâbımın yolunda olanlardır.” (Ebu Dâvud)

Yetmiş üç fırkadan yetmiş ikisi cehennemlik olduğuna göre, yetmiş üç cevizden yetmiş ikisinin çürük olduğu anlaşılıyor.

Bu kesin bir beyân-ı Peygamberî’dir ve ne kadar korkunç bir şeydir!

Bunların hepsi onun ümmetidir, amma yetmiş ikisi cehennemliktir, ancak bir tanesi kurtuluş fırkasıdır.

Bizim mevzumuz şimdi o sağlam bir ceviz üzerinedir. Bu sağlam olan cevizin de nasıl döküleceğini dikkatle takip ederseniz öğrenmiş olursunuz.

Nefs-i Emmâre:

Cevizin yeşil kabuğu Nefs-i emmare’dır. O yeşil kabuk da Allah-u Teâlâ’nın yarattığı bir latîfedir. Fakat kötü işlere meyledip o kötü işleri işlediğinden ötürü, cevizin kabuğu gibi, Nefs-i emmâre de acıdır. En kalın perde odur.

Nefs-i Levvame:

Cevizin yeşil kabuğundan sonraki sert kabuktur. İçeriye nüfuz etmediği için hep benlik davasında bulunur. Nefsin arzularını o ceviz kabuğunu kırar gibi kırmadıkça, gerçekten içeriye nüfuz etmek mümkün değildir.

İşte bütün benlikler burada toplanır. Çok mühim bir noktadır. “Ben!.. Ben!.. Ben!..” diyenlerin yeri ve durağı burasıdır.

Bu benliği cevize temsil ediyorum:

Kim ki duyarsanız “Ben, ben!..” diyor, onların hepsi kabukta kalmıştır, kendi içine nüfuz edememiştir, içinden istifade edemiyorlar. Nefis içeride “Ben, ben!..” diyor, “Sen giremezsin buraya!..” diyor.

Nefs-i Mülhime:

Enelik kabuğunu kırmış, içeriye nüfuz etmiştir. Ve fakat içten içe geçmek için, arzu ve istekleri perde mesabesinde. İçindeki haşaratı temizlemesi gerekmektedir.

Nefs-i Mutmainne:

Haşaratı temizlemiş, zarı kalmıştır. Hakk’a hayli yaklaşmıştır. O zarın da kalkması için Râziye merdivenine çıkması lâzımdır ki “Lûb” yani cevizin özü husule gelsin.

Daha önce “Makam”dan bahsederken Râziye’ye gelince “Merdiven” ismini verdik. Çünkü insan büyüdükçe küçülür, küçüldükçe büyür. O zaman kişi merdivenden hep aşağıya iner ve küçülür, azamet-i ilâhî’yi o zaman görmeye başlar.

Nefs-i Mardiyeye:

Artık haşaratı temizlemiştir. Mutmainne'den sonra Râziye'ye ermiştir, o zar kalkmıştır. Nefs-i mardiyeye'de "*Lûb*" kalır, o zaman cevizin iç tarafının özü kalmıştır.

Mardiyeye merdivenine çıkanların dahi dilediğini tutar, dilediğini atar.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Allah dilediğini mağfiret eder, dilediğine azap eder." (Bakara: 284)

Bunun böyle olduğunu bilmek gerekir. Mahlûkun hiç hükmü yoktur. Hüküm ve değer yalnız ve yalnız Zül-celâl vel-kemâl olan Allah-u Teâlâ'ya mahsustur.

Nefs-i Sâfiye:

Ceviz burada boşalmış olur. Artık o zaman içinde yalnız Allah-u Teâlâ'nın varlığını görür.

Çok açık ifade ediyorum, kendisinin de, kâinatın da kabuktan ibaret olduğunu görür. Kendisi de aslında böyledir, kâinat da böyledir.

İşte gerçek mânâda Kelime-i tevhid'i söyleyebilen bunlardır.

•

İkinci temsil:

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Allah hiç kimsenin göğsünde iki kalp yaratmamıştır." (Ahzâb: 4)

Ki, birini muhabbet-i Mevlâ'ya, diğerini muhabbet-i mâsivâya hasretsin. Bir kalpte iki sevgi yaşamaz.

Kimin kalbinde yalnız Allah-u Teâlâ var, o Hakk iledir. Kimin kalbinde mâsiva var, o halk iledir.

Kelime-i tevhid'in cevizin üzerine ayrı bir temsili:

Bir insan "*Lâ ilâhe illâllah*" der, fakat yeşil kabuk var, kalbin üzerinde yedi perde var. Diyor amma ağızda kalıyor, boğazdan aşağıya inmiyor.

"Nefs-i Levvâme"de "*Lâ ilâhe illâllah*" diyor amma, içeride nefis "*Ben, ben!..*" diyor, sert kabuğu delememiş.

"Nefs-i mülhime"de "*Lâ ilâhe illâllah*" diyor, burada cevizin kabuğunu yani kalbi deliyor, amma içinde Hakk'tan gayri birçok muhabbet var. Çok muhabbet olduğu için çok uğraşıp ahlâk-ı zemimleri temizlemesi gerekir.

"Nefs-i mutmainne"de "*Lâ ilâhe illâllah*" diyor, bu noktada Kelime-i tevhid biraz daha rahat iniyor. Orada öyle bir iniş yapıyor ki, şirkten şüpheden kalp artık kurtuluyor. Gerçek iman sahibi olma vukûfiyetini kazanıyor.

"Nefs-i râziye" de öyle bir hale gelir ki, o artık Allah-u Teâlâ'dan râzı olmuştur. "*Beni O yarattı.*" diyor, "*Beni O yaşıyor, beni O yediyor, beni O içiriyor.*" diyor. Her haline râzıdır. Acı da gelse, tatlı da gelse, O'nun her hükmüne râzıdır. Çünkü artık iman kökleşmeye başlamıştır. Kelime-i tevhid tohumu artık kalbe düştü, yavaş yavaş çimleniyor, o çim bütün vücuda yayılıyor, her âzâsına iman salınıyor ve artık onu yaratana biliyor, şirkten şüpheden kurtuluyor, Yaratan'dan memnun olduğu için her şeyine râzı oluyor.

Bu hâl uzun zaman devam eder, sonra ibadet ve taatlarını samimi bir şekilde yaptığından ötürü Allah-u Teâlâ ondan hoşlanır.

Ve fakat “Nefs-i sâfiye”ye gelince, artık burada hiçbir şey kalmamıştır. Kabuk kalmamış, haşarat kalmamış, cevizin üzerindeki zarı kalmamış, “Lûb”ü de kalmamış ve boşalmış olur.

O “*Lâ ilâhe illâllah*” dediği zaman Allah-u Teâlâ’yı hem görür, hem de içinde O’ndan başka bir mevcut olmadığını da görür. Kelime-i tevhid’i gerçek mânâda söyleyen ancak bunlardır.

Bu sırr-ı ilâhî, yani Kelime-i tevhid’in sırrı açılmış oldu.

KURTULUŞ KAPISI

Tarikat-ı aliye bir ilim-irfan mektebidir. Bu yolun ilim-irfan mektebi olduğunu anlayabilmek için “*Nefs dereceleri*”ni çok iyi tetkik etmek gerekmektedir.

Mektebe kaydını yaptıran bir insan, devam etmeyip sınıflarını geçmediği zaman, nasıl ki onun mektebe kaydını yaptırmaması bir mânâ ifade etmediği gibi; Tarikat-ı âliye’ye intisap eden bir kişi de, sınıfları geçmediği müddetçe, nefsinizi izale edemez, hayvanî sıfatlardan sıyrılamaz, dereceleri katedemez.

Letâifleri bitirecek, dereceleri geçecek ki, insan sıfatına bürünsün.

Emmâre’nin ıslahından sonra Levvâme’ye geçildiği zaman büyük çarpışmalar olur. Mülhime’ye geçildiğinde insan sakinleşir, koyun sıfatına bürünür, güzel ameller yapar, nispeten rızâ-i Bârî’ye kavuşur. Bu arada az da olsa bazı ilhamlar da gelir. O şimdi artık yolcudur. Nereye yolcu? Hakikata yolcu.

Bir mertebe daha geçerse Mutmainne olur. Kurtulanlar burada kurtulur. Vuslat-ı ilâhi buradan gelir.

O bir fırkaya âit kurtuluş kapısını tarif ediyoruz.

TERAKKİYÂT İLE

HELÂKİYÂT NOKTASI

Bir kimse Tarikat-ı aliye’ye intisap ettikten sonra epey yol alır. Mürşid-i kâmil müridin ruhunu yükseltir. Birinci tepeyi geçirir, orada yol ikiye ayrılır. Cenâb-ı Hakk lütfuyla tecellî ettiği zaman mürid yukarıdan aşağıya doğru kendisini küçültmeye, varlığını yok etmeye çalışır. Mahviyet haline bürünür.

Yani ihlâslı olanlar yürüdükçe varlıklarını yitirirler. O tepeden aşağıya doğru Allah’ın lütfuyla iner. Yani çıkar, çıkar, çıkar ve hiçliğe iner. O hiçlik onun Daire-i saadet’ine delâlet eder. Bunlar Allah-u Teâlâ’nın kurtardığı kimselerdir. Senelerden beri nazargâh-ı ilâhi olan kalbine sardığı varlık tellerini, Allah yoluna düşmesiyle yavaş yavaş sermeye başlar. Diğer taraftan da hiçlik tellerini toplar. Mahviyyet kısmına geçince artık yükü azalmıştır. Yapıcılık, bilicilik, öncülük gibi sıfatlar bir bir zâil olmaya başlar. Kendilerine şevk, teslimiyet, muhabbet, murakaba, tevekkül, vahdet ve hal gibi lütuflar ihсан olunur. Bunlar “Nuriye fırkası”na ayrılmış olanlardır.

Şimdi bir insan mânen yükseldikçe Allah-u Teâlâ dilediğini indirir, indirir, indirir, herşeyi yerde arar. Yerin altında arar.

İhlâslı kimsenin yürüyüşü böyledir. Nasibini aldıça gider, terakki eder. Nasibi varsa bir gün muradına erer.

“Muradına ermek” ne demektir?

Üç noktada; Fenâfişseyh, Fenâfirresul ve Fenâfillâh'ta olur. Bu merhalelerden geçenler benliklerini eritirler.

Yüz binler yola çıkar da, ancak murad olmaya namzet fertler kalır. Yani yürüdükçe azalır. Allah-u Teâlâ'nın lütfu eriştiği zaman mürid de murad olur.

Âyet-i kerime'de:

“Kim inanır, nefisini ıslah ederse, onlara hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır.” buyuruluyor. (En'âm: 48)

Bir de şeytana tutunanlar vardır.

O tepede ya, şeytan o anda onu kaydırmaya çalışıyor ve kaydırıyor. “Herkesten daha üstünüm.” demeye, herkese tepeden bakmaya başlar. Her şeyi kendisine maleder. Çok yükseldiğini zanneder. Herkesi küçük kendisini büyük görür. “Ben yürüyorum, ben biliyorum, ben söylüyorum, ben çalışıyorum.” diyerek sivrilmiştir, içine kurt düşmüştür. Bu gibi haller geldikçe yanibaşındakileri küçümsemeye başlar. Artık o yolunu değiştirmiştir. Sola kaymıştır. Kaydığı yetmez, orada plan çevirmeye çalışır. “Ben bu işi daha iyi yürütebilirim, daha layıkım.” der. Plânını tatbika koyarken Allah-u Teâlâ da onun kalbini çevirir. Kalbini çevirdiği anda mukallit sınıfına düşer. Artık o bir yıkıcıdır. Bunlar da Nâr fırkası'dır. Onlarda şekavet, gadap, harislik, tûl-i emel, gönlü boş şeylere bağlamak gibi haller vardır.

Âyet-i kerime'de:

“Nefsini tertemiz yapıp arındıran felah bulmuş, kurtulmuştur, onu kirletip örten kişi elbette ziyana uğramıştır.” buyuruluyor. (Şems: 9-10)

Birisi mahviyyete doğru iniş yapıyor, birisi varlıktan kayıyor. Burası mihenk taşıdır.

Öyleyse alındıktan sonra Allah-u Teâlâ'ya sığınmalı, ihlâs ve samimiyetle yola devam etmelidir. İnsan manevi yolda yürüyüp terakki ettikçe kendisini küçük görmeye, küçülmeye, süzölmeye başlar, davalardan geçer. Gayesi Hakk olup rızâ için hareket eder. Fakat terakki edemezse kendisini beğenme hali husule gelir ve eneye kapılır. Kendisine paye verdiği anda olduğu yerde çakılır, hem düşer hem helâk olur. Başkasını da helâk eder. Şöyle ki, çürüyen bir meyvenin yanındaki meyveleri de çürütmesi gibi o anda başkalarını hemen çürütür. Niyetini bozmakla kendisini ihraç etmiştir, başka bir şey yapmamıştır. Çünkü Mevlâ her şeyi biliyor. Allah-u Teâlâ'dan başka onu kimse kurtaramaz. Ancak O murad ederse kurtarır. Bunların durumu ancak Âyet-i kerime ve Hadis-i şerif'lere dikkat etmekle ortaya çıkar.

Enes -radiyallahu anh- buyururlar ki:

“Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu duâyı çok yapardı:

“Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzerine sabit kıl.”

Ben bir gün kendisine:

“Yâ Resulellah! Biz sana ve senin getirdiklerine inandık. Sen bizim hakkımızda korkuyor musun?” dedim.

Bana şöyle cevap verdi:

“Evet! Kalpler, Rahman'ın iki parmağı arasındadır. Onları istediği tarafa çevirir.” (Tirmizî: 2141)

Allah-u Teâlâ bir anda parmağıyla çeviriverir. Müslüman iken münafık olur.

Hatta Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in:

“Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Kalplerimizi senin taâtına çevir.” diye niyazı vardır. (Buhârî)

Şeytan iki yerden avlar.

Saf, cahil insanlar kısmına, *“Sen artık oldun, tamam senin işin, çıktın.”* der. O da: *“Tamam”* der. *“Artık ben oldum.”* İlimi olan okumuş insana da: *“Senin ilmin var, sen her şeyi bildin, bunların içinde ne işin var.”* der. O da: *“Tamam”* der. *“Ben her şeyi bildim.”* Ona da oltayı böyle takar. Bunlar şeytana kulak verdiklerinden gerçekten şeytan fırkasından olurlar.

Bir kişinin kalbine nefis girdi mi, nefse uydu mu *“Ben”* dediği zaman, *“Ben biliyorum”* dediği zaman kaymıştır. Bütün terakkiyat ve kaymalar bu hal üzeredir. Onun için bakıyorsunuz, *“Oldum, oldum, oldum.”* Ne oldun? Helak oldun. Ötekisi ise, yavaş yavaş hiçliğe iner, yok olur.

İkinci bir sır daha var.

Hazret-i Allah'ın işine karışmayacaksın. Peygamber Aleyhimüsselâm Efendilerimiz'in işine karışmayacaksın. Mürşid-i kâmil'lerin işine karışmayacaksın. Karıştın, gittin! Çünkü bilmeyerek bir yere, düğmeye basarsın, berhava olur gidersin.

Mürşid-i kâmil'lerin işine nasıl karışılır?

Mürşid-i kâmil'in işini Hazret-i Allah görür. Arzu ve irade yaşamaz. Bunu karşıdaki ölçemez. Mürşid-i kâmil'in işine karışırken, bilmeyerek Hazret-i Allah'ın işine karışır. Duâ ederken: **“Allah'ım hükmün arzumdur. Hakkımdaki hükmünü sevdir.”** diye niyaz ederiz.

Mürşid-i kâmil'in mühim işlerine, hususi işlerine karışılmamalıdır. Sor, tarifini al, devam et, geç git, yürü...

Çünkü: **“Allah'ım iraden üstümdedir.”** diyoruz.

Bunu karşıdaki bilmez, düğmeye basarsa helâk olur. Bilmeyerek Allah-u Teâlâ'nın işine karışılmış olur.

Şeytanın Hileleri:

Rüyâda Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz görülürse o rüya doğrudur. Şeytanın aldatmasından korunmuştur. Çünkü şeytan onun şekline giremez.

Bir Hadis-i şerif'te şöyle buyurulmaktadır:

“Rüyâda beni gören hakikatta görmüştür. Çünkü şeytan benim şeklime giremez.” (Camiu's-sağir)

Şeytan Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in sıfatına giremediği gibi vekili olan Mürşid-i kâmil'in sıfatına da giremez. Çünkü Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ve onun vekili olan Mürşid-i kâmil hidayete ermişlerdir. **“Hâdi”** ism-i şerifinin mazharı olmuşlardır. Şeytan ise onun zıddı olan **“Mudill”** ism-i şerifinin tecellîsine uğradığı için o nuru temsil edemez, o aynada görünemez. Ateş suya giremiyor daha doğrusu.

Şu kadar var ki, onun kendi şekline, aynı suretine giremez, fakat oyum diye görünür, ona benzemeye çalışır. Bu ise aynı sahte paraya benzer. Aynı para gibidir, fakat bir yeri noksandır. O bir yeri noksan

olmazsa cesazı çok ağırdır. Şeytan sûret-i haktan görünerek insanları yoldan çevirmeye, bunun için de her surete girmeye çalışır. Fakat aynı surete girmesi mümkün değildir. Çünkü o sıfat sadece ona verilmiş, şeytana verilmemiştir.

Bu noktada çok dikkatli ve uyanık olmak gerekmektedir. İnsanların aldandığı nokta işte budur.

Cinler çeşit çeşit suretlere giriyorlar, kendilerine birer isim takıyorlar ve kendilerini böyle tanıtıyorlar: *“Ben Resulullah Aleyhisselâm’ı gördüm!”* diyor. *“Bana böyle söyledi!”* diyor. Artık ona hiçbir söz fayda vermez. Halk böylece çok rahat bir şekilde göz göre göre yolunu şaşırıyor.

Şeytan rahmânî surete girer, o şekilde görünür. Olmayan şeyi olmuş gibi gösterir. Kendi sözlerini ve işaretlerini rahmânî imiş gibi gösterir. Rüya göreni şaşirtir, zehirini eker gider. O kimse o zehirden ya kurtulur hayat bulur, veyahut ölüme mahkûm olur. Artık onun mürşidi şeytan olur.

Rüya ile iş bitseydi, rüyada görülenlere güvenilseydi, müridlerin mürşidlere hiç ihtiyaçları olmazdı. Allah yolunu bulmak, mârifetullahı ulaşmak için Tarikat-ı aliye'ye bağlanmak lâzım gelmezdi. Herkes rüyada gördüğüne göre hareketlerine yön verirdi. Her câhil, her ahmak kendi görüşüne göre hareket ederdi.

Sâdık bir mürid, başında mürşidi varken binlerce rüyâya on paralık değer vermez. Akıllı ve uyanık bir tâlip, böyle bir nimete kavuşmuş iken rüyâları hayâl sayar, hiçbirini hatırına bile getirmez.

Şeytan güçlü ve kuvvetli bir düşmandır. İnsanları cehenneme çağırır simsar ve tellâldır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

“Şeytan şüphesiz ki sizin amansız bir düşmanınızdır, siz de onu düşman tutun. O kendi taraftarlarını, çılgın alevli cehennem halkından olmaya çağırır.” buyurmaktadır. (Fâtır: 6)

Sona varanlar bile onun hile ve desiselerinden, aldatmasından korkusuz değildirler. Durum böyle olunca yolun başlangıcında olanlar ne olur? Halbuki Allah-u Teâlâ sondakileri korumaktadır. Şeytan bunları aldatamaz.

İmam-ı Gazâlî -kuddise sırruh- Hazretleri buyurur ki:

“Kişinin kalbi nur haline geldiğinde, bütün mânâları idrâk eder, kendisine geniş ufuklar açılır. (.....) Melekten gelen ilham ile şeytanın vesvesesini ayırdedecek hassayı elde eder.” (İhyâ-u Ulûm'id-dîn)

Bu ise mârifeullah ehlinin hass'ül-has'larına âittir. Allah-u Teâlâ'nın kalbini nur ettiği kimseleri O idare ettiği için, şeytanın o andaki sızıntısını bilir, Allah-u Teâlâ'ya sığınarak o sızıntıdan kurtulur.

Başlangıçtakiler ise böyle değildir. Bunun içindir ki onların rüyâlarına güvenilmez. Düşmanın aldatmasından korunmuş değillerdir.

•

Daha evvelki sözlerimize dikkat edin. *“Rüyâlara ve rüyacılara itibar etmeyin, aksi halde şeytanın askeri olursunuz.”* demiştik. Hatta size bir temsil vereyim. Bu mevzunun bir kısmını bir kardeşe izah ediyorduk. O meyanda sanki birisi uçarak geldi. O kadar heyecanlı idi ki: *“Efendim dedi, bir rüya gördüm, arabayı durdurtunuz ve bana validanımı getirin dediniz!”*

O anda kardeşe dedim ki: *“İşte şeytanın uçurduğunu görün, rüyâya ve rüyâcılara suret-i katiyede inanmayın.”*

Çünkü şeytanın hilesi çoktur. Onun hilelerinden bazılarını size izah etmiştim. Hatta bir defasında Makam-ı İbrahim'de bulunuyordum, baktım sol tarafımda oturuyor. Şeytan olduğunu biliyorum,

Allah'ım tanıtıyor. Kaç defa gördümse yine tanıdım. Bu defa para istedi, vermedim. Bir daha istedi, bir daha istedi. Orada hem para verilmez, hem de ona itibar edilmez. Fakat gayesi beni meşgul etmek, huzurdan alıkoymak. Artık o huzursuzluktan kurtulmak için ufak bir para verdim. Sonra kendi kendime hayret ettim. Tanıdığım halde niye ilgi gösterdim diye. Şeytanın hileleri o kadar çoktur.

Bunlardan bir tanesi kitapta da var, tekrar arzedeyim.

Bir gece ibadet ediyordum. Kıyamda iken bir ses geldi. *“Sen artık en yüksek makama çıktın!”* O anda bu sesin şeytandan geldiği bilindi. Allah-u Teâlâ'nın lütf-u ihsanı, ikramı yetişirse, herşey kolaylaşıyor. Bir an tereddüt ettiğin zaman helâk olursun. Fakat Allah-u Teâlâ daha evvel lütfettiği için, bu sesin şeytana ait olduğunda bir an bile tereddüt edilmedi. Meğer insan ibadet esnasında çok yükseklerde imiş, bundan kimsenin haberi yok. Gayr-i ihtiyari iniş yapmak istedik. Fakat o kadar bilgi sahibi ki, belki inişe geçer diye hesaplamış, ayağımın altına yuvarlakça bir masa hazırlamış. İndiğim zaman ayaklarım o masaya değdi. Daha uçları değer değmez Allah-u Teâlâ onun şeytana ait olduğunu duyurdu. O anda Allah-u Teâlâ'ya sığındım, istediğim yere iniş yaptırdı. Eğer Allah-u Teâlâ'nın lütfu olmasaydı kurtuluş imkânsızdı. Bunların hepsi bir an içinde oluyor. Bu kadar hilekârdır.

Bunun içindir ki *“Şu rüyâ, bu rüyâ!...”* diyerek kimseye itibar edilmemelidir. Çünkü şeytânî rüyâ ile Rahmânî rüyâyı ayırmak gerçekten zordur. Peygamber Aleyhimüsselâm Efendilerimiz dahi rüyâ gördükleri zaman Rahmânî mi şeytânî mi diye tereddüt ettiler. İşte İbrahim Aleyhisselâm'ın rüyâsı meydanda.

Kişi ancak Allah-u Teâlâ'nın kurtarmasıyla kurtulur. Ancak Allah için hareket edenleri, Allah-u Teâlâ uyandırır, ikaz eder, yolunu gösterir. Onlara hakikati bildirir ve duyurur. Onları nefsin ve şeytanın hilelerinden kurtarır. Nefsin ayrı hilesi vardır tükenmez, şeytanın ayrı tuzakları vardır bitmez.

Fakat Allah-u Teâlâ bir kula lütfu ile tecellî ederse, bütün bu hileler ve tuzaklar hükümsüzdür. Yemin ederim ki kişi ancak Allah-u Teâlâ'nın kurtarmasıyla kurtulur.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurdu ki:

“Allah'ın hidayet edip doğru yola sevk ettiği kimse doğru yolu bulmuştur. Kimi de sapıtırsa, işte onlar mahvolanlardır.” (A'râf: 178)

Benim bildiğimi siz bilerseniz kurtulamayacağınızı anlarsınız. Bu hakikatlerin birçoklarını Allah-u Teâlâ bize gösterir. Onun için çok iyi biliyorum ki, ancak ve ancak Allah-u Teâlâ murad ettiğini kurtarıyor. Diğerleri bir fırtınaya tutuluyor ve ebedi hayatı gidiyor. Artık onun şeyhi şeytan oluyor, onu artık o irşad ediyor, o kendisinin Hakk yolunda olduğunu zannediyor.

“Ey Rabb'imiz! Bizi doğru yola hidayet ettikten sonra, kalplerimizi saptırıp döndürme.” (Â-i imrân: 8)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

MÜRSELÂT SÛRE-İ ŞERİF'İNİN TEFSİRİ-2

Bir Damla Kerih Su

İnsanın Aslının Kerih Bir Su Oluşu:

İlk insan Âdem Aleyhisselâm'ın yaratıldığı toprak, su ile hamur edilip yapışkan bir sıvı haline dönüştüğü gibi; Âdem Aleyhisselâm'dan üreyen insanların da menşei toprak ve sudur. Çünkü toprak ve suyun yetiştirdiği bitkilerin insanlar tarafından yenilmesiyle; baba sulbünde sperma, ana rahminde yumurta ve bunların birleşmesiyle de cenin meydana geliyor.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

“Biz sizi hakir bir sudan yaratmadık mı?” (Mürselât: 20)

Hakir su olan meni, erkeğin sulbünden çıkar. Yumurtacık ise kadının göğüs kemikleri arasından çıkar. Nitekim doğum yapan kadının göğsünde süt meydana gelmesi, göğüsle ana rahmi arasındaki bağlantıyı açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

“Sonra o suyu bir süreye kadar sağlam bir karargâh olan rahime yerleştirdik.” (Mürselât: 21-22)

Ana rahmine **“Sağlamlık”** sıfatının verilmesi apaçık bir mucizedir. Çocuğun ne kadar sağlam bir koruma içinde olduğunu bilenler bu inceliği anlayabilirler.

Cenin ana rahminin derinliklerinde, köprücük kemikleri arasında her türlü sarsıntı ve tehlikeden korunmuş olarak karar kılar. Allah-u Teâlâ, ceninin teşekkül ettiği yeri o kadar intizamlı düzenlemiş ki, yavrunun gelişmesi için lüzumlu olan hiçbir şeyi eksik bırakmamıştır.

“Biz buna güç yetirmişizdir.” (Mürselât: 23)

Düşünmeli ki bir nufte ne kadar değersiz bir sıvı, ne kadar güçsüz ve zayıf bir şeydir. Bu değersiz şeyden çok değerli bir insan yaratmak ne büyük bir kudrettir. Buna O'ndan başka hiç kimse güç yetiremez.

“Biz ne mükemmel bir kudret sahibiyiz!” (Mürselât: 23)

Düşünen bir insan ilâhî sanat eserlerindeki mucizeleri hayranlıkla seyreder, eserden Müessir'e intikâl eder.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 24)

Yazıklar olsun gerçeklere karşı kulaklarını tıkayan nankörlere!

Yeryüzü:

Âdem Aleyhisselâm'dan bu güne kadar gelip geçmiş bütün canlılara döşeklik yapan yeryüzü, bundan sonra da kıyamete kadar bu vazifesini yapmaya devam edecektir.

Yeryüzünde birçok değişiklikler olmakta, kevnî mucizeler gözler önünde parlayıp durmaktadır.

Gökyüzü de onun tavanı olarak bina edilmiş ve ona yeryüzünü muhafaza etme vazifesi verilmiştir.

Nasıl yayılıp döşenmiş? Bunu böyle yayıp serenler insanlar değildir. İnsanlar olmazdan önce de yeryüzü yaygındı.

“Biz yeryüzünü diriler ve ölüler için toplanma yeri yapmadık mı?” (Mürselât: 25-26)

Yeryüzü insanların annesi gibidir. Canlılar onun üstünde, ölüler ise toprağın altında kabirlerde otururlar.

Yeryüzünü enine boyuna uzatıp sündürmesi, ona bir hacim verip genişletmesi, orada yaşayanlar açısından büyük bir nimettir.

Yeryüzünün, başta insan olmak üzere mevcut canlıların yaşamasına uygun ölçü ve şartlarda yaratılması bir tesadüf değil, çok mükemmel bir plân ve programın mahsulüdür.

“Yeryüzünde haşmetli dağlar meydana getirdik.” (Mürselât: 27)

Eğer yeryüzü döşenmemiş, üzerinde dağlar oturtulmamış olsaydı; görülmekte olan hayat şartları meydana gelmeyecek, üzerinde durabilme imkânı olmayacaktı.

Bunların hepsi de bir takdir ve tedbire delâlet etmektedir.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 28)

Elbette ki onlar kahr-ı ilâhîye müstehak olmuşlardır.

Tatlı Su:

Suyu güneş harareti vasıtasıyla buharlaştırıp bulutlaştıran ve yağmur hâlinde indiren, bütün canlıların hayatının devamını sağlayan ve buna muktedir olan sadece Allah-u Teâlâ'dır. Buhar şeklinde saf ve berrak olarak denizlerden yükseltip bulutlarda toplar, sonra da onu yağmur şeklinde indirir. Bu fizikî ve kimyevî hadiseler kendiliğinden değil, ilâhî bir plân dahilinde cereyan etmektedir.

Rüzgârlar bulutları O'nun emriyle sürüklerler ve belli bölgelerde yine O'nun tayin ettiği zamanlarda yağmur yağdırırlar.

İnsan hayatı için, ekmekten daha mühim olan suyu insanoğlunun istifadesi için yaratmış, onun tatlı olmasını da takdir buyurmuştur.

Suyun bir özelliği de belli bir derece ısıda buharlaştığında, içinde buharlaşan suyun saf olmasıdır. Su şayet bu özelliğe sahip olmasaydı, denizlerden buharlaşan suda tuz da bulunur, yağmur yağdığıında yeryüzü çorak bir hale gelir, hayattan eser kalmazdı.

Bir düşünün! Denizlerde yaşayan varlıklar tuzlu suda hayatlarını devam ettirebilirlerken, karada yaşayan varlıklar ise yağmur vasıtasıyla tatlı su elde ederek hayatlarını sürdürebilmektedirler.

“Size tatlı sular içirdik.” (Mürselât: 27)

Tatlı suları bulutlardan O indirmiş, pınarlardan kuyulardan O çıkarmıştır.

Allah-u Teâlâ bu şartları hazırlamasaydı, dünyada yaşamak mümkün olmayacaktı.

O'nun mülkünde yaşayan, O'nun verdiği rızık ve O'nun bahşettiği su ile beslenen insan, nasıl olur da kendisini Rabb'inden müstağnî görür?

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 28)

Karşılaşacakları cezalara şimdiden hazır olsunlar!

Cehennem Dumanları

ve Kıvılcımları:

Allah-u Teâlâ azaba müstehak olanları tahkir etmek için cehennem üç kola ayrılmış bunaltıcı dumanına **“Gölge”** ismini vermiştir.

Âyet-i kerime’lerinde buyurur ki:

“Üç kola ayrılmış olan, fakat ne gölgelendiren ne de alevlerden koruyan bir gölgeye gidin!”
(Mürselât: 30-31)

Alevler yükselip de üstünden dumanlar çıktığında onun şiddet ve kuvveti üç kola ayrılır. Bu dumanın gölgesi ne gerçek gölgeliktir, ne de kişiyi alevin kucağından korur. Bu cehennemî bir gölgedir, kızgın ve bunaltıcı bir gölgedir. Nefesleri keser, insanı ateşle dağlar. Alevli ateş bu gölgeden çok daha hayırlıdır. Bir gölge ki ateşin alazlamasından, alevlerinden korumuyor. Azap üstüne azap veriyor.

Diğer bir Âyet-i kerime’de şöyle buyurulmaktadır:

“Onların üstlerinde (gölgeler gibi üstüste gelmiş) ateşten tabakalar, altlarında da ateşten tabakalar var.” (Zümer: 16)

Nasıl ki cennetin dereceleri varsa, cehennem de tabakaları ve dereceleri vardır. Âsiler ateş tabakaları arasında kalırlar, ateşle her tarafları kaplanır.

İşte münkirler böyle şehvetlere, gafletlere dalmış, heva ve heveslere uymuş, haramlara yönelmiş, ahiret âlemini hiç hesaba katmamış oldukları için can yakıcı azaplara giriftar olmuşlardır.

“O ateş öyle kıvılcımlar atar ki, her biri bir saray gibidir.” (Mürselât: 32)

Kıvılcımları ulu saraylar gibi olursa, o alevli ateşin durumu kim bilir nasıl olur?

“Sanki o kıvılcımlar sarı sarı develer gibidir.” (Mürselât: 33)

Çokluk ve çabuklukta sarı develere benzeyen saray gibi büyük kıvılcımların, bir de yukarıya doğru fırlayıp da tekrar cehennemliklerin üzerine şiddetle düşmesi, şüphesiz ki azap üzerine azap verir.

Saray gibi, deve gibi kıvılcımlar atan, alev alev yükselen cehennem, hazır vaziyette sahiplerini beklemektedir.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 34)

Hiçbir azap hiçbir şekilde kendilerinden bertaraf edilmeyecektir.

Mahşerdeki Suskunluk:

Mahşer yerinin özelliklerinden birisi de, çeşit çeşit sahnelerle karşılaşmış olmasıdır.

Şöyle ki;

Kimisinde her insan kendisini kınayacak, kimisinde suçlar başkalarına atılacak, bazı sahnelerde kullar sorguya çekilecek, bazı zamanlar hiçbir şey sorulmayacak, kimi zaman da tek kelime konuşmaya müsaade edilmeyecektir.

“Bu, onların konuşamayacakları gündür.” (Mürselât: 35)

Konuşmaya güçlerinin yetmeyeceği gibi, özür dilemeleri için kendilerine izin de verilmez. Özür dileme zamanı çoktan geçmiştir.

Sükuta mecbur olurlar. Çünkü kendilerine verilen fırsatları kaçırmanın üzüntüsü ile yanar kavrulurlar. Kaçış yolları yok, kendilerine yardımcı olabilecek hiçbir kimse yok, mazeret öne sürüp kurtulabilme ümitleri yok, başlarının derdini düşünmekten başka çareleri de yok...

“Kendilerine izin de verilmez ki mazeretlerini beyan etsinler.” (Mürselât: 36)

O gün hiç kimseye: “*Günahkâr sen misin? Yoksa başkası mı?*” gibi sorular sorulmaz. Şahsının tanınması, suçlu olup olmadığının anlaşılması için, şuradan buradan sorularak araştırmaya ihtiyaç yoktur, simâları hallerini göstermeye yeterlidir. Zaten korku içinde olacakları için, kendilerini belli edeceklerdir.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 37)

Cezaya ve azaba ne kadar lâıyk oldukları artık ortaya çıkmış olur.

“İşte hüküm günü budur. Sizi de sizden öncekileri de bir araya toplamışızdır.” (Mürselât: 38)

O gün hüküm günüdür, özür beyan etme günü değildir.

Dünyada bir çok haksızlıklar olmaktadır. Öyle kimseler vardır ki hakettiği halde mükâfat alamaz. Kimisi de tam alamaz. Bazıları haksız yere cezalandırılırlar. Kimisi cezayı hakettiği halde ceza görmekten kurtulur. Bazı kimselere hakettikleri cezadan daha azı verilir. Zâlimler beraat ederken mazlumlar bakakalırlar. Bir kişinin suçunun bir başkasına yükletildiği de görülmektedir.

Mahkeme-i kübrâ'da ise bu gibi adaletsizlikler olmayacak, herkes yaptığıının karşılığını tam olarak alacaktır. Kâfirler azaplandırılırken, inananlar mükâfatlandırılacaktır.

“(Kurtulmanız için) bir hileniz varsa, gösterin bana hilenizi!” (Mürselât: 39)

O'nun kabzından kurtulmaya hiç kimsenin gücü yetmez.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay haline!” (Mürselât: 40)

Onlar o gönülleri parçalayan günde en büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalacaklardır.

Cennette Koyu Gölgelikler:

Cennette gece ve gündüz yoktur, hep aydınlıktır. Sürekli ve aynı rahatlıkta ve güzellikte bir havası vardır. Ne terletecek kadar sıcak, ne de üşütecek kadar soğuktur. Devamlı gölgelidir. Her taraftan gayet tatlı misk kokulu serin bir rüzgâr eser.

Halbuki kâfirler cehennemde pis kokulu, çok sıcak kara duman gölgesinde bulunmaktadırlar.

Allah-u Teâlâ farzları yerine getirip haramları terkeden, kulluk vazifelerini yerine getirmekte bir an tereddüt göstermeyen müttaki kullarına cennette hakiki gölgelikler, tatlı pınarlar, canlarının çektiği çeşit çeşit enfes meyveler hazırlamıştır.

“Muttakiler ise gölgeler altında ve pınar başlarındadırlar.” (Mürselât: 41)

Bakış zevki ayrı, faydalanma zevki ayrı... Ancak cennetteki gölge böyle olabilir.

İnsana huzur veren gölgelerde, ağaçlar altından akan pınarlar başında ve arzu ettikleri meyvelerden tadarak, zevk ve sefa ile vakitlerini geçirirler.

“Canlarının çektiği meyveler arasındadırlar.” (Mürselât: 42)

Böylece o güzel yurttaki karar kılarlar. Bu kadar muhteşem zevk ve sefa ile kalmazlar, bu gibi görülen ve işitilen ulvî hizmetlerin yanında, onlara ikram olsun diye taraf-ı ilâhî'den bizzat taltif olunurlar:

“Yaptıklarınıza karşılık olarak âfiyetle yiyin için!” (Mürselât: 43)

Bunun için ne bir sınır var, ne de bir sıkıntı. Daha önce işlemiş olduğunuz güzel işlerinizin karşılığı işte budur!

“İşte biz iyilik yapan muhsinleri böyle mükâfatlandırırız.” (Mürselât: 44)

Rabb'inizin hoşnutluğunu kazanacak işler işleyiniz ki, bu mükâfatlara eresiniz.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay hâline!” (Mürselât: 45)

Yalancıların ve güneş gibi ortada olan hakikatleri yalanlayıcıların o gün ne bir dostları ne de bir yardımcıları bulunacak, her türlü felâketler onları bekleyecektir.

Mümin ve müttaki olanlara cennet-i âlâ'da seslenilirken, bunlara dünyada şöyle sesleniliyor:

“Yiyiniz, faydalanınız biraz!” (Mürselât: 46)

Eceliniz gelinceye kadar dünyanın geçici zevklerinden faydalanın. Hiç şüphesiz ki tattığınız tadacağınız lezzetler bununla sınırlı olacak, cehenneme girdiğiniz zaman bu lezzetlerin kokusunu bile duyamayacaksınız, ayrıca cehenneme de odun olacaksınız, azap üstüne azap çekeceksiniz!

“Gerçek şu ki sizler suçlusunuz!” (Mürselât: 46)

Bu suçlarınız sizi küfre sokmuş, cennetin ebedî zevklerinden mahrum bırakmıştır.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay hâline!” (Mürselât: 47)

Onlar bu cezâyı kendileri istemişler, yaptıkları kötü işlerle ve art niyetlerle Allah-u Teâlâ'nın gadabını üzerlerine çekmişlerdir.

“Onlara: ‘Rüku edin!’ denildiği zaman rükû etmezler.” (Mürselât: 48)

Her türlü ısrarlı uyarmalara rağmen hiç kulak vermezler, hak ve hakikat karşısında büyüklenmelerinde ısrar ederler.

“O gün (hakikatleri) yalanlayanların vay hâline!” (Mürselât: 49)

Artık onlar hiçbir kurtuluş çaresi bulamayacaklardır.

“Artık onlar bundan sonra hangi söze inanacaklar?” (Mürselât: 50)

Gerçeği en güzel bir şekilde kesin delillerle bildiren ve apaçık bir mucize olan Kur’an’a inanmayınca, hangi kitaba inanacaklar?

Kullarını dünya sâdetine ahiret selâmetine erdirmek için peygamberlerini gönderen, kitaplarını indiren Allah-u Azîmüştân’ın şânı ne yücedir!

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

HAZRET-İ MUHAMMED Aleyhisselâm

Müslümanlara Yapılan Zulüm ve İşkenceler

İşkence:

Müşrikler denedikleri bu usüllerden netice alamayınca zulüm siyasetine başvurmaktan başka çare kalmadığını anladılar ve müslümanlara düşmanlıkta daha şiddetli davranmaya, eziyet ve işkence faslına başladılar.

Ebu Cehil, makam ve şeref sahibi birinin müslüman olduğunu duyduğu zaman onu azarlar, malına mülküne ve akrabalarına çok büyük zararlar vermekle tehdit ederdi. Eğer zayıf olursa vurur ve işkence yapardı.

Kuvvetli ve itibarlı bir âileye mensup olanlara pek dokunamıyorlardı. Bunun yanında kimsesizlere, kendilerine arka çıkacak adamı bulunmayanlara, fakirlere, hususiyetle köle ve câriyelere; tarihte benzeri görülmemiş, akla hayale sığmayan, vahşet derecesinde işkenceler yapıyorlardı.

Bu kimselerin bazen kendilerini müdafaa etmeleri mümkündü. Fakat kuvvet kullanmaya henüz izin verilmemişti.

Müslümanları gittikleri Allah yolundan ayırarak eski din ve inançlarına döndürebilmek için başvurmadıkları baskı ve zulüm metodu bırakmadılar. Yakıcı kumlar üzerine yatırıp göğüslerine ağır taşlar bastırmak, çıplak vücutlarına demir gömlekler giydirmek, kızgın demirlerle dağlamak, kızgın güneşin altında yatırıp yağlarını eritmek, günlerce aç ve susuz bırakmak, hapsetmek, zincire vurmak, bayıltıncaya kadar dövmek, boyunlarına ve ayaklarına ip takıp sürüklemek... her zaman başvurdukları işkence usullerinden bazıları idi. İşkence altında can verenler, gözlerini kaybedenler bile vardı. Halbuki onların Allah katındaki değerleri çok yüksek idi.

•

İşkence görenlerin başında Resulullah Aleyhisselâm geliyordu. Haşimîler'den çekindikleri ve Ebu Tâlib'in himâyesinde olduğu için önceleri ses çıkaramıyorlardı. Zamanla: “*Mecnun, falcı, şâir, sihirbaz.*” gibi sözler söylemeye başladılar.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyurulmaktadır:

“Hak kendilerine gelince: ‘Bu bir sihirdir, doğrusu biz onu tanımıyoruz.’ dediler.” (Zuhruf: 30)

Küfürleri, kıskançlıkları ve azgınlıkları yüzünden ilâhî nurun yayılışını engellemeye çalıştılar.

“Onlara âyetlerimiz açık açık okunduğu zaman, hakikat kendilerine geldiğinde onu inkâr edenler: ‘Bu apaçık bir sihirdir.’ dediler.” (Ahkâf: 7)

Hakikati olmayan bir hayâlden ibaret olduğunu, işitenlerin kalplerine sihir gibi tesir ettiğini iddiâ ettiler.

Daha sonraları ise fırsat buldukça her türlü hakareti ve kötülüğü yapmaktan çekinmediler. Her ne zaman aralarından yürüyüp geçse veya sokaklarda onlarla karşılaşırsa; hakaretin, alayın, kaş-göz hareketinin her türlüünü ona yöneltiyorlardı. Evi taşlanıyor, yollarına pislikler atılıyor, dikenler seriliyordu. Bir defasında Kâbe-i muazzama'nın Hicr denilen yerinde namaz kılarken secdede Ebu Cehil iki küreği arasına deve işkembesi koydurmuştu. Katıla katıla gülüştüler, hatta gülerken birbirlerinin üzerine düştüler. Bir defasında Harem-i şerif'te namaz kılarken Ukbe bin Ebî Muayt saldırıp hırsıyla abasını boynuna dolayarak boğmak istemiş, kendisini Ebu Bekir -radiyallahu anh- kurtarmıştı.

Bilâl-i Habeşî -radiyallahu anh- İslâm'ın azılı düşmanlarından Ümeyye bin Halef'in kölesi idi.

On iki kölesi içinde en çok onu severdi, müslüman olduğunu duyunca çok üzüldü, hırsını alıncaya kadar dövdü. Her gün Bathâ deresine götürür, güneşin en kızgın olduğu zamanlarda soyar, kumlar üzerine sırtüstü yatırır, büyük bir kaya parçasını göğsü üzerine koydurur, üstünü sıcak kumlarla örterdi. Sonra da İslâmiyet'ten vazgeçerek Lât ve Uzzâ'ya tapmaya zorlardı. O ise: **“Ehad!... Ehad!...”** yani **“Allah bir!... Allah bir!...”** der başka söz söylemez, bu dayanılmaz işkencelere imanıyla göğüs gererdi.

Yine bir gün büyük bir deve ipini iki kat bükerek boynuna geçirdi, sokak çocuklarına teslim etti. Onlar da onu Mekke'nin yukarisından aşağısına, aşağısından yukarisına sürükleyip dolaştırdılar, vücudu parça parça oldu.

Resulullah Aleyhisselâm onun bu şekilde işkence görmesine son derece üzüldü.

Hazret-i Ebu Bekir -radiyallahu anh-in büyük hizmetlerinden birisi de kimsesiz biçareleri işkencelerden kurtarmak için satın alıp âzâd etmesidir. Bilâl-i Habeşî -radiyallahu anh- de bunlardandır.

•

Mus'ab bin Umeyr -radiyallahu anh-in annesi, oğlunun müslüman olduğunu duyduğu zaman, onu günlerce aç bırakmış, sonra da evinden atmıştı. Müslüman olmadan önce çok müreffeh bir hayat yaşayan Mus'ab -radiyallahu anh-in o narin teni, bu hadiseden sonra kırış kırış olmuştu.

•

Aslen Yemen'li olup Mekke'de koruyucusuz kalan Yâsir -radiyallahu anh- bacaklarından iki ayrı deveye bağlanıp, develer ters yönlere sürülerek parçalanmıştır. İslâm uğrunda şehit düşen ilk müslüman odur. Hanımı Sümeyye -radiyallahu anhâ- müşriklere söylemiş olduğu ağır sözler üzerine Ebu Cehil tarafından mızraklanarak şehit edildi. Kadınlardan da ilk şehit o oldu. Dilleriyle küfür izhar etmektense ölmeyi tercih ettiler.

Oğulları Ammar -radiyallahu anh- de dininden döndürülmek için ne söylediğini bilemeyecek derecede dayanılmaz işkencelere uğratıldı. Bazen ateşle, bazen sırtına kızgın taşlar koymak, bazen de nefesi kesilene kadar suya batırılmak suretiyle işkenceye devam ettiler. Vücudundaki yanıkların beyazlıkları yıllarca sonra bile kaybolmadı.

Gördüğü işkencelere dayanamayan Hazret-i Ammar -radiyallahu anh-, müşriklerin istedikleri sözleri söylemek mecburiyetinde kalmıştı. Durum Resulullah Aleyhisselâm'a bildirilince:

“Ammar başından ayağına kadar imanla doludur. İman onun etine, kanına karışmıştır.”

Diyerek o anda orada bulunan Ammar -radiyallahu anh-in gözlerininin yaşını sildi ve:

“Seni yine zorlarsa istediklerini söyle!” buyurdu.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sini indirerek bu gibi hallerde müslümanlara ruhsat verdi:

“Gönlü imanla mutmain olduğu halde, zorlanan kimse hariç, kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr eder ve gönlünü küfre açarsa; onların üzerine Allah'tan bir gazap iner ve onlar için büyük bir azap vardır.” (Nahl: 106)

Zorlama olmadığı halde, kendi isteğiyle küfrü gerektiren kelimeyi söyleyen veya zorlama olduğu zaman kalbini bozup da küfre inanan kimseler, dünya hayatını ahirete tercih etmiş olurlar. Bunun için Allah'ın gazabı onların üzerinedir. Dinden dönenlerin cezası bu kadar ağır olmaktadır.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

EVLIYÂ-İ KİRAM -Kaddesallahu Esrârehüm- HAZERÂTI'NIN “HÂTEMÜ'L-EVLIYÂ” HAKKINDAKİ BEYAN ve İFŞAATLARI (79)

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh-

HAYATI ve ESERLERİ

1165 yılında İspanya'nın Mürsiyye şehrinde doğan ve 1240'ta Şam'da vefât etmiş olan Muhyiddîn İbn'ül-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri, asırların yetiştiremediği büyük bir velî, bugünkü ilim dünyasını hayrette bırakan bir âlim, ledün âleminde ilâhî füyûzâtın tertemiz havasını gönüllere estirmiş bir zât-ı âlîdir.

Büyüklüğüne hayran olanlar, beyanlarındaki derinlik karşısında ona **“En büyük şeyh”** mânâsına **“Şeyhü'l-Ekber”** ünvanını vermişler; yaşadığı devrin ileri gelen âlimleri ise onu **“Sâhili bulunmayan bir ma'rifet denizi”** olarak vasfetmişlerdir.

Ebû Medyen el-Mağribî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin eliyle kemâl bulan ve şöhreti bütün dünyayı tutmuş olan Hazret'in yazdığı eserler beş yüzü bulmakta olup, bunların en meşhurları **“Fütûhâtü'l-Mekkiyye”** ile **“Fusûsu'l-Hikem”**dir.

“Fütûhâtü'l-Mekkiyye”nin yazımına Mekke-i Mükerrreme'de başlamış; zaman zaman ilâveler yaptığı bu kıymetli eserine, vefâtından kısa bir süre önce son şeklini vermiştir.

“Hikmet incileri” mânâsına gelen “Fusûsu’l-Hikem” isimli eserini ise rüyâsında Resulullah Aleyhisselâm’dan harfiyyen ve aynen alarak; ihtivâ ettiği konuları ne eksik ne de fazla yazmaksızın olduğu gibi nakletmiştir. Sonraki devirlerde yaşamış olan âlimler bu kitaba kırktan fazla şerh yazmışlardır.

Kitaplarında velîlerin sonuncusu olan Hâtemü’l-evliyâ ile ilgili çok ince ve derin sırlardan bahsetmiş, hatta bu hususla ilgili olarak “‘Ankâ’-i Muğrib fî Ma’rifeti Hatmü’l-evliyâ’ ve Şemsü’l-Mağrib” adında müstakil bir eser dahi yazmıştır.

“Tedbîrâtü’l-İlâhiyye”, “Kitâbu’l-Beyân”, “Şeceretü’l-Kevn”, “Mefâtihü’l-Gayb”, “Risâle’-i Ehadiyye”, “Tenezzülâtü’l-Mevsiliyye”, “Şeceretü’n-Nu’mâniyye fî Devleti’l-Osmâniyye”, “Megâribü’z-Zamân fî Dirâyeti’l-Ezmân” ve “Mişkâtü’l-Envâr” isimindeki kitapları, te’lif ettiği diğer önemli eserlerden bâzılarıdır.

“HÂTEMÜ’L-VELÂYE” HAKKINDAKİ BEYAN ve İFŞAATLARI

Şeyhü’l-Ekber Muhyiddîn İbnü’l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri Hâtemü’l-evliyâ olan zât hakkında eşine benzerine rastlanmadık çok açık işâretler verdiği “Ankâ’-i Muğrib fî Ma’rifeti Hatmü’l-Evliyâ” adlı kitabında; Hâtemü’l-evliyâ’nın apaçık alâmetlerinin ve yapacağı vazîfeye dâir pek çok bilginin Kur’an-ı kerîm’deki bazı Âyet-i kerîme’lere ve Resulullah Aleyhisselâm’ın bazı Hadis-i şerîflerine yerleştirdiğini haber vermiş; onun, kendisini tanıyanlar tarafından bugün aynen müşâhade edilen bu apaçık alâmetlerini, büyük bir kerâmet olarak asırlar öncesinden halka ifşâ etmiştir.

**Muhyiddîn İbnü’l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri’nin,
“Hâtemü’l-Evliyâ” Olan Zâtın Alâmetlerini Gözler Önüne Seren
Esrengiz İfşaatı:**

Muhyiddîn İbnü’l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri Hâtemü’l-evliyâ olan zât hakkında eşine benzerine rastlanmadık çok açık işâretler verdiği “Ankâ’-i Muğrib fî Ma’rifeti Hatmü’l-Evliyâ” adlı eserinde; Hâtemü’l-evliyâ’ olan zâtın vazîfe ve alâmetlerini “Cifr ilmi”ne ve Kur’an-ı kerîm’deki bazı Âyet-i kerîme’lere dayanarak; **“Bu fasıl, Kur’an’ın açıklamalarına ve apaçık sarîh haber(ler)e düzgün bir şekilde yerleştirilen şeye göre; onun doğumunu, nesebini, evini, kabîlesini, öleceği âna kadar yapacağı işleri, ismini ve annesi ile babasının isimlerini ihtivâ eder”** başlığı altında, esrengiz bir biçimde dile getirerek şöyle buyurmuştur:

“Bil ki Allah-u Teâlâ, kendisine tâbi olunan en büyük imamı; velâyet bayrağının ve mührünün taşıyıcısı, cemaatin ve hikmet ehlinin öncüsü olan bu kerem sahibi ‘Hatm’i zikretmiş; Aziz Kitab’ının pek çok yerinde ondan haber vererek, bir ayırım ortaya koymak için onun mertebesiyile ilgili tenbihlerde bulunmuştur.”

“Kur’an’da hem onun zikri, hem de ihvânının zikri yerleşiktir. Haber’e gelince; bir yerde kendisine tâbi olanlarla birlikte zikredilmesi dışında, genellikle ihvânı olmaksızın zikredilir. Ben Kur’anda onun hakkında çokça mevcut olan açıklamaları, alâmetlerini ayırmak üzere, ondan haber veren mevzularla birbirine bağlayacağım.

‘Bakara’daki iki yer onun hakkındadır, onun alâmetleri ve bulunduğu yerler onda yer alır.

‘Âl-i İmrân’daki dört Âyet’te ise; asıl vücûdundan önce ona gösterilen i’tinâ, cismî yaratılışının öncesinde onun şerefının kıvâma erdirilişi, güzel eserleri ve müşâhade edilen fiilleri; nâkıslığa, hatâlara ve aykırılıklara karışıp, onları iyice şiddetlendikten sonra çözmesi ve (neticeye) bağlaması, korku ve çekingenliğin hiç değişmediği evi, peşinden gidenlerin onu bilemeyişi, onu tasdikin halka vâcip olduğu ve Şer’î vesîkaların ona tevdi edildiği mevzû edilir.

‘Nisâ’da; asılsız sözlere rağmen, onun kendi zâtında Nûr’a ve temizliğe sahip olduğu, ihvânı ile birlikte O’na münâcaatta bulunduğu, O’nun meydanında dolaşıp durduğu, konuşmasındaki doğrulukla tek ve benzersiz olduğu, halkla O’nun arasını birleştireceği, etkili ve keskin bir uyarı için geleceği, öteden beri sürüp geleni parça parça böldürmeyeceği ve onun mertebesinin ve

yerinin selîm akıllılar için apaçık ortada olduğuna dâir dört yer vardır. Sonra, Ebû Yezîd (el-Bistâmî) de İsrâ sûresi sâhibinin isimlerinin izâhında, Tevhid ve şirk isimleriyle ilgili münâcaatında ona delâlet eden şeyi zikretmiştir.

'Mâide'deki sekiz yerde ise; onun ilminin râsihliği, nasîbinin yüceliği, Nûr'unun açıklığı; sırrını en güzel üslûpla dile getirdiği, öğüt ve nasihat verdiği, teşvik ettiği ve çürüttüğü, nasip verdiği, alçalttığı ve aşağıladığı; delilinin açıklığıyla, ilminin kemâli ve anlayışının seçiciliğiyle, eksiklik ve noksanlıkla ustalığının ve şiddetli vuruşunun yok olmadığı, Hakk'ın tıpkı nebîlerine ve resullerine yaptığı gibi, kullarına onun dilinden hitâb ettiği, onu bekâ âleminde örtülü kâinat âlemine getirerek, gözden kaybolan fiillerle söylediği; en yüce makamlardan en ulu çizgiye nüfûz ettirdiği, misilleme yoluyla âdil olana da süflî olana da erıştirdiği, sırrını Rabb'îyle birleştirdiği, O'na yaklaşıcağı zaman (kendinden) sıyrılıp çıkmak için aşka geldiği, içinden dönmeyi murâd ettiği, O'nun aydınlık yoluna sülûk ettiği, zillet arasatında suçtan berî olduğunun ortak bir dille ufuklarda nidâ edileceği, Tevhid edeceği, şâhidlik edeceği ve Vâhidü'l-Ehad'a secde edeceği yer alır.

'En'am'da; Onun buluşmasının ayrılmadan buluşma olduğu ve onun hiç yaratılmamış bir şekilde yaratılacağı mevzû edilir.

'Berâet'te yer alan bir yerde, onun nefsinin şerefli hakîkati üzerinde durulmasıyla, kendi cinsine müyesser olacak şeye gönderme yapılır.

'Meryem'de fesad'dan kurtarışıyla ve yardım ateşini söndürüşüyle ilgili iki yer vardır.

'Enbiyâ'da tezkiye edilip temizlendiği, Nûr'unun kirletilemeyeceği, ayrılık ve çekişmeleri ıslah edişinin, (getirdiği) hayır ve bereketin, huzur ve saâdetin kokusunu müminlerin sezeceği mevzu edilir.

'Saffât'ta, beraberindeki oğullarının cümlesini kardeşine sunup takdim edeceği;

'Şûrâ'da O'nun yolunun tohumunu atıp, onu büyütüp yetiştireceği ve nâzil olan (Âyet'lerin) sebeplerini tarif edeceği mevzu edilir.

'Zuhrûf'ta; engellenmeden ve (karşısında) delil getirilemeden, uyarı makâmı üzerinde haber verip uyaracağı mevzu edilir.

'Hadîd'de; ululuğa ve yüceliğe kavuşturulacağı, siddik bir velî olduğuna dair peşinden gidenlerde hiçbir şüphe kalmayacağı mevzû edilir. Zira bir Peygamber'in erişilmese de peşinden gidilir. Velî ise (herhangi bir kişiye) yönelen kimsedir, onun üzerine vâlî değildir.

'Saff'ın iki yerinde, ona: 'Hatânı getir, borcun artık son buldu!' sözünün söyleneceğine dâir iki yer vardır.

'Tahrîm'de ise gizli ve örtülü kalacağı, onun daha çok yeri ve selâmete erdirişiyile üste çıkarılacağı yer alır.

Haber'e gelince; Buhârî ve Müslim'deki misâldedir. İbn-i Battal ve 'Kitâbu'l-Mu'allim'in sâhibinin ona dair işâret ettiği şeye bakanlar, bu apaçık Âyet'lerden başkalarına da ulaşırlar. Şu kadar var ki Peygamber Muhammed Aleyhisselâm, onu hem Âdem Aleyhisselâm'ın kendisinden yaratıldığı arzda; hem de kendisine duyurulması güç olmayan, ancak yayılış çok büyük olan acâipliklerin şu arzında toplayıp biraraya getirmiştir. Nitekim ben bu arzı, arta kalanından Âdem Aleyhisselâm'ın tıynetinin de yaratıldığı arzda Allah'ın yarattığı muhteşemliklerle; gerek kendisindeki acâipliklere, gerekse 'Kitâbu'l-A'lâm' diye isimlendirdiğim eşsiz kitaptaki acâiplikleri ihtivâ edişine göre açıklamışım.

Bilin ki onun zamanı, ezelde kendisi için yazılmış olan şeye göre yerleştirilen İlk Sûret'ten dördüdüdür. İlk müddeti ay gibi, ikinci müddeti Cum'a (günü) gibi, üçüncü müddeti gün gibi, dördüncü müddeti ise saat gibi olur. Güvenilir ve şüpheli düşünceler gibi, müddetlerden geriye

hiçbir şey bırakılmaz; o, onun Hatm'i ile ilgili mertebesinden de zâil olmaz. Onun zuhûru bu ilim ve hikmetlerle meydana gelmezse, bu hükümle "Hatm makâmı"nın ona verilmesi, velâyetin onunla hatmedilmesi ve hidâyetin onunla kemâle ermesi de sahih olmaz. Onun haşrı iki, sabahının fecri iki, yüzünün nûru iki; hâfızasındaki ilim ikidir. Hükümde, her iki âleme de iştirak etme ve ikisinden herhangi birine hükmetme yetkisi ona verilmiştir. Dolayısıyla o, aynı zamanda iki de hüküm sâhibidir.

O sanki Arap'dan değil de Acem'dendir. Rengi kırmızımsı beyaz olan; uzuna yakın, ondan biraz kısa bir âdemdir. O âdetâ pırıl pırıl parıldayan bir ay gibidir. İsmi, "Allah'ın kulu"dur. O aslında Allah'ın her kulunun ismidir. Onun, kendine has olan ismine gelince; yapısı husûsunda net bir belirti sarfedildiği halde, o net bir belirti şeklinde, veya onu ayne'l-yakîn ve kuvvetli bir şekilde yerleştirecek, ondan başka bir biçimde açığa vurulmadı. Yarım cihete göre yok olan felek dâiresinin yarısıdır ki, ondan başka bir isimle çağrılmaz. Babasının vasfı da tanınmaz. Sözü rızâya uygundur, yaptıkları şükrü gerektirir.

İşte şu, onu sana bildirecektir:

Onun hakkında sana açıklayabileceğim delil ve gösterebileceğim yol işte budur.

Te'vil noktasındaki açıklamayı sana bırakarak, şimdi de sana onun ismini ve nesebini tâyin edeceğim:

Sırr-ı şerif'idir ve ona ilişiktir.

Hiç şüphe yok ki Sıddîk-ı Ekber dahî onun bayrağı altındadır ve Peygamber'imiz nasıl ki O'nun peygamberlerinin seyyidi ise, o da evliyânın seyyididir. Onu sana sayılar sâyesinde izâh etmek ve bu yerleştirdiklerimle ayırdettirmek istedim. Hiç şüphe yok ki o, herkesin kendisine muhtaç olduğu bir 'Seyyid'dir.

Sen onu, sayılan üç kişinin ikisiyle de içiçe gör ve şeytanın sendeki cehâleti parlatmasına karşı pusuda ol!.. Açıklamaktan da çekinme ki; verilen müjdeyi idrâk etmenle, sana yakın bir yardım gelerek; (onu) sana âdetâ görür gibi keşfettirsin ve gözünü erişmen gereken sonuca çevirsin! O'nun yarattıklarının içinde bozgunculuk çıkartan ve halkı ve hakkı istikâmetinden ayıran odur. Nitekim burada onun, atan (Âdem Aleyhisselâm)'la yaptığı savaşa bir bak!..

İnsan hakkındaki 'Hatm'e gelince; o, O'nun katındaki duruşu, bizim târifimizle izhâr edilip de tâyin edilemeyen; seni O'nun nihâyetine eriştirecek, O'nun huzuruna yerleştirecek, vuslatla ilgili olanların hepsine sülûk ettirecek ve inzâl olunması yönünden de ona bir yer edindirecek olan makamdan ibârettir. Zirâ o hem Tevhîd'in, hem de çoğalma hâlinde olan varlıkların sırlarının 'Hatmü'l-Makâmât'ı; yâni 'Makamlarının Hatm'i'dir." ("Ankâ'-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ ve Şemsü'l-Muğrib", s. 72-75, bas.: Muhammed Ali Sabîh Matba'ası, Mısır, 1954)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

MEKTUBAT

87. MEKTUP

ŞEYH MUHAMMED ES'AD ERBİLÎ
(Kuddise Sırruh)

ZİKRULLAH'IN ŞIFASI

Bu defa da tenezzül edip göndermek lütfunda bulunduğunuz bir kıta mektup bize ulaştı. Bu fakir hakkında lâıyk görülen lütuf ve şefkat, hâssaten verilen ezkârâ devam etmenize karşılık Hakk Teâlâ Hazretleri'ne şükürler edildi.

Sizin de bildiğiniz gibi bedenî rahatsızlıklara mübtelâ olanların varmak istedikleri yere ulaşmak için yol katetmeye güçleri yoktur. Aynı şekilde:

“Nefs-i emmaresini temizleyen kişi kurtuluşa erdi.” (Şems: 9) Âyet-i celile'si gereğince her insanda umûmiyetle mevcut olan nefs-i emmâredeki rahatsızlık ve illetler:

“Allah'ın zikri kalplerin şifasıdır.” (Beyhakî, Deylemî, Keşfü'l-hafâ, I/505) Hadis-i şerif'inde de açıklanan şekliyle tedavi edilmedikçe cennetin yüce mevkilerine ulaştırıcı kurtuluş tarikatının seyr-ü sulûkünde başarılı olunamaz. Doktorsuz, reçetesiz, eczanesiz olduğu halde Hadis-i şerif ile ispat edilen acil bir şifa ve devaya yol gösteren fakirinizi hayır duadan uzak tutmayacağınıza inancım tamdır. İnşallah-u Teâlâ râbîta-i şerife yaver, evliyâullah'ın ruhaniyeti beraber olduğu halde pek yakında mühim mesafeleri katederek duacınızı müjdelersiniz.

Cenâb-ı Hakk muvaffak kılsın, âmin.

Bi-hürmeti Tâhâ ve Yâsin

ve's-selâmu aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

[| Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

SÖZLER ve NOTLAR - 30

İçteki En Büyük Düşman!

Binek Nefis Olunca:

Yeni müntesip bir imam efendinin rüyâsı:

Altında kendi merkebi, çok tehlikeli uçurumun kenarında gidiyorlarmış. Öyle deremsi yerler geliyormuş ki atlamak mümkün olmadığı halde, merkep onun gönlüne bırakmadan hemen atlıyormuş. Heyecanla *“Buralardan düşmeden nasıl geçtik?”* diye düşünüyormuş. Böyle atlaya atlaya eve gelmişler.

Cevap:

“Efendim, şimdi insanın bineği nefistir. Nefis henüz tam terbiye görmemiş. İstedığı tarafa gidebiliyor, dizginleri hâlâ elinde. Sizi de çekebiliyor, rahat rahat...”

Evet birçok büyük tehlikelere girip çıkıyorsunuz, amma henüz daha düşmüş değilsiniz. Çok dikkat edin ki ona yuları bırakmayın, yuları ele alın. Yoksa birgün öyle bir yere mâzaallah atar ki, insan ebediyatını görür.

Hazret-i Allah'ın yakınları nefsinin hangi sıfatta olduğunu bile görür. Ondan o kadar korkar ki, bütün insanların korkusunu bir yere toplasan onun korktuğu kadar korkmaz. Bilen o kadar korkar ve der ki: *'Allah'ım! Ancak senin lütfunla, senin hıfz-ı himayenle bundan kurtulurum. Sen beni kurtarırsan kurtulurum.'* der. Halbuki onun küçücük olduğunu görür. Mahlûk olduğunu, küçücük mahlûk olduğunu bile görür. Oraya kadar indirmiştir. Amma ondaki korku, bütün insanların korkusunu toplasan korkmazlar. Bu kadar çok korkar. Çünkü onun şerrini bildiği için, onun ne kadar eşedd şerri olduğunu bildiği için korkarlar. Hâliyle bilen çok korkar." (22 Eylül 1973)

İçteki En Büyük Düşman:

Bir rüyâsı üzerine kardeşimize sözleri:

"Bazı insanlar insan olarak halkedildiği halde, kötü alışkanlıklarından, kötü huy ve icraatlardan dolayı sıfatları değişir. Artık o bir sureta insan, aslında hayvan olmuş olur. Canavar şeklinde yılan şeklinde olur, horoz şeklinde ayı şeklinde olur. Gidişatına icraatına göre hayvanî bir sığata bürünür. Öldükleri zaman da o sıfatla dirilirler. Allah'ımız bizi ve bütün ümmet-i Muhammed'i muhafaza buyursun.

Binaenaleyh bu tıynetle bir insan, size zarar vermek için daima üzerinize geliyor. Halbuki Hazret-i Allah o düşmanınızı yıkacak.

Hiç şüphe yok ki, nefsimiz onlardan daha şiddetli bir düşmandır. Şöyle ki, en büyük düşman nihayet insanın canına kasteder, fakat en büyük rütbe olan şehâdet mertebesine ulaşmaya vesile olur, en büyük iyiliği yapar. Nefis düşmanı ise insanın hayat-ı ebediyesini öldürür, bu daha korkunç. Sonra dış düşmanın karşındadır, siperini tedbirini alabilirsin. Nefiste ise cephe yok. İnsan onu tanıyamazsa o istediği icraatı yapar da insan farkına varmaz. Bu neye benzer? Düşman evin içinde olursa çok korkunçtur, dışında olursa insan tedbirini alır.

Allah'ımız şerrinden muhafaza buyursun." (04.04.1976)

Nefsin Arzusu mu, İhtiyaç mı?:

Bir motosiklet almak için izin almak isteyen kardeşe sözleri:

"Nefsimiz hoşlandığı şeyi bize muhakkak yaptırmak ister. Nefsinizin arzusu mu yoksa ihtiyaç mı? Ona göre karar verin.

Böyle bir şey veya araba almak isteyen kardeşlere şunu tavsiye ediyoruz. *'Ona vereceğiniz para kadar elinizde para bulunursa alın.'* Çünkü bu gibi şeyler masraflıdır. Her an kaza olabilir. Kenarda para olursa, bir şey olsa bile insanın içi acımaz. Mühim olan huzur ve mâneviyâtın sarsılmaması... Huzurlu yaşamamız için ne lâzımsa onu yapmamız lâzım. Artık siz nasıl tensip ederseniz öyle yapın." (1 Eylül 1979)

Nefis ile Ruhun Arayı Açması:

Bir sohbetlerinden:

“Kendisi ile dargın olanı evvelâ kendisi ile barıştırın. Çünkü onun nefsi ile ruhu çoktan arayı açmış. Kendi kendisi ile barıştırmazsan, Hakk’a ulaştırmaya imkân olmaz.

Farz-ı muhal ki, düşman bir memleketi istilâ edip zaptetti. Orada kendi hükmünü ve rejimini yürütmek ister. Kimseye söz hakkı vermez, kimsenin hürriyete kavuşmasını istemez. Kendi eliyle yaptığı putlara tapındırmaya mecbur eder. Gizli veya aşikâr ulûhiyet dâvâsı güder.

Nefsi ile ruhu arayı açan kimse de böyledir. Düşmanı öğrenip mücadeleye girer, muvaffak da olursa hürriyetine kavuşur, işgalden kurtulur. Elindeki putu gönlündeki mâsivâyı atar, Hakk’a ulaşır, dünya ve âhiret saadetine erer.”

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

Allah-u Teâlâ'nın Sevgilileri'nin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar (14)

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî
-kuddise sırruh- (3)

Mehdî'nin, Kemâlâtına Erişemediği

“Has Velâyet”in Vârisi:

Şeyhü'l-ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri “**Fütûhâtü'l-Mekkiyye**” adlı eserinde; “**Hâtemü'l-velâye**” ile zuhur edecek olan kimsenin, Ehl-i beyt'e mensup olan ve zâhirî neseb itibâriyle zuhuru beklenen Hazret-i Mehdî olmadığını; bu lütfâ ancak Hâtemü'l-enbiyâ Aleyhisselâm'ın has velâyet'ine vâris ve onun hem soy, hem de ahlâk sülâlesine mensup bir kimsenin vâris olacağını beyan buyurmuştur:

“Bu dünyanın bir başlangıcı ve bir nihâyeti bulununca; Allah Sübhânehû, onun içinde vâr ettiği her şeyi de, kendisi için hem başlangıç hem de hitam vasfı bulunması nedeniyle hatmetmeyi bir kâziye edinmiştir. İnzâl buyurulan şeriat da onun içindeki şeyler cümlesinden olup, Allah bu inzâlî ‘Hâteme’n-nebiyyîn’ olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in şeriatı ile hatmetmiştir.”

“Nübüvvetin onunla (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-le) hatmedilmesinden sonra her nebînin hükmü artık bir velî hükmüne döner. Dolayısıyla o (Hâtemü'l-evliyâ) da dünyada iken ona tahsis edilen makâma göre iner ve O'na -sallallahu aleyhi ve sellem- verilen (Hatm) ismi ona da atfedilip, ahlâkı onunkine benzetilerek, onun has olan velâyetini hatmetmeye hak kazanır. O ‘Muntazar’ diye tanınıp isimlendirilen Mehdî değildir. Bu onun sülâlesinden ve neslindedir. Hatm onun yalnız hissî sülâlesinden değil; onun -sallallahu aleyhi ve sellem- hem soy, hem de ahlâk sülâlesinden olacaktır.

Nitekim Allah, bizim kendisine işaret ettiğimiz şey hakkında şöyle buyurmuştur:

'Her ümmetin bir sonu vardır.' (Yunus: 49)

Dünyadaki bütün mahlûkât türleri birer ümmettir.

'Gündüzden geceyi çıkarır, geceden gündüzü çıkarır. Güneşi ve ayı size musahhar kılmıştır. Hepsini de belirli bir sona doğru akıp gitmektedir.' (Lokman: 29)

Buyruğunun hemen akabinde de 'Her şeyin belirli bir sona doğru akıp gittiğini' beyan buyurmuştur. O ona bir hitam tâyin etmiştir; o onun sona ereceği sürenin nihâyetidir.

Ümmet nev'inden olan;

'Hiçbir şey yoktur ki, O'nu hamd ile tesbîh etmesin!' (İsrâ: 44)

Sana beyân ettiğimiz şeyi iyi anla! Zira o ancak keşif yoluyla bilinebilen, gizli bir âlemin sırlarındandır. Allah Hakk'a hidâyet eden ve doğru yola iletendir!" (Fütûhâtü'l-Mekkiyye an Esrâri Memleketi'l-Mâlikiyye ve'l-Mülkiyye; c. 3, s. 89, bas.: Beyrut, 1994)

Görüldüğü üzere Şeyhü'l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü'l-evliyâ'nın "**Resulullah Aleyhisselâm'ın yalnız hissî sülâlesinden değil; onun hem soy, hem de ahlâk sülâlesine mensup olacağı**"nı beyan buyurmuştur. Bu çok mühim bir husustur, Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin sürüldüğü nokta burasıdır!

Demek ki aranan ve duyurulmak istenen iki şey var: Birisi Resulullah Aleyhisselâm'ın soyu, ikincisi onun ahlâkı. Çünkü Allah-u Teâlâ onun ahlâkının en üstün bir ahlâk olduğunu belirtmiştir. Binâenaleyh onun emânetçisi, onun taşıyıcısı olduğu için bu isim ona da söylenir, ona atfedilen ona da atfedilir. Dolayısıyla ona verilen ona da verilmiş olduğu için, Kalem sûre-i şerifinin 9. Âyet-i kerime'sinin tecelliyâtına da mazhardır. Çünkü o, onun "**Vekîl**"idir, onun "**Hâtem**"idir. Allah-u Teâlâ'nın Hâtemü'n-nebî'ye verdiği için aynı ona da intikâl ettiği için, aynı ismi o da taşıyor! Niçin? "**Hâtem**" olduğu için!..

Resulullah -sallallahu aleyhi aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şerfi'lerinde:

"Beni Rabb'im terbiye etti, edebimi ne güzel eyledi!" buyuruyor. (Câmi'u's-Sağîr)

Yâni bu iş O'nun terbiyesi ile mümkündür; onu O terbiye ettiği için, O'nun terbiyesine göre bir ahlâk husûle gelir, onda o ahlâk zuhûr eder. Bu ise O'nun rengiyle boyanmasıyla mümkündür. Onu O boyuyor, o O'nun hâliyle yürüyor; bundan ötürüdür ki böyle oluyor. O'nun terbiyesi ile terbiye görecek, boyasıyla boyanacak, ahlâkıyla ahlâklanacak, tabiatıyla tabiatlanacak da olacak; yoksa lâf işi değildir!

Görüldüğü üzere Hazret; "**Nübüvvetin Muhammed Aleyhisselâm'la hatmedilmesinden sonra her nebînin hükmünün artık bir velî hükmüne döneceğini; Hâtemü'l-evliyâ'nın ahlâkının onunkine benzetilerek, onun has olan velâyetini hatmetmeye hak kazanacağını**" beyan buyurmuş, bu velâyet mevzusunu duyurmak için böyle söylemiştir.

Bu doğrudan doğruya ilâhî bir lütuftur, mahlûka ait değildir. Murâd-ı ilâhî öyle tecelli etmiş; o, o zaman "**Hâtem**"di, şimdi vekâlet ona geçti! O gitti, onun vekâletini o yapıyor; "**Hatemiyet**" oradan oraya akmış oluyor.

Bunun sırrı nedir?

O velâyet Resulullah Aleyhisselâm'ın velâyetidir; bütün bu incelikler, lütuflar, hassalar o velâyettedir. O velâyet onda vardı, ona intikâl ettiği için onda da var! O bizzat Resulullah Aleyhisselâm'ın velâyetine vâristir, çünkü velâyet zâten onundur.

Resulullah Aleyhisselâm'ın en son gelerek "**Hâtemü'n-nebî**" olmasıyla, diğer peygamberlerin hükmü "**Velî**" hâline döndü. Allah-u Teâlâ Resulullah Aleyhisselâm'a verdiği başka hiçbir peygambere

vermediği için, bu hakikati de intikâlen ona ihsân ettiği için, peygamberlerin velâyet bakımından ona erişmesi mümkün değildir.

“Küllî velâyet” Resulullah -sallallahu aleyhi aleyhi ve sellem- Efendimiz’de olduğuna göre, o velâyet ona intikâl ettiğine göre; bu **“külli velâyet”** diğer peygamberlerde bulunmadığına göre ayrılık noktası budur!

Bu yüzdendir ki Mûsâ Aleyhisselâm;

“Keşke ben Muhammed’in ümmetinden olsaydım!” buyurmuştur. Bunun sırrı işte budur. Zâten, sekiz peygamberin onun ümmetinden olmayı dilemesi de bu yüzdendir. Bunların arasında Mûsâ Aleyhisselâm gibi, İsâ Aleyhisselâm gibi ulü’l-azm peygamberler de var! Vefâtlarından sonra onların **“Nebî”**lik hükmü bitti, **“Velî”** oldular. Fakat mahşerde yine **“Nebî”** olarak çıkacaklar.

Burada çok gizli bir husus var: Resulullah Aleyhisselâm nebîlerin Sultân’ı olması hasebiyle, ümmetlerine şefâat etmeleri için nebîlik onlarda kalacak. Hepsinin havuzları, kendilerine mahsus meclisleri olacak, fakat **“Sultan”**lık yine Resulullah Aleyhisselâm’da kalacak; çünkü o peygamberlere ve ümmetlere şâhidlik yapacak.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime’sinde Resulullah -sallallahu aleyhi aleyhi ve sellem- Efendimiz’in bütün ümmetler hakkında bir **“Şâhid”** olarak gönderilmiş olduğunu beyan buyurmaktadır:

“O gün her ümmete kendilerinden bir şâhid göndeririz ve seni de bunların üzerine şâhid olarak getiririz!” (Nahl: 89)

Seni öyle büyük bir makâma getireceğiz ki; kıyâmet günü biraraya toplanan bütün ümmetlerin şâhidi, ümmetlerle peygamberleri arasında adâletle hüküm verecek olan bir hakem olacaksınız!..

Abdullah bin Mes’ud -radiyallahu anh- Hazretleri buyururlar ki:

“Bir gün Resulullah Aleyhisselâm bana; “Kur’ân oku!” diye emretti. “Yâ Resulellah! Sana mı Kur’ân okuyacağım? O bizzat sana nâzil oldu!” deyince:

“Öyle amma, ben onu bir başkasından dinlemeyi severim!” buyurdu.

Bunun üzerine Nisâ sûresini okumaya başladım;

“Her ümmetten bir şâhid getireceğimiz ve seni de onlar üzerine şâhid getireceğimiz zaman halleri nice olur?” (Nisâ: 41) Âyet-i kerime’sine gelince;

“Bu kadar yeter!” buyurdu. Bir de baktım ki, gözlerinden yaşlar akıyordu.” (Buhârî)

Şeyhü’l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü’l-velî’yi, Mehdî Aleyhisselâm’ın kemâlâtına erişemediği **“Has velâyet”**in sâhibi olarak vasıflandırıyor. O dahî oraya erişemedi!.. Hazret-i Mehdî **“Nübüvvet”**in vârisidir, **“Velâyet”**in vârisi olamadı. İsâ Aleyhisselâm da **“Risâlet”**in vârisidir, amma **“Velâyet”**in vârisi değildir. Onlar o vazifelerle gelecekler... Peygamber gelmeyecek, onlar Resulullah Aleyhisselâm’ın o vazifesi ile gelip iş yapacaklar.

NE İDİK, NE OLDUK!

OSMANLI İMPARATORLUĞU -20-

Abdülaziz:

Abdülaziz, ağabeyi Abdülmecid'in vefatından sonra tahta geçti. Osmanlı tebası onu "**Sultanaziz**" olarak adlandırmıştır.

Denizciliğe çok meraklı olduğundan dolayı, büyük bir donanma kurdu muştur. Çok güçlü ve kuvvetli olduğundan pehlivanlığa meraklı ve heybetli bir padişah idi.

Çok iyi bir harici politika takip ederek Osmanlı Devleti'ni dış güçlere karşı koruyabilmiştir. Fakat Ali Paşa'nın sadrazamlığından sonra, Mahmud Nedim Paşa sadrazam olunca sarayda israf son derece artmıştı.

Abdülaziz, Mısır'a seyahat ederek, Yavuz Sultan Selim'den sonra ilk defa Mısır'a giden Osmanlı Padişah'ı oldu. Mısır ahalisi büyük coşku ve heyecanla Padişah'ı karşılamıştı. Padişahlar taht mücadeleleri sebebiyle bu tür seyahatlere çıkamıyorlardı. Zira uzun süren yolculuklar, tahtın elden gitmesine sebep olabiliyordu.

1857'de Eflâk ve Boğdan bağımsızlıklarını ilan ederek Osmanlı Devleti'nden ayrılmış oldular. Yunanlılar Giritliler'i isyana teşvik ediyorlardı. Ali Paşa Girit'e 40 bin askerle giderek islahatlarda bulundu ve Rumlar da idareye iştirak etmek zorunda kaldı. (1868)

Sultan Abdülaziz, Fransa ve İngiltere tarafından dâvet edildi. Avrupa seyahati 46 gün sürmüştür. Osmanlı tarihinde bir padişah'ın yabancı ülkeye yaptığı tek seyahattir. 1950 yılına kadar hiçbir Türk Devlet başkanı, yabancı başka bir devlete ziyarete gitmemiştir.

Sultan Abdülaziz gittiği bütün ülkelerde büyük bir nümayiş ve ilgi ile karşılandı. Osmanlı Devleti bu çok kötü dönemlerinde bile büyük bir kudrete sahip olduğunu gösteriyordu. Ziyaret ettiği devletler bütün askeri güç ve donanmalarını Sultan'a gösteriyorlardı.

1869 yılında Süveyş kanalının açılmasıyla, Akdeniz yine hareketli günlerine dönerek, bütün devletlerin ilgi alanı olmaya başladı. Zira Ortaasya, uzakdoğu yolları çok kısa mesafeye indirilmiş ve "Ümit burnu" yolu önemini kaybetmişti.

İki devlet adamı Keçecizade Fuat Paşa ile Ali Paşa vefat edince Abdülaziz, dönemi çöküşe doğru yöneldi. Sadaretiğe getirilen Mahmud Nedim Paşa iş göremedi. Sık sık Vezir-i Âzam değiştirildi. Kurulan ordu ve donanmaya kaynak yetiştirilemiyordu. Saray masrafları bir hayli artmıştı. Devlet borçları ise 200 milyon altın olmuş, bütçe açığı ise 5 milyon altını bulmuştu. Saray inşaatları devam etti. Çırağan Sarayı tamamlandı. Beylerbeyi Sarayı yapıldı. Sultan Abdülaziz son yıllarında sakin bir hayata daldı. Neticede hiçbir şeyden haberi olmayan Abdülaziz, tahttan indirildi. (1876)

Dolmabahçe Sarayı yağma edildi. Değerli mücevherler bölüşüldü. Geriye kalan birmilyon altın değerindeki mücevherler Paris'te satılması için Sultan Murad'ın sarrafı Rum Hristaki'ye verildi. Hristaki ise bir daha Türkiye'ye dönmedi ve mücevherler için ise tek kuruş göndermedi. Bir milyon altın değerindeki mücevherlerle yok oldu. Osmanlı tarihinde son derece ihtiraslı, zalim, merhametsiz, kompleksli aptal olarak bilinen Hüseyin Avni Paşa bu hareketlerin başını oluşturdu. Daha önce de Abdülaziz'i zehirlemek istemiş bunu başaramayarak rütbe ve nişanları alınarak Isparta'ya sürülmüştü. Fakat iki sadrazamı zehirleterek öldürtmüştü. Daha sonra ise İngilizlerle irtibat kurmuş ve Keçecizade Fuat Paşa zamanında genaralliğe yükselmişti.

Osmanlı'nın güçlenmesini istemeyen İngiltere Hüseyin Avni Paşa'yı Mithat Paşa aracılığıyla desteklemiş ve Sultan Abdülaziz'in indirilmesi kararlaştırılmıştı. Tahttan indirilince daha önce III. Selim'in kapatılarak öldürüldüğü odaya kapatıldı. Buradan ayrılmayı istedi ve Feriye Sarayına nakledildi. Orada ibadet ve Kur'an-ı kerim okuyarak gününü geçiriyordu. Neticede padişahın öldürülmesi kararlaştırıldı. Hüseyin Avni Paşa, adamlarını göndererek Abdülaziz'in bileklerini keserek öldürdüler.

Yerine Osmanlı Devleti'nin ilk mason padişahı olan V. Murat geçirildi. (1876) Fakat onun da hastalığı neticesinde, tahttan indirilip yerine II. Abdülhamit padişah oldu.

Âdile Sultan'ın,

Sultan Abdülaziz'in Şehâdeti

Üzerine Kaleme Aldığı Şiir

Sultan Abdülaziz Hân'ı tahttan indiren bedbahtlar, pâdişâhı bilek damarlarını keserek şehîd ettikten sonra, kızkardeşi Âdile Sultan yüreğindeki büyük acıyı mısralara dökerek şöyle demişti:

Cihân mâtem tutup ağlasın Abdülazîz Hân'a

Meded Allah, mübârek cismi

boyandı kızıl kana.

Nasıl hemşîresi bu Âdile yanmaz o Hâkân'a

Ki, kıydı bunca zâlimler karındaş-ı cihân-bâna.

Rızâ vermezdi adl-ü şefkati zulm-i müşirrâna

Bütün nâr-ı firâkı saldı kalb-i ehl-i îmâna.

O gitti mülk-i ukbâya, firâkı geçti tâ câna

Saraya velvele saldı, cihânı koydu efgâna!..

Âdile Sultan

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

Amerika, Saldırganlaştıkça Mevzi Kaybediyor!

Amerika'nın İslâm, Türkiye ve Ortadoğu merkezli küresel hâkimiyet politikası, Türkiye'yi küresel gelişmelerin merkezine yerleştirdi. Bu sebeple Türkiye'deki gelişmeler bir şekilde dünyayı da etkiliyor. Bunun gibi dünyadaki hemen bütün gelişmelerin; ekonomik, siyasi, askerî hemen her olayın Türkiye'ye de bir etkisi oluyor.

Hâl böyle olduğu halde Türk halkı dünyadan bihaber yaşıyor. Ana haber bültenleri magazin programları gibi takdim ediliyor. En mühim olaylar bile magazinsel bir boyutuyla ele alınıyor. "Hangi lider ne demiş, kim kiminle bir araya gelmiş, dünya nasıl bir mecraya sürükleniyor?" kimsenin umurunda değil. Halka, millete devlete karşı mesuliyet taşıyan ulusal medya adeta bilinçli bir köreltme, karartma uyguluyor.

"Dünyaya nizam vermek" gibi bir ülküyü dâima yaşatmış, "Sömürmek için değil, hükmetmek için" ülkeler fethetmiş bir milletin torunları bakın ne hâle geldi. Kafamıza geçirilen at gözlüklerinin, içine sokulduğumuz kafesin, bize biçilen kefenin farkına varmamız gerekiyor. Bir balığın, içinde yaşadığı akvaryumdan başka bir dünyanın varlığından bihaber olması gibi, bizi de bir kafesin içerisine soktular. Beynimizi esir aldılar, vicdanımızı törpülediler.

Amerikan başkanı zırtlasa haberimiz oluyor. Ancak, meselâ Putin çok mühim açıklamalar yapıyor, silahlanma yarışının eskisinden daha hızlı devam ettiğini, balistik füze taşıyan denizaltılar yapacaklarını söylüyor; hiçbir gazetede haber olmuyor. İçeriden olsun, dışarıdan olsun, hemen bütün küresel mesajlar yok sayılıyor. Avrupa ve Amerika aleyhine yükselecek her ses bastırılıyor. Ancak ne zamanki Türkiye'yi, Türk halkını Batı'nın kuyruğundan kopartacak bir tehlike var, bakıyorsunuz bizim basın aslan kesiliyor, milliyetçi pozlara giriyor. Meselâ en son Fransa'daki Ermeni soykırımını yoktur diyenlere ceza verilmesini öngören yasa tasarısında olduğu gibi. İyi güzel de; Yunanistan'da Pontus Soykırımını diye anıt dikiliyor, cumhurbaşkanına kadar konuyla ilgili düşmanca açıklamalar yapılıyor. Neredesiniz? Kıbrıs Rumları bütün seçim kampanyasını Türkiye düşmanlığı üzerinden yürütüyor. Neredesiniz? Ermeniler "Ağrı dağı ile bizim gönül bağımız var, o dağ bizim" diye konuşuyor, siz reklâmlarını yapıyorsunuz? Neredesiniz?

Gazeteleri okurken, bazı küçük haberleri manşetten okuyormuş gibi, manşetleri de küçük haberlermiş gibi tahayyül edip okumazsanız dünya gündemini yakalamanız biraz zor. Tabii hiç görmezden gelinen gelişmelerden haberdar olmanız mümkün değil.

Kuzey Irak'ta İsrail, Amerika aldı başını gidiyor. Hukuksuz, kanunsuz bir şekilde Türkiye'nin, Türkmenler'in hakları gasbediliyor. Bir şey duyuyor musunuz? Yarın bir gün Türk askeri Kerkük'e girmek zorunda kalırsa, "Bu da nereden çıktı?" mı diyeceksiniz?

Yunanistan ve Kıbrıs Rum'u silahlanıp duruyor. Neye hazırlanıyor? Neredesiniz?

Sadece Türkiye ekonomisini değil, dünya ekomisini de kara günler bekliyor. Haberiniz var mı?

Amerika şöyle dedi, filânca Amerika'ya gitti? Amerikalılar şöyle düşünüyor. İlişkimiz stratejik mi değil mi? Başka bir şey yok mu?

Amerika hemen hemen bütün hedeflerinde başarısızlıklara uğruyor. Kuru gürlütünün ardında büyük hezimetler yaşıyor. Haberiniz var mı?

Çöküşteki Amerika Ekonomisi ve Muhtemel Küresel Bunalım:

Takip edenler bilirler ki Amerika'nın cârî açığı finanse edilemez boyutlara varmıştır. Trilyonlarca dolar borcu var. Amerika felâket düzeyine varan ekonomisini belki kısa bir müddet daha devam ettirebilir, ancak bir kaos kaçınılmaz görünüyor.

Çin ekonomi bakanı açıklama yaptı. Amerikan dolarının %25 değer kaybedebileceğini, böyle bir durumda dünya ekonomisinin büyük bir çöküntü yaşayacağını söyledi. Kim duydu?

Çin'in yıllık dış ticaret fazlası 150 milyar dolar. Bu seneki fazlası ile beraber 1 trilyon dolar döviz rezervi olacak. Tabir caizse kulaklarından dolar fıskırıyor. Japonya'nın yine 1 trilyon dolara yakın döviz rezervi ve Amerikan tahvili elinde bulunuyor. Çin, fiyatının yükseleceğini tahmin ettiği hangi maden olursa bütün piyasadan topluyor. Parayı koyacak yer bulamıyor. Bir gün bakıyorsunuz bakır fiyatları almış başını gidiyor, başka gün altın fiyatları almış başını gidiyor. İsteseler bir günde Amerika'yı çökertirler. Ancak ellerindeki para pul olur, Amerika'ya mal satamaz, ondan çekiniyor. Dikkat edilirse Çin Amerikan politikalarına karşı Rusya kadar etkili insiyatifler almıyor. Zira bu dev sülük en çok Amerika'nın kanını emiyor.

1929 yılında büyük bir ekonomik buhran yaşanmıştı. Tarih kitaplarında yerini alan bu büyük buhranın benzeri, belki daha büyüğü yaşanabilir. Zira Amerikan dolarının çökmesinin bütün dünya ekonomisine büyük tesirleri olacaktır.

Avrupa ekonomisi deseniz zaten komada. Böyle bir buhran yaşandığı takdirde işleri daha da zor. Faşizmin anası bu ülkelerde böyle buhranlar ve belirsizlikler yaşandığı takdirde buradaki müslümanların ve Türklerin işi gerçekten çok zor. Büyük katliamlar, büyük baskılar yaşanma tehlikesi var.

Böyle bir buhranın devam edecek savaşlar sebebiyle petrol sıkıntısıyla birlikte yaşandığını düşündüğünüzde felâketin boyutları çok daha büyük olacaktır. Şu iyi zamanda bile büyük sıkıntılar yaşayan Türkiye'nin böyle bir buhran zamanında yaşayabileceklerini düşünebiliyor musunuz?

Rusya, Çin, Brezilya gibi ülkeler kendilerine göre tedbirler almaya çalışıyorlar. Altınla beraber döviz rezervlerinde çeşitliliğe gidiyorlar.

Türkiye ne yapıyor? IMF ile çalışmaya devam!...

Amerika Enerji Politikası Çöküntü Yaşıyor:

Amerika istiyordu ki bütün enerji koridorlarını, bütün enerji kaynaklarını ben kontrol edeyim. Tepesine oturayım, dünyaya kumanda edeyim.

Orta Asya'ya, Türkiye'ye ve Ortadoğu'ya çöreklenecek, petrol musluğunun başına oturacak, bütün dünyaya emirler yağdıracaktı. Bakü-Ceyhan boru hattı NATO korumasında, Güneydoğu, İskenderun limanı Kürt sınırları içinde, Irak, İran petroleri Amerikan işgali altında, Orta Asya Amerikan boyunduruğunda. Rusya ve Çin ağzını açıp Amerika'ya yalvaracak. Bu arada İsrail istediği gibi at koşturacaktı.

Peki ne oldu?

Rusya'nın başına Deli Petro gibi dirayetli bir adam geçti. Pasifik okyanusundan Avrupa ortasına, İran'ın tepesinden Kuzey buz denizine uzanan coğrafyasının ve büyük petrol ve doğalgaz rezervlerinin avantajıyla ortaya çıktı. Avrupa bile Rusya'dan ürkemeye başladı. Orta Asya ülkeleri tekrar Rusya ile çalışmaya başladı.

Büyük enerji kaynaklarına sahip, hemen bütün enerji bölgelerine bir atımlık mesafedeki Rusya birkaç hamle ile hem parasına para katıyor, hem de Amerika'yı kudurtuyor.

Rusya'nın korkusuna Türkiye kontrolünde olmasın diye uyutulan boru hattı projeleri hayata geçirildi. Oyuna Türkiye de dahil oldu. Sadece Bakü-Ceyhan değil, daha başka projeler konuşulmaya başlandı. Tabir câizse Batı'nın boğazı Rusya ile Türkiye'nin avuçları arasına girdi.

Bakü-Ceyhan boru hattı yılan hikâyesine dönmüştü. Hatta Rusya ile Türkiye'nin arasında gerilim sebebi olmuştu. Gün oldu devran döndü. Petrol akmaya başladı. Amerika dışarıdan seyretmeye

mahkum kaldı. Şimdi Rusya'nın eli kuvvetlenmesin diye Türkiye'ye sarılıyorlar. Aciz duruma düştüler. Daha da aciz duruma düşecekler.

Dahası var. Elindeki ikinci kalite petrol rezervleri hesaba katıldığı takdirde dünyanın en büyük petrol rezervine sahip bir ülkesi var. Venezuela. Amerikan'nın üçüncü büyük petrol tedarikçisi bir ülke. Ülkenin devlet başkanı Chavez Bush'a yapmadığı hakareti bırakmıyor. Amerika'nın Chavez'i devirme planlarının hepsi suya düştü. Chavez "Amerikan hakimiyetine son vermemiz lâzım" diye her gittiği yerde bas bas bağılıyor. Bütün petrol ve madenleri millileştirdi. Petrol şirketlerini yeni şartlara göre anlaşma yapmaya zorladı. Onu takip eden Latin Amerika ülkelerinde birer birer Amerikan karşıtı solcular iktidara geliyor.

Bazılarının küçümsediğı Rusya-İran-Türkiye birlikteliğı aslında hiç de küçümsenecek bir senaryo değıldi. İran'ın başında akli başında bir adam olsa, Türkiye de Rusya ve İran gibi bağımsız hareket edebilen bir ülke olsa idi, bu üç ülke başka hiçbir ülkenin desteğini almadan Amerika'nın boğazını rahatça sıkabilirdi.

Tutunacakları Dal Kalmadı:

Şimdi ümitlerini bir Türkiye'ye bağladılar. □ O da sallantıda... Kim iktidara gelecek, kim gidecek, Amerika'ya ne zaman tekme atılacak belli değıl. Sam Amca türlü türlü kâbuslar görüyor.

Şu halimizde bile dış geçiremediğı yerler oluyor.

Meselâ Türkiye veto ettiğı için NATO'nun görev alanını Karadeniz'e genişletemediler. Türkiye'nin son Kuzey Irak sınırındaki yığınağı hesaplarını bozdu. Apışıp kaldılar. (Bazılarının hâlâ kendisini Amerika'ya pazarlamaya çalışması ne kadar utanç verici bir ihanettir.)

Anlayacağınız bütün dünyada Amerika'nın boğazı sıkılıyor. Kurtulmak için büyük bir gürültü çıkartabilirler. Kendilerini yaktıkları gibi dünyayı da yakarlar.

Birey olarak bize düşen -İslâm ve insanlık düşmanı- küffardan medet uman ihanet şebekelerinden uzak durmaktır.

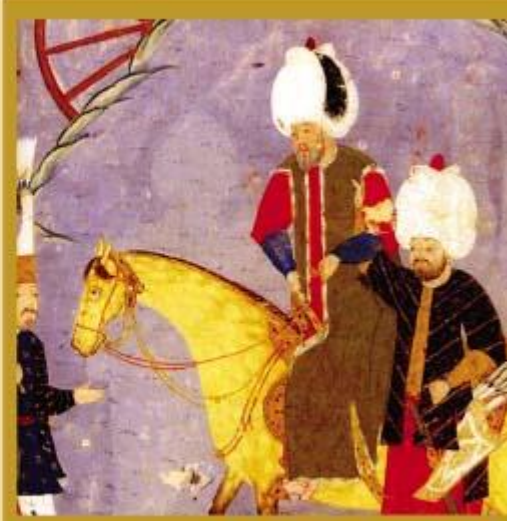

Resulullah'a İmâni
Küçümseyen Câhillere
Târihten Bir "İbret" Mesajı

Resûlullah'ı Tahkire Kalkışan Mülhid, Kânûnî'nin Gazâbından Kurtulamamıştı!..

Hakan Yılmaz

Ânûnî Sultan Süleymân Hân zamanında, İslâm âlimi süretinde ulemânın arasına sızarak gizliden gizliye hıristiyanlık propagandası yapan, "zındıka ve ilhâd" yoluna sapıp "îtikâdına fesâd gelmiş, çalâlet yollarına" düşmüş bir mülhid olan;⁽¹⁾ gönlü "hüsran ve fuğyâna mülk olmağa harâb" ve bitap bir hâlde kalan "Kâbüz nâm şahsuñ", müslüman mahallesinde alenen salyangoz ticâretinde bulunduğu;⁽²⁾ bu kendini bilmez "Server-i Kâynât üzere -şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem- Hazret-i 'İsâ'yi" üstün getirmeye kalkışıp, Peygamberlerin Efendisi'ni tahkire yeltenmiş olduğu⁽³⁾ haber alınmıştı!.. Bu meymenetsizin bu görülmedik küstahlığına "ulemâdan ba'zı şâhib-i gayret (gayret şâhibi) kimesneler taşannûl itmeyüb", bu dili uzun serkeşi derhâl "Divân-ı hümâyûn'a getürdiler."⁽⁴⁾ Hâdisenin zuhûr ettiği "ol tâñhde, Rûm-ili kazâsına Ferûri-zâde Muhyiddîn Çelebî ve Anadolî câ-

Kânûnî Sultan Süleyman'ın Seyyid Lokman Aşûrî tarafından çizilmiş bir minyatürü.
"Târîh-i Sultân Süleymân", Chester Beatty Library,
Env. nr.: MS/413, v. 46b.

nâblerine Kadî Çelebî kâdf-'asker" tayin edilmişti;⁽⁵⁾ meseleyi Divân'da müzâkere eden paşalar, dâvâ hakkında: "Kâdf-'asker'lere göröl!" emrini verince, durumu önce kazaskerlere bildirdiler.⁽⁶⁾

Kazaskerlerin Öfkelenip, Kâbz'ın Katline Hükmedişi:

Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, Molla Kâbz'ı "meclislerine getürüb" söylettiklerinde "fâsîd" iddiâsını aynen tekrarladığını görünce; "ikisine bile hışn-u gazâb" peydâ olup, bu densizin derhâl "kat" edilmesini emrettiler.⁽⁷⁾

Ancak olayları yakından tâkip eden "vezir-i a'zam İbrâhîm Paşa", idâm hükmünü vermekte acele davranan "kâdf-'asker'lere hîfâb" ederek; "Bu şahsuñ iddi'ası Şer'-i şerî'e muhâlif olub, hıfâliya ol hıfâliya gösterüb, tabî'atında mâ'küd (yerleşik) olan 'akd-ü şühbâtı keşf-ü hâl itmek (şüpheleri keşfedip çözmek) size lâzımdur! Şer' ile cevâbını virül!" buyurdu.⁽⁸⁾ Çünkü İslâm'dan ilhâda sapan bu mülhid, surf çakdğı minâreye kılıf olsun diye bazı Kur'an Âyet'lerini abuk-sabuk te'villerle diline doluyor ve bu yolla ipe-sapa gelmez iddialarını kendince temellendirmeye çalışıyordu.⁽⁹⁾

Bu nedenledir ki, klâmının hak olduğunda şüphe olmayan bu sapığı, her şeyden önce Âyet-i kerime ve Hadis-i şerif'lerle susturmak gerekiyordu.

Kanûnî Kafes Arkasından Divân'da Konuşulanları Dinliyor

"Molla Kâbiz" mühlid'inin durumunu görüşmek üzere toplanan "paşalar, (birkaç) def'a meclis idüb mühlidi Divân'da red'd' etmekle uğraşırken;⁽⁸⁾ "meger Hazret-i Pâdişâh" o esnâda "paşaların oturduğu taşra Divân-hâne üzerinde" bulunan, "ândan aşâğa Divân-hâne'ye nazır" olan kafesin arkasından "ol gün" olup biten her şeyi seyretmiş ve dinlemişti.⁽⁹⁾ Pâdişâh'ı olup-bitenlerden habersiz zanneden "vüzerâ içerü girüb, huzûr'a durumu arz etmek isteyince, Kanûnî onlara büyük bir öfke ve gazapla, âdetâ ateş püskürerek; "Bir mühlid Divân'muza gelüb, Peyğamberî-müz iki cihân Fahr'inî -şalâvâtü'lâhi 'aleyhi ve selâmuhü- tafîlî-i Hazret-i İsâ (Hazret-i İsâ'dan üstün) eyleyüb, iddî'âsını işbâtında ekâvîl-i bâpila tezyîl (bâtil sözler ilâve) eyleye; şübhesi zâyil olmayüb ve cevâbı virilmeyüb niçün hâkkindan gelinmedi?" deyü sert bir dille çıkıştı!⁽¹⁰⁾

Pâdişâhın hüsnından korkan ve hâliyle telâşa kapılan İbrâhim Paşa, işin gerçek sebeğini pâdişâha hemen arz edip: "Kâfî-asker'lerimizle Şer' ile def'e kudretleri olmayüb, hüsn-u gazab ile cevâb viriler! Nic'îdelüm? (Kaç) def'a meclis ittük! deytücek", Sultan Süleymân: "Fetvâ hizmetinde olan Müftüyyü'l-müslimîn (müslimanların müftüsü) ile İstanbul kâfîsini Divân'a dâ'vet idü! Yârın Şer' ile görülsün! deytü fermân itbiler. Paşalar içerenadan çıktıklarında çavuşlar gönderüb"; önce İki Cihân Serveri'nî -sallallâhu aleyhi ve sellem- tahkire kalkışan serkeşi "habs idüb" zindandan içeri ettiler, sonra da pâdişâhın emrettiği gibi "Müftî ile İstanbul kâfîsini, Divân-ı hümâyün'a varıp dâ'vet" ettiler.⁽¹¹⁾

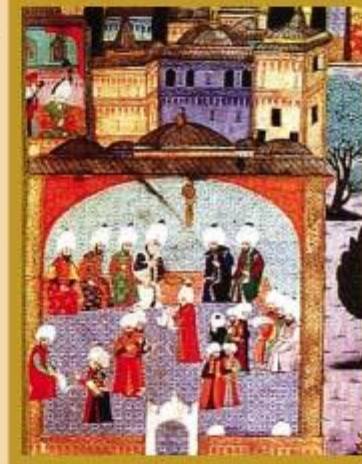
İnadında İsrâr Eden Kâbiz'in Divân'da Boyununun Vurulduğu

Pâdişâhın emri üzerine, asrın Şeyhülislâm'ı "merhûm Kemâl Paşa-oğlı Mevlânâ Şemsü'd-din Ahmed", ertesi gün İstanbul kâdisi ile birlikte "Divân-ı hümâyün'a hâzır" bir hâlde çıkıp geldiler.⁽¹²⁾ Divân meclisinde "Şeyhü'l-İslâm vezîr-i a'zam'ın yanında oturub, Sa'dî Çelebî ayağ üzere" durdu.⁽¹³⁾ Şeyhülislâm Efendi gelir gelmez vazifedarlar "mühlidi getürdüler" ve iddîasını bir de onun huzurunda tekrarlamasını istediler. Molla Kâbiz Şeyhülislâm'ın karşısına geçip, çirkin iddîalarını bir kez daha serip-döktü; ancak Şeyhülislâm Efendi onun bu iddîalarını Âyet-i kerîme ve Hadis-i şerîf'lerle o anda çürüttü!⁽¹⁴⁾ Öyle ki, "Kâbiz sükkûr'a mecbur kalıp, artık "nutka mecâli kalmayüb" derhâl sesini kesmek zorunda kaldı.⁽¹⁵⁾ Şeyhülislâm Efendi, iddîalarını çürüttükten sonra Molla Kâbiz'a; "İşte Hak'k ma'fûm oldı, dahî sözün var mıdır?" diye hitap buyurdu⁽¹⁶⁾ ve arın-dan; "Hak'k'ı kabûl ider misün?" diye sordu.⁽¹⁷⁾ Molla inadında ısrâr edip hakikatı kabûle yanaşmayınca, hakkındaki hüküm Şeyhülislâm Kemâl Paşazâde'ye bırakılarak; "Şer' ile lâzım gelanı siz hüküm idü!" denildi.⁽¹⁸⁾ Müftî Efendi Kâbiz'i son kez "ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at üzre fîkâda" dâvet etti,⁽¹⁹⁾ buna rağmen ayak diremeye devam edip küfründe "ısrâr üzere olcağ, Şer' ile katline hüküm'etti.⁽²⁰⁾ Şeyhülislâm'dan sonra "Sa'dî Çe-

lebî dahî rücû" ve tevbe teklîf idüb, kabûl itmemekle katline hüküm idüb", küstah Molla'nın "Divân'da boym uruldu" ve böylece dâvâ, küfründe inat eden mühlidin katliyle son buldu.⁽²¹⁾

Meşhur Osmanlı müverrihlerinden Cenâbi Mustafa Efendi "Cenâbî Târîhî" nde; "Tokuz yüz otuz dörtde İstanbul'da Kâbiz-i Acem kıstası olub; Hazret-i İsâ Hazret-i Muhammed -şallâllâhu Te'âlâ 'aleyhi ve sellem-den eflâkdür' didüğüçün kat olundu," diyerek vak'aya tarih düşüyordu.⁽²²⁾

Kemâl Paşazâde bu çirkin fitnenin bir daha uyanmaması için, olaydan hemen sonra iddîalar hakkında "Tafîlî-i Nebiyyînâ Muhammed -şallâllâhu 'aleyhi ve sellem- 'alâ Sâ'irî'l-Enbiyâ" adında bir risâle yazmış; risâlede İsâ Aleyhisselâm'ın göğe kaldırılmasının bir üstünlük sebebi sayılamayacağını ispatlamış ve Muhammed Aleyhisselâm'ın ve ümmetinin diğer peygamber ve ümmetlerden daha üstün olduğunu, yirmiye yakın Âyet-i kerime ve Hadis-i şerîf'le kanıtlamıştı.⁽²³⁾

Kanûnî Divân dâiresinin üzerindeki hücrede, kafes arkasından konuşulanı dinliyor. TSMK, Hazîne nr.: 1524, vr. 10a

Şeyhülislâm Efendi bu "mühlid" hakkında, İsâ Aleyhisselâm'ın Resulullah Aleyhisselâm'dan üstün tuttuğu için bu hükmi vermişti. Bugün "Allah'a imân için Resulullah'a inanmanın şart olmadığını" ileri süren, misyonerlerin huristyanlığı yaymasını "düşünce özgürlüğü" kapsamında değerlendiren, Resulullah'a küfreden kâfirlerle hâlâ "diyalog" masasına oturmaktan çekinmeyen zamânâ "mühlid"lerin durumunu varın siz düşünün!..

[1-7] Koca Nijancı Celâbüde Mustafa, "Tahîrî'l-Memâlik ve Derecâtü'l-Mesâlik" Staatsbibliothek, Preussischer Kulturbesitz, Ms. Or. Quart. nr. 1961, vr. 172b-173a, (8-9) Koca Nijancı Celâbüde, a.g.e., vr. 173a; Peçevî, "Târîhî Peçevî", c. 1, s. 125, [10-13] Koca Nijancı Celâbüde, a.g.e., vr. 173b, [14] Koca Nijancı Celâbüde, a.g.e., vr. 173b-174a, 174b-175a, [15] Münneçimbağ Ahmed Dede, "Şahâ'irü'l-Ahbir", c. 3, s. 484, [16-22] Koca Nijancı Celâbüde, a.g.e., vr. 175a; Peçevî, a.g.e., c. 1, s. 125; Sokakzâde, "Fihrist-i Şâhîn Târîhî-İ'Âlî-i 'Osmân", s. 468, bas.: İstanbul, 1298, [23] Münneçimbağ Ahmed Dede, a.g.e., c. 3, s. 484-485; Peçevî, a.g.e., c. 1, s. 125, [24] Cenâbî Mustafa Efendi, "Târîhî Cenâbî", Nuruosmaniye ktp., nr. 3097, vr. 92b, [25] Kemâl Paşazâde, "Tafîlî-i Nebiyyînâ Muhammed -şallâllâhu 'aleyhi ve sellem- 'alâ Sâ'irî'l-Enbiyâ", Süleymaniye ktp. Cürûhî Et. nr. 2042, vr. 13b-20a.

Çocuklara, Okuma Alışkanlığının Kazandırılması!

“Yaratan Rabb’inin adıyla oku! O, insanı kan pıhtısından yarattı. Oku! Rabbin nihayetsiz kerem sahibidir. O ki, kalemle (yazı yazmayı) öğretti. İnsana bilmediğini O öğretti.” (Alâk: 1-5)

Allah-u Teâlâ ilk vahyini **“Oku”** emri ile indirmiştir.

Çocuklarımızın eğitiminde okuma becerisi kadar, “Okuma alışkanlığı”nın kazandırılması da ayrı bir önem arzeder. Zira severek yapılan okumalar bilgi sahibi olmanın önemli bir halkasıdır. Bunun gibi ebeveynler olarak çocuklarımızın güzel ve faydalı eserler okumasını, bu tür eserleri sevmesini isteriz. İşte bu noktada bize önemli vazifeler düşmektedir.

Çocuklar hiç kimseye bağlı olmadan kendi kendilerine okuyabildikleri andan itibaren kendilerine yeni bir dünyanın kapısı açılır: Kitapların, dergilerin ve gazetelerin dünyası...

Çocukların okuduğu kitap, dergi ve gazeteleri aile, okul ve çevreden sonra dördüncü bir eğitim ortamı olarak görmek mümkündür. Çünkü okuyarak edindiği bilgiler ve etkilenişler çocuğun karakterini de etkiler.

Uzmanlar okuma sevgisinin aile ortamı ile bağlantılı olduğunu söylüyor. Bir ailede veya çocuğun içinde bulunduğu ortamda okumaya olan sevgi, saygı ve ilgi ne kadar büyük ise o ortamda bulunan çocuk da o derece çabuk, severek, kendi kendine okumaya başlayacaktır.

Çocuğun okumayı sevmesinde veya sevmemesinde okunan kitabın çocukların ilgisini çekip çekmemesinin de etkisi vardır. Bir kitabın çocuklar için ilgi çekici olup olmadığını bilebilmek için kitabın konu, kalıp ve içeriğini çocukların ilkelerine göre değerlendirmek gerekir. İyi gibi görünen hatta ödüllü çocuk kitaplarının neden çocuklara ulaşmadığı araştırıldığında, çocukların yetişkinlerden başka ilkelere önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Yetişkinler için okuma seçiminde ilke olarak “Bilgi” önemli olmasına rağmen çocuklar için en çok geçerli olan ilke “Heyecan”dır.

Çocuklara yönelik İslâm ahlak ve öğretilerinin anlatıldığı kitaplarda da yukarıdaki gerçekler göz önüne alınmalı, Kuran-ı Kerim’deki kıssalar ve dini öğütler temelleri değiştirilmeden çocukların anlayacağı dilde ve onların ilgisini çekecek tarzda yazılmalıdır ki, çocuklarda okuma merakı oluşsun. Bunun gibi çocuğuna dini kitap ve dergi okutmayı sevdirmek isteyen ailelerin de bu hususları göz önünde bulundurarak hareket etmeleri faydalı olacaktır.

Allah ve Resulüne gönül vermiş her ebeveyn ister ki çocuğu İslâm ahlâk ve değerlerini anlatan kitap ve dergilere ilgi ve alaka göstere, içeriğini merak edip okusun, bilgi edinip hayatını o yönde şekillendire. Peki, kaç ebeveyn bu hususta bilinçli bir çaba sarf ediyor? Örneğin; bugün kaç kişi çocuğu için, evinin bir köşesinde çocuk kitaplığı oluşturdu? Hangimiz bir dini çocuk kitabını güzelce paketleyip çocuğumuza hediye ettik? Hangimiz, bir kitabı ödül olarak çocuğumuza verdik?

Hiç şüphesiz ki bu sorulara olumlu cevap verebilmek için, çocuklarımızın bilinç altına olumlu, güzel davranışlar empoze etmek gerekir. Unutmayalım! Ağaç yaş iken eğilir. Meselâ çocuklarımıza dergimizi sevdirmek için onları “Sevgi” ile dergimizle tanıştırmalı, dergimizden onun anlayacağı bir dilde bir şeyler anlatmalıyız. Özellikle son aylarda renkli ve bol resimli çıkan dergimizde mutlaka çocuklarımızın ilgisini çekecek ve onları olumlu yönde etkileyecek konular vardır. Örneğin:

• 2 ve 5 yaş arasındaki çocuklara kısa olmakla birlikte, güncel yaşanan olayları konu ederek bol bol resim anlatabilirsiniz. Mesela; (geçen ayki Hakikat dergisi s.12) *“Aaa, bir meyve tabağı! İçerisinde Hz. Allah’ın bize vermiş olduğu birçok nimetten bazıları var. Bakalım sen bu meyvelerin adlarını bilecek misin? Her doğru cevap için kocaman bir ‘Aferin’”* diyebilirsiniz.

• 6 ve 10 yaş arası çocuklar için; Hz. Muhammed Aleyhisselâm’ın hayatı çekici gelebilir. Eğer bir de onlar okuyor ve ebeveynleri de onları “Merak” ile dinliyor ise. Mesela; *“Kızım sen okuyunca ben çok*

güzel anlıyorum. Eğer şu yazıyı okursan çok memnun olurum.” diyebilirsiniz. Unutmayalım; iyi bir iltifat her zaman faydalıdır.

- 10 ve 15 yaş arası çocuklar için dini bilgiler kadar tarihî bilgiler de önemlidir. Çünkü artık gelecek onlardır. Gelecek olan nesil, geçmiş tarihini ne kadar iyi bilirse geleceğini de o kadar iyi temeller üzerine kuracaktır.

Dini yayınları çocuğuma sevdirmem gerek diye bir gayret içerisine girdiğinizde, her şey refleks halinde gelişecektir. Örneğin:

- 3 yaşındaki çocuk dergiyi eline alınca, siz ona tebessüm ederek: *“Ne güzel bir dergi var elinde.”* deyip başını okşayacaksınız. Böylece dergi ile ilgili olumlu bir mesajı çocuğunuzun bilinç altına yerleştirmiş olacaksınız.

Okuyan ve okumayı sevdirebilenlerden olmak ümidi ile...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |